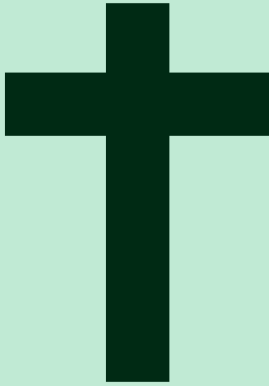

Luka

The Gospel According to Luke in the Ludari Dialect of the
Romanian Language, as spoken in Croatia

Luka

The Gospel According to Luke in the Ludari Dialect of the Romanian Language, as spoken in Croatia

copyright © 2019 Pioneer

Language: Ludari (Romanian)

Dialect: Ludari

DRAFT VERSION

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution Share-Alike license 4.0.

You have permission to share and redistribute this Bible translation in any format and to make reasonable revisions and adaptations of this translation, provided that:

You include the above copyright and source information.

If you make any changes to the text, you must indicate that you did so in a way that makes it clear that the original licensor is not necessarily endorsing your changes.

If you redistribute this text, you must distribute your contributions under the same license as the original.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

Note that in addition to the rules above, revising and adapting God's Word involves a great responsibility to be true to God's Word. See Revelation 22:18-19.

2024-03-22

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 22 Mar 2024 from source files dated 22 Mar 2024

ba2a14ee-adf9-5a2c-ac9a-b6a29a579b63

Contents

Luka	1

Bunã vorba alu Luke

Asta Bunã vorbã askris omu karje s kima Luka, karje afost doktor, učeniku karje putuja ku apostolu Pavle (vjez Kol 4,14; Flm 24; 2 Tim 4,11), a na fost židov. Asta knjigã rubjaštje d aja kãnd sa fukut Isusu, kãnd atrijit, kãnd ãnvaca, kãnd fiãa ãudurj, kãnd amurit p kruãje, kãnd auskrisnit dãla morc š kãnd apljikat p ãerj. Una dãla glavna temã d asta Bunã vorbã jaštje k Isusu aispunit obeãala karje Dimizov adat alu Izraelcilor ãn zavjetu alu Bãtãrn ali š Bunã vorba nuje samo d židovj veã š d ãlja karje nuje židovj. ãn asta Bunã vorbã Isusu ãnvãca d multje temje, karje ukljuãa š rugala, Suflijetu alu Svãnt, radostu, zahvala š banji. Asta knjigã isto aratã kum Isusu likuja š oprostja alu multã lumje, karje ukljuãujuja š p ãlja karje afost mult bulnavj ili karje avja ãn jej suflijet alu rov, sãraãj, grešnikurj, propalic š multje mujerj. Luka asta askris, vjerovatno njeãe šajzãã š ãinã 65 aj maj ãnklo d Kristu.

Luka rubjaštje dããe skrije knjigasta

1-3 Poštovani Teofile, kašã kum šti, mulc lumje adat tot dãla jej s skrije izvješãe d stvarurj karje Dimizov afukut ãn vrijamja anuastrã, baš kašã kum skrije ãn Svãntã pismã. Askris aja ãe nuavã azãš ãlja karje avizut stvarurlja d ãnãipjalã š karje rubja Bunã vorbã. Š jo pažljivo amprouãit aštja tuatje dogadajurlje. Jo agãndit k arfi binje tot s skriuuv p rãnd, ⁴ aša osã fi siguran k aja ãe jej ta ãnvãcat istina.

Andãlu Gabrijel rubjaštje d aja k osã s fakã Ivan karje bãtjazã

⁵ Kãnd caru Herod avladit p Judeja, * afost njeki pop karje s kjamã Zaharija. Jel pripadnja alu skupinej d popje karje s kima skupina alu Abije.† Mujarja alu Zaharije afost isto dãn familija alu popilor. Ja s kima Elizabeta. ⁶ Amiždoj irja pravedni la Dimizov š uvijek askulta tot aja ãe Domnu azapovidit ãn zakonu alu Mojsije. ⁷ Ali na vut kupil daja ãe Elizabeta afost štjarpã, a amiždoj irja mult bãtrnj.

⁸ Udatã, Zaharija š popilje ãn skupina aluj služaštje ãn Hram. ⁹ Obiãaju alu popilor afost s arunãe kocka tuatã zuva kum akuljiãja ãinje osã utrije ãn Svetište alu Domnuluj ãn Hram

* **1:5** caru Herod avladit p Judeja – Takoãer s kima Herod Marje, š avladit dãla trjezãã š šaptje (37). pãnla patru (4). aj majdatã d Krist. Judeja aiãa rubjaštje d tot pãmãntu undje atrijit Židovi. † **1:5** alu skupinej d popje karje s kima skupina alu Abije – Afost duavãžãã š patru (24) skupinã d popje. Toc afost d sãmãnca alu Aron, fratilje alu Mojsije. Abija afost pra tata alu opt (8) skupinã d popje (vjez 1 Dnev 24,10).

š činje osă apringă tămăja.† Una zuvă akuljes p Zaharija s apringă tămăja. ¹⁰ D vrijamjaja mult lumje s ruga ân dvorištja alu Hramuluj.

¹¹ Atunča alu Zaharija sa ukazăt anđelu alu Domnuluj. Astat p partja alu dăraptej la žrtveniku d tămăja. ¹² Kănd Zaharija avizut p anđelu, jel mult sa spirjat. ¹³ A anđelu ja zăs: “Na vja frikă, Zaharija! Dimizov auzăt rugala ata: Elizabeta, mujarja ata, osă c fakă bijat. Š osă l kjem Ivan. ¹⁴ Osă c fije drag š t veselješt š mulcă osă s radujaskă kănd s fičja jel. ¹⁵ Kupilu alu vostru osă fije marje la intja alu Domnuluj. Jel nusă bja nič vin nič altje bjarje ljutje. Osă fije pljin d Suflijetu alu Svântuluj još kănd fi ân burtă. ¹⁶ Jel osă okrinjaskă p multje Izraelcurj la Domnu, Dimizov alor. ¹⁷ Isti sufljet karje ja dat snagă alu Ilije osă fije ân bijatu alu tov s pripimaskă p narodu d vinjala alu Domnuluj. Osă okrinjaskă inimilje alu tatilje kătri kupi š nagovorjaskă p älja karje nu skultă p Dimizov s primjaskă mudrost alu älja karje askultă.”

¹⁸ Zaharija azăs alu anđeluj: “Kum s štiov k s dogodjaštje aja? Š jo š mujarja amja ištjem već bătărnj.”

¹⁹ P aja anđelu ja zăs: “Jo sânt Gabrijel. Amvinjit dăla prijestolje alu Dimizov. P minje atrimjes la tinje s c aduk asta bună vorbă. ²⁰ Jakă, da akuma osă rămăj mut š nusă poc s rubještj tot pănla zuvaja pând s nu dogodja aja, daja če naj krizut ân vorbilje alji mjalje, karje osă ispunjaskă d vrijamje alor.”

²¹ Ân vrijamjaja narodu aštiptat p Zaharija š na razumit dăče atăta sa zabuvit ân Svetište. ²² Kănd jel napokon aištăt, na putut nimik s lji zăkă š s lja udă. Kănd lumja avizut aja, š znakurlje karje lja dat ku mănilje, ashvatit k jel avut vizije ân Svetište.

²³ Kănd azavršăt zuvilje alu Zaharija s lukrjază kašă popa ân Hram, sa tors akas. ²⁴ Dăpă duavă trje zălje, mujarja aluj Elizabeta arămas grja, š činč (5) lunj na išăt dăn kasă. Ja azăs: ²⁵ “Aša Domnu sa pobrinit d minje š askinit rušunja dăpă minje la intja alu lumje daja če na putut s am kupi.”

Anđelu Gabrijel rubjaštje d aja k osă s fakă Isusu

²⁶ Kănd Elizabeta irja grja šasă (6) lunj, Dimizov atrimjes p anđelu Gabrijel ân sat Nazaret ân regija Galileja, ²⁷ la djevică karje zaručită dăpă om karje s kjamă Josip. Jel irja d sãmăncă alu caru David, a djevica s kima Marija. ²⁸ Gabrijel avinjit š azăs alu je: “Zdravo! Domnu ku tinje. Dimizov ta kuljes!”

²⁹ P aja Marija sa uznemirit š na razumit če anđelu avrut s zăkă ku pozdravula. ³⁰ Anđelu azăs: “Na vja frikă, Marija.

† **1:9** Popurlje atribut s apringă tămăja kašă prinosu alu Dimizov tuată dăminjaca š sara p posebni oltar ântronu ân Hram.

Tu ješt aja p karje Dimizov akuljes! ³¹ Jakã osã fi grja š osã fač fičor p karje osã l kjem Isusu. ³² Jel osã fije marje š osã s kjamje Bijatu alu Maj marje Dimizov. Domnu Dimizov osã idja autoritet s fije car kum Dimizov aobečit alu David, sãmãnca aluj. ³³ Osã vladjaskã p sãmãnca alu Jakovš zauvjek š cara aluj nikad nusã prestanjaskã.” ³⁴ Marija ãntrijabã p anđelu: “Ali kum? Jo još nam fost ku omu.”

³⁵ Anđelu Gabrijel ja zãs: “Sufletu alu Svãntuluj osã s slubuadje p tinje š sãla alu Maj marje Dimizov osã t ãnviljaskã. Š daja kupilu karje l fiča osã fije svãnt š osã s kjamje Bijatu alu Dimizov. ³⁶ Jakã, Elizabeta, rođakinja ata, aša bãtãrnã isto duče fičor. Aja ista mujarje, d karje arubit k nu puatje s ajbje kupi, a grja je d šasã (6) lunj. ³⁷ K alu Dimizov nimika nuje nemoguće!”

³⁸ Marija azãs alu Gabrijel: “Jakã, argata sãnt alu Domnuluj. S fije kum tu zãč!” Š Gabrijel apljikat dãla ja.

Marija positjaštje p Elizabeta

³⁹ Duavã trje zãlje dãpã aja, Marija majdatã apljikat ãn sat ãn djalurj alu Judeje. ⁴⁰ Kãnd ja ažuns, auntrat ãn kasa alu Zaharija š apozdravit p Elizabeta. ⁴¹ Kãnd Elizabeta auzãt pozdravu alu Marije, kupilu ãn burtã alu Elizabetãj dãturdatã mult sa miškat š Elizabeta sa napunit ku Sufletu alu Svãntuluj. ⁴² Elizabeta d radost marje ãntarje astrigat: “Maj mult ješt blagoslovitã d tuatje mujerj š blagoslovit je kupilu ãn burta ata! ⁴³ Ku čaja amzaslužãt častula s m positjaskã mama alu Domnuluj alu mjov! ⁴⁴ Jakã kãnd auzãt pozdravu alu tov, kupilu ãn burtã dãturdatã mult sa miškat d radost! ⁴⁵ Blagoslovitã ješt daja čaj krizut k osã s ispunjskã poruka karje ca trimjes Domnu!”

Marija slavjaštje p Dimizov ãn radost

⁴⁶ Atunča Marija azãs:

“Inima amja adrikã p Domnu,

⁴⁷ sufletu alu mjov s radujaštje la Dimizov, Spasitelju alu mjov,

⁴⁸ k p minje ma kuljes,

p ponizna argata aluj!

Audjec, pãnd akuma tuatã generacija osã zãkã

k Dimizov ma blagoslovit,

⁴⁹ daja če Dimizov karje arje tuatã sãla

Š 1:33 sãmãnca alu Jakov – ãn grčki original skrije: “kasa alu Jakov” karje rubja d tuatã sãmãnca alu Jakov. Altu lumilje d Jakov afost Izrael. Atrijit usutje d aj majdatã, a tuatje duavãsprjače (12) d sãmãncje alu Izrael avinjit dãla jel. Lumja p narodu Izrael često kima kasa alu Jakov.

afukut marje čudă d minje!

Svânt je lumilje aluj.

⁵⁰ Iskazaštje milostu p toc ălja ăn tuată vřijamja
karje arje frikă d jel.

⁵¹ Ku măna capănă afukut marje čudă
š aputirit p lumja karje ponosni š umišljjeni.

⁵² Jel aizbacăt p vladari s nu vladjaskă viŝe,
a adrikat p lumje karje je ponizni.

⁵³ A p lumja karje irja flămănž lja nasitit ku binje,
a p lumja karje bogată lja trimjes dăla jel ku mănilje
gualje.

⁵⁴⁻⁵⁵ Jel ažutat alu Izrael, alu argatu aluj
baš kum adat obečală alu sămănca anuastră,
alu Abraham š alu kupi aluj,
k osă lji fi je uvijek d milă.”

⁵⁶ Atunča Marija ku Elizabeta arămas njeđe trje (3) lunj š sa
tors akas.

Sa fukut Ivan karje bătjază

⁵⁷ Alu Elizabeta avinjit vřijamja s fakă š ja afukut bijat.
⁵⁸ Kănd tuată familija alu je š komšiji auzăt d asta, kum Domnu
afost aša d bun kătri ja, toc sa bukurat zajedno ku ja.

⁵⁹ Kănd kupilu anapunit opt (8) zălje, atribut s fi je obrezăt,*
aša k komšiji š familija avinjit s proslavjaskă aja. Avrut p
kupilu s l kjamje Zaharija kum tatusov s kjamă, ⁶⁰ ali Elizabeta
azăs: “Nu, njego mora s s kjamje Ivan!”

⁶¹ Komšiji š familija azăs: “Nimilja dăla familija ata nu s
kjamă Ivan!” ⁶² Atunča, daja će Zaharija na putut s audă,
lumja ku mănilje la tribat kum jel vrja kupilu s s kjamă.
⁶³ Zaharija akătat s ji dja ploče s skrije š askris: “S kjamă
Ivan”, š toc sa mirat. ⁶⁴ Dimizov alu Zaharije adiškis gura š ja
dizljigat ljimba š jel dăturdată ančiput s rubjaskă š s slavjaskă
p Dimizov.

⁶⁵ Kănd toc karje trija upruapje d jej avizut će Dimizov
afukut alu Zaharije, lja fost frikă d Dimizov. ăn tuatje saturlje
ăn djalurlje alu Judeje, lumja rubja d aja će sa dogodit. ⁶⁶ Činje
god auzăt d jej găndja d aja š sa tribat: “Atunča će osă fi je d
bijatusta kănd ufi marje?”, k Domnu sigurno osă fakă nješto
marje pisti jel.

Zaharija rubjaštje d Mesija š d Ivan karje bătjază

* **1:59** obrezăt – Obrezjala afost znaku alu savezu alu Dimizov ku Abraham š
ku sămănca aluj (Post 17,9–14). Židovi afost obrezăc kum apokaza k irja odani alu
Dimizov š k pripadnjaštje alu narodu aluj karje akuljes.

67 Sufljetu alu Svāntuluj aispunit p Zaharija, tata alu Ivan, š jel arubit asta porukā dāla Dimizov:

- 68 “Slava alu Domnuluj, Dimizov alu Izraelcilor,
k avinjit s ažutā alu narodu aluj š s lji izbavjaskā!
- 69 Š atrimjes nauvā marje Spasitelj
dān sāmānca alu argatu aluj David,
- 70 kum jel d mult aobečit
pisti vorba alu prorokurlje karje jel atrimjes:
- 71 s nji spasaskā dāla dušmani alji noštri
š dāla mānā alu tuatā lumja karje nji mrzaštje.
- 72 Jel asta afukut s pokazaskā milā alu sāmānca anuastrā
aša ča ispunit savezu alu svānt karje afukut ku jej,
73 aša ča ispunit obečala karje adat alu Abraham, alu
anuastrā sāmānca.
- 74 Kašā kum aobečit, nja skos dāla dušmanj
s putjem s ji služām frzdā frikā,
75 s trijim kum Dimizov azās
š s fičem čije bun ān tuatje zuvilje anuaštrje.
- 76 A tu, bijatu alu mjov, osā t kjem proroku alu Maj marje
Dimizov.
Osā plječ la intja alu Domnuluj s ji pripremještj drumu.
- 77 Osā ānvāc p narodu aluj s štije kum s s spasaskā
kum s lji fije oprostīt grešala alor.
- 78 Daja če je Dimizov pljin d milā š arje osječaj d noj,
jel trimjatje lumina dān čerj.
Kašā suarilje karje sa drikā ān diminjacā,
79 Dimizov osā adukā lumina alu ālja karje trijaštje ān
nuaptje š arje frikā d muartje.
Jel osā nji pokazaskā drumu karje adučē ān mir.”

80 Ivan akriskut š apostanit capān ān sufljet. Trija ān lok undje nuje nimika.† Kānd akriskut, jel ančiput la intja alu toc s rubjaskā alu naroduluj alu Izrael.

2

Sa fukut Isusu ān Betlehem (Mt 1,18-25)

1 Ān vrijamaja caru alu Rimuluj, August, azapovjedit s fakā popisu d tuatā lumje karje trijaštje ān cara. 2 Āsta afost prvi popis d lumje karje sa dogodīt ān vrijamje pānd Kvirinije afost upravitelju p regija Sirija. 3 Toc apljikat ān trgu undje trija sāmānca aluj s s skrije ān popis.

† **1:80** lok undje nuje nimika – Asta afost napuštēni lok la zapadnā partje d apā Jordan. Nuje dāpartje dāla lok undje apa Jordan untrā ān Mrtvo more.

⁴ Aša š Josip, karje afost sāmānca alu caru David, apljikat dān sat Nazaret ān regije Galileje ān sat Betlehem ān regije Judeje, undje d mult sa fukut David. ⁵ Jel apljikat una ku zaručnica aluj, Marija, s s skrije ān popis. Marija već afost grja, ⁶ š pānd afost ān Betlehem, ja vinjit vrijamja s fakā. ⁷ Ja afukut bijat, prvi kupil, la ānvilijat š la pus ān aljbje daja če ān sat undje irja sobje d gostjamje nu irja lok d jej.

Andeli začē alu pastirilor k Isusu sa fukut

⁸ Ān nuaptjaja p pājenj upruapje d Betlehem, njeki pastirurj pāza vojilje alor. ⁹ Dāturdatā sa ukazāt anđelu alu Domnuluj š lja osvitljit slava alu Domnuluj š jej mult sa spirjat! ¹⁰ Anđelu lja zās: “Na vjec frikā! Jakā aduk vuavā Bunā vorbā karje p tuatā lumja s usričaskā! ¹¹ Astāz sa fukut vuavā Spasitelju ān Betlehem, ān trgu alu David. Jel je Kristu, Domnu! ¹² Aša osā štijec k je istina aja če zāk: Osā gāsāc kupilu karje je ānvilijat ān plahtā kum začē ān aljbje.”

¹³ Dāturdatā alu anđeluj avinjit marje vuastje d anđelurlje dān čerj karje aslavit p Dimizov:

¹⁴ “Slava alu Dimizov karje vladjaštje p čerj,*
a p pāmānt mir alu lumje karje ja ugodit.”

¹⁵ Š anđelurlje apljikat dāla jej š sa tors p čerj. Pastiri arubit unu ku alc: “Ajdac ān Betlehem s vidjem ča fost če nuavā azās Domnu!”

¹⁶ Apripit ān Betlehem š ānklo angāsāt p Marija š p Josip ku kupilu če sa fukut karje azukut ān aljbje. ¹⁷ Kānd la gāsāt, alu toc arubit aja če anđelu azās d kupil. ¹⁸ Š tuatā lumja karje apus urjajke la pastirurj sa mirat d aja če lja zās. ¹⁹ A Marija nimika na mujtat d asta ča uzāt š gāndja d aja ān inima alu je. ²⁰ Pastiri sa tors la vojilje p karje pāza š slavja š zahvalja alu Dimizov. Tot ča uzāt š avizut afost kum lja zās anđelu.

²¹ D opt (8) zālje maj ānklo kānd avinjit vrijamja s obrezaskā p kupilu,† ja pus lumilje Isusu karje anđelu adat majdatā njego če Marija arāmas grja.

Josip š Marija adučē p Isusu ān Hram

²² Kānd avinjit vrijamja Marija s s očistjaskā kum skrije ān zakonu alu Mojsije,☆ Josip š Marija alat p Isusu š apljikat ān Hram ān Jeruzalem. La posvitit alu Domnuluj, ²³ kum skrije ān zakonu alu Domnuluj: “Tot bijatu karje prvi sa fukut pripadnjaštje alu Domnuluj.”☆ ²⁴ Š aprinisāt žrtvā kum mama

* **2:14** Slava alu Dimizov karje vladjaštje p čerj – Ān grčki original skrije: “Slava p visina!” † **2:21** Vjez fusnota ān 1,59. ☆ **2:22** Lev 12,1-4 ☆ **2:23** Iš 13,1-2

aputja jar s fije čistă, kum zakonu alu Mojsije ănvacă: “duavă (2) grlic ili doj (2) goluburj tănărj.”[☆]

Šimunu š Ana kunuaštje k Isusu je Kristu p karje Dimizov la trimjes

²⁵ Trija atunča unu om ăn Jeruzalem, s kjamă Šimun, karje irja pravedan š askulta zakonu alu Dimizov. Suflijetu alu Svântuluj irja p jel š aštiptat p Dimizov s izbavjaskă p Izraelcurlje kum aobečit.[‡] ²⁶ Suflijetu alu Svântuluj ja zăs k nusă muarje pănă god nu vjadje p Kristu karje Domnu atrimjes s izbavjaskă p narodu aluj. ²⁷ P zuvă kănd Josip š Marija adus kupilu Isusu s fakă obredu kum je skris ăn zakonu alu Mojsije, Suflijetu alu Svântuluj adus p Šimun s pljače ăn Hram. ²⁸ Šimun alat p Isusu ăn mănj š aslavit p Dimizov ku vorbiljaštja:

²⁹ “Domnulje, maj ispunit obečala karje maj dat
š akuma jo, argatu alu tov, pot s mor ăn mir.

³⁰ Akuma vojki alji mjej avizut spasjala,

³¹ p spasitelju karje tu atrimjes d tot narodu.

³² Jel je lumina s otkrijaskă istina ata alu tot narodu,
ăla karje aduče slava alu Izrael, narodu alu tov.”

³³ Josip š Marija sa mirat la vorbje če s rubja d Isusu. ³⁴ Šimun lja blagoslovit š azăs alu Marije, mama alu Isusuluj: “Jakă, Dimizov atrimjes p kupilusta k mulc Izraelcurlj osă kadă š mulc osă adrikă. Dimizov la trimjes kašă znaku s pokazaskă drumu d spasjală, karje mulc inš osă l odbacaskă, ³⁵ š aša osă arată rovu ăn inima alor. A kănd l odbacaštje, maču osă probijaskă inima ata.”

³⁶ Afost ăn Hram š proročică Ana, fata alu Fanuel dăn sămănce alu Ašer. Ja irja mult bătrnă. Afost šaptje (7) aj ăn brak ³⁷ š atunča atrijit kašă udovica pănla optzăč š patru (84) aj. Na išăt dăn Hram, njego ăn post š ăn molitvă aslužăt alu Dimizovuluj zuva š nuaptja. ³⁸ Baš kănd Šimunu azavršăt, avinjit Ana š ančiput s slavjaskă p Dimizov š s rubjaskă d Isusu alu toc karje aštiptat p Dimizov s izbavjaskă p Jeruzalem dăla dušmanji alor.

³⁹ Kănd Josip š Marija afukut kum zakonu alu Domnu-
luj azapovjedit, sa tors akas ăn Nazaret ăn regije Galileje.
⁴⁰ Kupilu Isusu akriskut. Apostanit capăn š maj mult mudar š
Dimizov nastavja s l blagoslovjaskă.

Fălkovu Isusu rubjaštje ku učitelji ăn Hram

[☆] 2:24 Lev 12,6-8 [‡] 2:25 aštiptat p Dimizov s izbavjaskă p Izraelcurlje kum aobečit – ăn grčki original skrije: “aštipta utjeha alu Izrael”.

⁴¹ Roditelji alu Isusuluj tot anu pljika ǎn Jeruzalem kǎnd irja prazniku Pasha. ⁴² Kǎnd Isusu avut duavǎsprjače (12) d aj, jej apljikat kašǎ uvijek s slavjaskǎ prazniku. ⁴³ Dǎpǎ praznik, roditelji alu Isusuluj ančiput akas, a fǎlkovu Isusu arǎmas ǎn Jeruzalem, ali roditelji aluj na štijut aja. ⁴⁴ Agǎndit k Isusu je ǎn grupa alor. Jej aumblat una zuvǎ a atunča ančiput s l katje ǎntrǎ familjije š ǎntrǎ ortač alor, ⁴⁵ ali nu la gǎsǎt š aša sa tors ǎn Jeruzalem š ǎnklo s l katje. ⁴⁶ Dǎpǎ trje (3) zǎlje la gǎsǎt ǎn Hram ǎntrǎ učiteljJur kum punje urjajke š lji ǎntrjabǎ. ⁴⁷ Š toc karje apus urjajke la Isusu sa mirat kǎt štije š kum binje odgovorjaštje p pitanje.

⁴⁸ Kǎnd jej angǎsǎt p Isusu na štijut če s gǎndjaskǎ. Azǎs mumusa: “Bijatu alu mjov, dǎče afukut tu asta nuavǎ? Jakǎ, tatutov š jo mult nja sikirit š noj pistot t kǎtam!”

⁴⁹ Isusu azǎs alor: “Dǎče mas kǎtat? Dali voj nu štijic k jo mora s fiuv ǎn kasa alu Tatimjov?” ⁵⁰ Ali jej nu razumja če jel avrut s lji zǎkǎ.

⁵¹ Isusu sa tors akas ku mumusa š ku tatusov ǎn sat Nazaret š askulta p jej. A mumusa nimika na mujtat d asta če sa dogodit. ⁵² Isusu krištja š postanja još maj mult mudar š Dimizov l blagoslovja maj mult š maj mult, a lumja l poštujja maj mult š maj mult.

3

Ivan karje bǎtjazǎ pripravjaštje drumu d Isusu (Mt 3,1-12; Mǎk 1,2-8; Iv 1,19-28)

¹ Afost činčsprjače (15) d aj kum caru alu Rimuluj Tiberije ančiput s vladjaskǎ. Poncije Pilat afost upravitelju ǎn regije Judeje. Herod* avladit ǎn regije Galileje, a fratusov Filip avladit ǎn regije Itureje š Trahonitide, a Lizanije avladit ǎn regije Abilene.† ² Š Ana š Kaifa afost marj popurj‡ ǎn Jeruzalem. ǎn vrijamjaja Dimizov rubja alu Ivan, bijatu alu Zaharija, ǎn pustinje.Š ³ Jel apljikat ǎn tuatje lokurj pǎnglǎ apǎ Jordan s rubjaskǎ alu lumjej k trjebje s s bǎtjazǎ s pokazaskǎ kum sa okrnit dǎla grešalǎ š Dimizov lja oprostit grešala. ⁴ Kum askris proroku Izaija, Ivan afost

* **3:1** Herod – Konuskut š kašǎ Antipa, afost bijatu alu Herod Marje. † **3:1** Herod, Filip š Lizanije afost “tetrarsi”. “Tetrarh” afost rimski naslov d vladar ǎn unu lok karje vladja samo ku odobrjala alu vlastu alu rimuluj. Obična lumje njekad lji kima carurj (na primjer, vjez Mt 14,9; Mk 6,14). ‡ **3:2** Š Ana š Kaifa afost marj popurj – Ana afost marje popǎ 6.-15. aj maj ǎnklo d Krist, ali atunča vlada alu rimuluj la skinit dǎla položajula. Zetu aluj, Kaifa, afost marje popǎ 18.-37. aj maj ǎnklo d Krist. Aša službeno ǎn aja vrijamje Kaifa afost marje popǎ, ali lumja još uvijek akimat p Ana marje popǎ š jel š majdǎpartje avut autoritet ǎntrǎ Židovj.

Š **3:2** pustinje – Vjez fusnota ǎn 1,80.

“glasu karje strigã ģn pustinje:

‘Pripremic drumu d Domnu

š oĉistic d jel stazilje!

⁵ Ispunic tuatã dolina

š poravnic tot djalu š brjegu!

Ispravic drumu karje strãmb

š poravnic aja ĉije nuje ravno!*

⁶ Tuatã lumja osã vjadje spasjala alu Dimizovuluj!”[☆]

⁷ Ivan rubja alu mulc lumje karje vinja s s bãtjazã: “Voj, šarpilor! Ćinje va zãs k aša d ljaznje putjec s fuĉic dãla kaznã karje Dimizov trimjatje? ⁸ Fiĉec binje karje aratã k vas okrnit dãla grešala avuastrã.† Š vu ãnšãlãc akã gãndic k ištjec sigurni samo daja ĉe ištjec sãmãnca alu Abraham. Ali jo vu zãk, Dimizov puatje d bulovanjištja s stvurjaskã kupi alu Abraham! ⁹ Dimizov uskoro osã luvjaskã ku sukurja ģn tot ljemnu karje nu dã bun plod. Tot ljemnu karje nu dã bun plod osã fije tijat š arunkat ģn fok.”

¹⁰ Antribat mulc lumje p Ivan: “Atunĉa ĉe trjebje s fiĉem?”

¹¹ Ivan lja zãs: “Ćinje arje duavã (2) kãmãšj, trjebje s dja alu ãlja karje narje niĉuna. A ĉinje arje mãnkarje, trjebje s podiljaskã ku ãlja karje narje.”

¹² Avinjit s s bãtjazã ĉak š carinikurlje‡ š la tribat: “Uĉiteljulje, ĉe trjebje s fiĉem?”

¹³ Ivan lja zãs: “Nu lãc maj marje porezu njego ĉe je lumja datorj.”

¹⁴ Š la tribat vuastja: “A ĉe trjebje noj s fiĉem?”

Ivan lja zãs: “Nu lãc banji dãla nimilja ku sãla š p nimilja nu punjec minĉunj s dobidic banji. Njego fic zadovoljni ku plata avuastrã.”

¹⁵ Kum lumja oĉekuja k Kristu ãndatã vinje, toc ģn inimã s ãntriba dal je Ivan Kristu. ¹⁶ Daja Ivan alu toc azãs: “Jo p voj bãtjuz ku apa, ali vinje njeko maj marje d minje, atãta d marje k jo nu sãnt dostojan ĉak s ji fiuv argatŠ. Jel p voj osã bãtjazã ku

* **3:5** Ivan azãs alu lumjej k mora s s pokajaskã d grešala alor s fije spremic d vinjala alu Domnuluj. Åštja stihurj koristjaštje metafora. D fukut ravni drum ģn pustinje je slika s fije spremic s prihvatjaskã p Isusu š poruka aluj. [☆] **3:6** Iz 40,3-5 † **3:8** Fiĉec binje karje aratã k vas okrnit dãla grešala avuastrã – Ān grĉki original skrije: “Fiĉec plodu karje je dostojan d pokajalã”. ‡ **3:12** carinikurlje – Obiĉno aja afost Židovi karje alcã Židovj nu lja vurut daja ĉe jej alukrizat d vlada alu rimuluj (karje apreuzmit p Izrael). Veĉina d carinikurj ãnšãla p alcã. Kãta maj mult banj njego ĉe lumja dugujaštje, a viška cãnja d jej. Š d ãla razlog lumja mrza š lji smatnja k je izdajic alu vlastiti narodu š alu vjera alor. **Š 3:16** nu sãnt dostojan ĉak s ji fiuv argat – Ān grĉki original skrije: “nu sãnt dostojan niĉ klicimitilje s ji dizljeg.”

Sufljetu alu Svântuluj* š ku foku.† 17 Jel osă fije kašă omu karje odvojaštje gruvu dăla jarbă. Gruvu osă sprimjaskă ân ostavă, a jarba osă apringă ku foku karje nikad nu prestanjaštje s argă.” 18 Ivan rubja alu lumjej Bună vorbă d Dimizov ku multje altje opomenje.

19 Ivan la intja alu toc la ukorit p Herod, karje irja vladaru dăn regije Galileje,‡ daja če sa ânsurat ku Herodijada, karje afost mujarja alu fratisov, š d multje altje rovj ča fukut Herod. 20 Ali kănd la ukorit Ivan, Herod p tot aja adodajit još unu rov: jel adat alu vuastja aluj s puje p Ivan ân kisuarje.

Ivan bătjază p Isusu

21 Majdată njego če p Ivan la pus ân kisuarje, kănd Ivan bătizat p toc karje avinjit la jel, jel bătizat š p Isusu. Atunča kănd Isusu sa rugat, čerju sa diškis, 22 š Sufljetu alu Svântuluj sa slubuzăt p jel ân oblik kašă golubu. Dăn čerj sa uzăt glasu: “Tu ješt Bijatu alu mjov p karje jo vrjauv! Tu ješt radostu alu mjov!”

Sămănce alu Isusuluj

23 Kănd Isusu ančiput s rubjaskă d Dimizov la intja alu toc, avut njeđe trjezăč (30) d aj. P Isusu l kuništja k je bijatu alu Š Josip.*

Josip afost bijatu alu Eli,

24 Eli afost bijatu alu Matat,

Matat afost bijatu alu Levi,

Levi afost bijatu alu Malki,

Malki afost bijatu alu Janaj,

Janaj afost bijatu alu Josip,

25 Josip afost bijatu alu Matatija,

Matatija afost bijatu alu Amos,

Amos afost bijatu alu Naum,

Naum afost bijatu alu Hesli,

Hesli afost bijatu alu Nagaj,

26 Nagaj afost bijatu alu Mahat,

* **3:16** bătjază ku Sufljetu alu Svântuluj – Aiča Ivan koristjaštje bătizija ân apă kašă metafora s opisaskă kum lumja osă iskušaskă sâla alu Sufljetu alu Svântuluj ân životu alor. † **3:16** ku foku – Asta puatje s rubjaskă d aja kum Sufljetu alu Svântuluj čistjaštje životu alu âlja karje krjadje (vjez Ap 1,5, 8; 2,1–4; 11,16). Ali ân âsta kontekst vjerovatno k foku rubjaštje d zuvă alu suduluj (vjez 3,7–9, 17). Ân aja vrijeme Dimizov osă kaznjaskă p lumja karje na prihvatit ânvăcala alu Isusuluj.

‡ **3:19** Herod, karje irja vladaru dăn regije Galileje – Ân grčki original skrije: “Herod, tetrarh”. Vjez fusnota ân 3,1. § **3:23** bijatu alu – Ân âsta popis “bijatu alu...” puatje š s značaskă “sămănce alu”. Ân Biblije, lumja karje askris popisu d potomakurj obično na vurut s skrije p tuată sămănce alu njeki om, njego s arată loza dăla una văznă osobă pănla altă văznă osobă.

* **3:23** Daja če Marija arămas grja pisti Sufljetu alu Svântuluj, Josip afost alu Isusuluj kašă očuhu (vjez 1,26–37; Mt 1,18–22).

Mahat afost bijatu alu Matatija,
 Matatija afost bijatu alu Šimij,
 Šimij afost bijatu alu Joseh,
 Joseh afost bijatu alu Joda,
²⁷ Joda afost bijatu alu Johanan,
 Johanan afost bijatu alu Resa,
 Resa afost bijatu alu Zerubabel,
 Zerubabel afost bijatu alu Šealtiel,
 Šealtiel afost bijatu alu Neri,
²⁸ Neri afost bijatu alu Malki,
 Malki afost bijatu alu Adi,
 Adi afost bijatu alu Kosam,
 Kosam afost bijatu alu Elmadam,
 Elmadam afost bijatu alu Er,
²⁹ Er afost bijatu alu Jošua,
 Jošua afost bijatu alu Eliezer,
 Eliezer afost bijatu alu Jorim,
 Jorim afost bijatu alu Matat,
 Matat afost bijatu alu Levi,
³⁰ Levi afost bijatu alu Šimun,
 Šimun afost bijatu alu Juda,
 Juda afost bijatu alu Josip,
 Josip afost bijatu alu Jonam,
 Jonam afost bijatu alu Elijahakim,
³¹ Elijahakim afost bijatu alu Meleja,
 Meleja afost bijatu alu Mena,
 Mena afost bijatu alu Matata,
 Matata afost bijatu alu Natan,
 Natan afost bijatu alu David,
³² David afost bijatu alu Jišaj,
 Jišaj afost bijatu alu Obed,
 Obed afost bijatu alu Boaz,
 Boaz afost bijatu alu Sala,
 Sala[†] afost bijatu alu Nahšon,
³³ Nahšon afost bijatu alu Aminadab,
 Aminadab afost bijatu alu Admin,
 Admin afost bijatu alu Arni,
 Arni[‡] afost bijatu alu Hesron,
 Hesron afost bijatu alu Peres,
 Peres afost bijatu alu Juda,
³⁴ Juda afost bijatu alu Jakov,
 Jakov afost bijatu alu Izak,

[†] **3:32** Sala, Sala – Njeki grčki rukopisurj skrije: “Salmon, Salmon”. [‡] **3:33**
 Admin, Admin ... Arni, Arni – Njeki grčki rukopisurj skrije: “Aram, Aram”.

Izak afost bijatu alu Abraham,
 Abraham afost bijatu alu Terah,
 Terah afost bijatu alu Nahor,
³⁵ Nahor afost bijatu alu Serug,
 Serug afost bijatu alu Reu,
 Reu afost bijatu alu Peleg,
 Peleg afost bijatu alu Eber,
 Eber afost bijatu alu Sala,
³⁶ Sala afost bijatu alu Kenan,
 Kenan afost bijatu alu Arpakšad,
 Arpakšad afost bijatu alu Šem,
 Šem afost bijatu alu Noa,
 Noa afost bijatu alu Lamek,
³⁷ Lamek afost bijatu alu Metušalah,
 Metušalah afost bijatu alu Henok,
 Henok afost bijatu alu Jered,
 Jered afost bijatu alu Mahalalel,
 Mahalalel afost bijatu alu Kenan,
³⁸ Kenan afost bijatu alu Enoš,
 Enoš afost bijatu alu Šet,
 Šet afost bijatu alu Adam,
 Adam afost bijatu alu Dimizov.Š

4

Nikuratu iskušastje p Isusu
 (Mt 4,1-11; Mk 1,12-13)

¹ Isusu, pljin ku Sufļjetu alu Svāntuluj, apljikat dāla apa Jordan š Sufļjetu la dus ān lok undje nuje nimika ²š d patruzāč (40) d zālje š la iskušāt nikuratu. D zāljljalja na mānkāt nimik, š kānd atrikut patruzāč (40) d zālje, afost flāmānd.

³ A nikuratu ja zās: “Akā ješt Bijatu alu Dimizovuluj, zi alu buluvanusta s postanjaskā mālaj.”

⁴ Isusu ja odgovorit: “Skris je ān Svāntā pismā: ‘Nu trijaštje omu samo d mālaj.’ ”*[☆]

⁵ Š nikuratu la dus p Isusu p marje djal š ja pokazāt dāturdātā tuatā cara alu pāmāntuluj ⁶š nikuratu zāče: “Cije osā zdauv asta tuatā vlast š slava aluj. Mije je dat š jo dav alu činje vrjauv. ⁷Akā t poklonještj la minje, tot je alu tov.”

⁸ Isusu ja odgovorit: “Skris je ān Svāntā pismā: ‘Klanjaštje la Domnu, Dimizov alu tov, š aluj jedino služastje!’ ”*[☆]

Š 3:38 bijatu alu Dimizov – Aja značastje k je Adam stvorit p slika alu Dimizov (vjez Post 1,26–27; 5,1–3). Slično, tuatā lumja arje sāmāncā ān Dimizov (vjez Ap 17,28–29). ☆ 4:4 ZakPon 8,3 ☆ 4:8 ZakPon 6,13

⁹ Nikuratu la dus ăn trg Jeruzalem ș la pus p șpic p Hram ș zăce aluj: “Akă jeșt Bijatu alu Dimizovuluj, arunkitje da iča ăn zos! ¹⁰ Daja ce skris je ăn Svăntă pismă:

‘Jel osă zapovidjaskă alu anđeli aluj d tinje s t păzaskă’,

¹¹ ș: ‘p mănj s t adukă undje ku pičoru
s nu t tu luvjeșt d buluvan.’”[✱]

¹² Isusu ja zăs: “Skris je ăn Svăntă pismă:

‘Nu iskușa p Domnu, Dimizov alu tov!’”[✱]

¹³ Kănd iscrpit tuată kușnja, nikuratu sa udaljtit dăla jel pănla nuavă prilikă s l iskušaskă.

Isusu ăncăpje s služaskă alu Dimizov

(Mt 4,12-17; Mk 1,14-15)

¹⁴ Isusu, pljin d snagă alu Sufljetuluj, sa tors ăn regija Galileja ș vorba d jel sa proșirit ăn tuatje lokurj ăn Galileja.

¹⁵ Isusu ănvăca ăn lokurj undje židovi s strănda ș s ruga (karje s kjamă sinagoga) ș toc l hvalja.

Lumja ăn Nazaret odbacaștje p Isusu

(Mt 13,53-58; Mk 6,1-6)

¹⁶ Š atunča Isusu avinjit ăn Nazaret, ăn sat undje akriskut. Š kașă uvjek sămbătă untră ăn sinagogă ș sa drikă s čitjaskă d Svănta pismă pănglă toc. ¹⁷ Alu Isusuluj antins knjiga alu prorokuluj Izaija. Jel adiškis knjiga ș angăsăt lok undje stă skris:

¹⁸ Sufljetu alu Domnuluj je p minje.

Madat snagă ș autoritet

s rubjesk Bună vorbă alu săračilor.

Matrimjes s rubjesk alu lumjej karje zarobic

s puatje s pljače slobodni,

s tork vidu alu vorbilor,

s oslobodjesk p lumja dăla ălja karje lji mučaștje,

¹⁹ ș s rubjesk k ăsta an ăn karje Domnu arată aluj binilje.[✱]

²⁰ Atunča Isusu ankis knjiga, untuarče alu pomoćnikuluj ș șadje s rubjaskă. Tuată lumja ăn sinagogă sujăta ăn jel ș jedva štipta s zăkă nješto. ²¹ Š ančiput ku aștja vorbje s lji zăk: “Astăz sa ispunit aștja vorbje d Svănta pismă karje akuma amčtitit.”

²² Š kănd Isusu azavrșăt ku vorba, toc karje irja ăn sinagogă rubja d jel ș s mira d binilje alu Dimizovuluj d karje jel rubja. Jej rubja: “Dali nuje ăsta bijatu alu Josip?”

²³ A Isusu lji zăce: “Sigurno osă mi zăčec asta poslovică: ‘Doktorulje, likujaștje săngur p tinje!’ ș: ‘Făj ș aiča ăn trg undje ajkriskut aja čam auzăt če sa dogodit ăn trg Kafarnaum.’” ²⁴ Š

nastavit: “Asta poslovicã je istinita: ‘Nimilja nu prihvatjaštje p proroku ân lok undje jel akriskut’.

²⁵ Kum š štijec afost multje udovic ân Izrael kând proroku Ilija afost viuv. Atunča p trje (3) aj š šasa (6) lunj na fost pluaje š apostanit marje fuamje p tot pãmantu. ²⁶ Ali Dimizov na trimjes p Ilija alu ničuna udovicã ân Izrael. Njego jel la trimjes s ažutje alu udovicãj karje na fost Židovkã ân trg Sarfata majuprapje d trg Sidon. ²⁷ Š isto aša kând afost proroku Elizej viuv, ân Izrael afost multje lumje karje avja gubã, zarazna bualã p pjalje. [†] Ali ničunu dala jej nu sa likujit osim Naaman d Sirija.” [✠]

²⁸ Kând auzãt, toc ân sinagogã sa nikãžãt. ²⁹ Jej sa skulat, la putirit d trg š la dus p rub d liticã p karje sagrađit alor trgu s l runče ân zos. ³⁰ Ali jel atrikut ântrã jej š apljikat p drumu aluj.

Isusu putirjaštje dãn om p sufljetu alu rov
(Mk 1,21-28)

³¹ Isusu sa slubãžãt zos ân Kafarnaum, karje je još unu trg ân regija Galileja, undje ânvacã sãmbãtã ân sinagogã. ³² Š lumja karje punja urjajke afost zadivic ku vãncalã aluj daja če rubja kašã ãla karje arje vlast.

³³ Afost ân sinagoga omu ku sufljetu alu rov. Jel astrigat ân tot glasu: ³⁴ “Hej, če aj tu ku noj, Isusulje dãn Nazaret? Ajvinjit s uništještj p noj p sufljeti alji rovj? Štiuv jo činje ješt tu: tu ješt Svãntu karje Dimizov atrimjes!”

³⁵ Isusu ja zapovjedit: “Tač š ješ dãn jel!” P aja sufljetu alu rov p omu la dubãrãt pãnglã toc š aišãt d jel š nu ja naudit nimika.

³⁶ Lumja afost zadivic š ančiput s rubjaskã unji ku alc: “D karje aštja vorbje! Ku autoritetu š ku snaga zapovjedjaštje alu sufljeti alji rovj, š jej jašã!” ³⁷ Š toc ân regijaja auzãt če Isusu afukut.

Isusu likujaštje p multã lumja
(Mt 8,14-17; Mk 1,29-34)

✠ **4:26** 1 Car 17,8-16 * **4:26** Atunča Ilija apljikat ân altu pãmãnt alu komšiuor. P pãmãntula atrijit una uduvicã š bijatu alu je, š skoro arãmas frzdã mãnkarje d pluaje karje apostanit fuamja. Međutim, jej sa pobrinit d Ilija š Dimizov sa pobrinit d jej aša če gãvanu alor ku pjelmu š alor volba d zitin nikad nu sa spraznit. Tuatã vrijamja atrajit fuamja, jej avut mãnkarje. Ilija ânkle arãmas maj mult aj. [†] **4:27** gubã, zarazna bualã p pjalje – Asta frazã prevodjaštje grčka vorbã karje s koristja d označalã njeke različite vrstje d bualje p pjalje. Tradicionalno s podrazumjaštje k s odnosaštje p guba. Om karje avut una d aštja bualje p pjalje smatratit je ritualno rov. Omu atribja cãnut odvojit d alci lumje kum alu alcilor na prenesja bualã š kum nu vinja ân kontakt ku altu om š afiça p omula ritualno rov (vjez Lev 13,45-46).

✠ **4:27** 2 Car 5,1-14

38 Isusu aišat d sinagogă ș apljikat ân kasă alu Šimun. A suakra alu Šimunuluj amučito marje fok ș jej la rugat s ja žutje. 39 Isusu astat pänglä ja, zapovjedit alu fokuluj s u lasje ș foku alăsato. Š odma sa skulat š lja dus s mälänčje.

40 Känd akăzut nuaptja,‡ toc karje arje bolesnikurj lja dus la Isusu. A Isusu p tot äla apus mänilje s lji likujaštje d tuatje bualje. 41 Isusu putirja sufljeti alji rovj dän multje lumje, š sufljeti alji rovj striga känd iša: “Tu ješt Bijatu alu Dimizovuluj!” Atunča jel alor zapovjedit s nu rubjaskă daja če jej aštijut k je jel Kristu p äla karje Dimizov atrimjes.

Isusu pljakă ân altje trgurj
(Mk 1,35-39)

42 Känd asvanit zuva, Isusu aišat d trgula ș apljikat ân pustinje. Š multă lumje l kată. Känd la găsăt, jej l ruagă s rämăje ku jej. 43 A jel lji začje: “Trjebje s măduk š ân alturj trgurj s rubjesk Bună vorbă d cara alu Dimizov. Daja Dimizov matrimjes.” 44 Š Isusu rubja Bună vorbă ân sinagogje ân pämănt alu Židovilor.Š

5

Isusu kjamă p Šimun, p Jakov ș p Ivan s l sljedjaskă
(Mt 4,18-22; Mk 1,16-20)

1 Una zuvă, känd Isusu astat pänglä apă Galileja,* multă lumje s strändă pänglä jel s audje vorba alu Dimizov. 2 Majdată d asta, njeke ribarji već aišat dän čamacurj š ančiput s čistjaskă mrežilje. A Isusu avizut alor doj (2) čamacurj p obală 3 š auntrat ân unu čamac, karje irja alu Šimun. Š Isusu la rugat s puatje ucără s l pindje dăla obală. Atunča šadje, š änvăca p narodu d čamac.

4 Känd aprestit s rubjaskă, začje alu Šimun: “Pindje čamacu maj dăpartje undje maj adănkă apa, š arunkăc mrežilje d pukat.” 5 Šimunu začje alu Isusuluj: “Gospodarulje, tuată nuaptja njam potruditi š nimika nam pukat. Ali kum tu aša zač, osă arunk mreža.” 6 Känd Šimun š ortači aluj afukut aja, jej apukat mult pjaštje, atăta d mrežilje ančiput s s rupă. 7 Ribarji afukut ku mănă alu ortači alor ân altu čamac s vije s ažită. Jej

‡ 4:40 Känd akăzut nuaptja – Ân grčki original skrije: “känd kadje suarilje”. D Židovj alta zuvă ančiput känd suarilje kadje. Daja če na kutizat s lukrjază s l lukrjază sămbătă, štipa pând sămbătă nu završaštje, a atunča ančiput s adukă p lumja bulnavă la Isusu. Š 4:44 ân pämănt alu Židovilor – Ân grčki original skrije: “ân Judeja.” Međutim, š akă Luka asta vorbă koristjaštje d označală regija alu rimulor Judeja, njekad (kašă kum je aiča š ân 23,5) jel koristjaštje d označală d tuată domovina alu Židovilor. * 5:1 pänglä apă Galileja – Ân grčki original: “pänglä apă Genezaret”. Isto če š apa Galileja.

avinjit š atāta napunit p amiždoj čamacurj d pjaštje k jej ančiput s potunjaskā.

⁸ Kānd Šimun Petar aja avizut, akāzut la intja alu Isusuluj š začē: “Fuđ dāla minje, Domnulje, daja če nu sānt om bun!” ⁹ Š jel š toc karje afost ku jel ān čamac sa mirat kāt mult pjaštje apukat. ¹⁰ Š isto aša sa mirat Jakov š Ivan, fičorji alu Zebedej, ortači alu Šimun.

Isusu atunča začē alu Šimun: “Navja frikā. Dakuma osā puč p lumja†.” ¹¹ Kānd jej askos čamacurj p obalā, jej alāsat tot š apljikat dāpā Isusu.

Isusu likujaštje p omu karje arje bualā p pjalje
(Mt 8,1-4; Mk 1,40-45)

¹² Una zuvā Isusu avinjit ān unu trg undje afost unu om pljin d bualje p pjalje. Kānd jel avizut p Isusu, akāzut la intja alu Isusuluj ku fālči kātri pāmānt š sa rugat d jel: “Domnulje, akā vrjaj, poc s m likuješt.”

¹³ Isusu tindje māna, la dotaknit š začē: “Vrjauv. Fi likujit!” Š guba odma sa povlačit. ¹⁴ Isusu ja naredit: “Nu zača alu nimilja, nu još, njego fuđ odma š pokazaštije alu popāj kum aputja s t pregledjaskā. Prinisaštje žrtvā d čistjala ata, kum Mojsije azapovidit kum aputja toc s vjadā k ješt likujit.”*

¹⁵ Atunča glasu d Isusu tot maj mult sa proširit š mulc narod avinja s l audje š s likujaskā d buala alor. ¹⁶ A maj mult vorj jel s povlača ān pustinje š s ruagā.

Isusu likujaštje p omu karje nu puatje s umblje
(Mt 9,1-8; Mk 2,1-12)

¹⁷ Kānd una zuvā Isusu ānvaca p narodu, ānklo šidja š farizeji š učitelji alu zakonu alu Mojsije karje avinjit dān tot satu ān regija Galileja š regija Judeja š d trg Jeruzalem. A sāla alu Domnuluj irja ku Isusu s likujaskā p lumja. ¹⁸ Avinjit njeka lumje karje adučē p nosilje p om karje nu puatje s umblje, pa pokuša s l adukā š s položaskā pāglu Isusu. ¹⁹ Pāntruv narod jej na putut s l adukā ān kasā undje Isusu ānvāca. La dus p stipinic p krov š afukut rupā š p nosilā, la slubuzāt ‡ ān mižlok d sobā pravo la intja alu Isusuluj.

²⁰ D aja Isusu ashvatit k krjadje ān jel, azās: “Ortakulje, sa oprostit grešala ata.”

† **5:10** Dakuma osā puč p lumja značaštje k Petar rubjaštje alu lumjej d Dimizov š lji duče la Dimizov. * **5:14** Lev 14,1-32 ‡ **5:19** La dus p stipinic p krov š afukut rupā š p nosilā, la slubuzāt – Ān grčki original skrije: “Sa urkat p krov š slubāzāt p omu karje nu puatje s umblje...pisti pločic d glinā (crjep). Ān zuviljalja ān pāmāntula, fiča krovu d nāroj š d paje karje s punja p krač š p građe. Njekad koristja pločic d glinā (crjep). Krovj irja ravnī, a kāši avja stepinic ili basamač p karje lumja s urka p krov.

21 P asta učitelji d zakonu alu Mojsije š farizeji agāndit: “Činje šta karje gāndjaštje k rubjaštje kašā Dimizov? Činje, osim Dimizov, puatje s oprostjaskā grešala?”

22 Ali Isusu aštijut če gāndjaštje š lji začē: “Dāče aša gāndic? 23 Dali nuje majušurje s zākā: ‘Sa oprostit grešala ata’, njego s zākā: ‘Skual š umblā?’ 24 Ali, s štijic k jo, Bijatu alu Omuluj, am autoritet p pāmānt s oprostjesk grešala.” Atunča začē alu omuluj karje nu puatje s umblje: “Cije zāk: ‘Skual, ja nosilā š fuđ akasā!’ ”

25 Š omu akuma sa skulat la vojki alor, alat aja p čaja azukut š apljikat akas, slavja p Dimizov p drum. 26 Š toc afost skroz zadivic š ančiput s slavjaskā p Dimizov. Afost pljin d frikā š rubja: “Astāz noj amvizut nješto če nuje d krizut!”

*Isusu kjamā p porezniku
(Mt 9,9-13; Mk 2,14-17)*

27 Isusu dāpā aja aišāt š avizut p cariniku LeviŠ kum šadje la carinā, š ja zās: “Vinā dāpā minje.” 28 Š Levi sa skulat, alāsāt tot, š apljikat dāpā jel.

29 Atunča Levi apriredit d Isusu marje veselije ān kasa aluj. A ku jej amānkāt mulc lumje š āntrā jej irja mulc carinikurj.

30 Atunča njeki farizeji, š njeki učiteljurj d zakonu alu Mojsije karje irja d grupa alor š prigovorja alu učenikurlje alu Isusuluj ku vorbilje: “Dāče mānkāc š bjec ku carinikurlje š ku lumja karje grešaštje?”

31 A Isusu lja zās: “Alu lumjej zdravānā nu trjebje doktorjamja, već alu lumjej karje bulnavā trjebje doktorjamja.

32 Nam vinjit s kjem p lumja karje gāndjaštje k je pravedna, njego amvinjit s kjem p lumja karje grešaštje s s okrinjaskā la Dimizov.”

*Isusu ānvacā k nov drumu aluj maj bun njego drumu alu bātārn
(Mt 9,14-17; Mk 2,18-22)*

33 Njeka lumje ja zās: “Učenikurlje alu Ivan maj mult vorj postjaštje š s ruagā, aša š učenikurlje alu farizeji, ali alji tjej stalno mālānkā š bja.”

34 Lja antribat Isusu: “Dali kutizāc svatovi alu mladoženjej s natiric s postjaskā pānd mladoženja ku jej?*” 35 Ali osā vinje vrijamja kānd osā lji ja p mladoženja† š atunča s postjaskā.”

36 Atunča Isusu nastavit aša če lja spus asta vorbā: “Numilja nu rupje pjatika dāla cualā nuavā s puatā s krpjaskā p cualā bātārnā. Akā aja fače, osā rupā cuala nuavā, a pjatika dāla

Š 5:27 Levi isto s kima Matej. Vidjec (Matej 9,9). * 5:34 Postu je znaku d tugā. Svatovi nikad nu postjaštje pānd s slavjaštje. † 5:35 Isusu p jel usporidjaštje ku mladoženja, a p učenikurlje aluj ku svatovi.

nuavă cuală nu pristajaştje alu cuală bătrnă. ³⁷ Ş numilja nu tuarnă vinu alu nov[‡] ân bătrnă tăšnj d pjalje.Ş Akă aja façe, vinu alu nov osă rupă tăšnjilje* ş osă varsă, a tăšnjilje osă propanjaskă. ³⁸ Njego, vinu alu nov trjebje s s tuarnje ân nuavje tăšnj. ³⁹ Ş numilja činje bja bătarn vin nu vrja vinu dăla nov daja če zăče: ‘Bătarn je maj bun.’ †

6

Isusu zăče karje autoritet p sămbăta, svântă zuvă alu židovilor (Mt 12,1-8; Mk 2,23-28)

¹ Una sămbătă Isusu triča pisti pijană d gruv. Učenikurlje aluj rupja gruv, ş la trljit ku mănilje ş la mănkat. ² A njeki farizeji azăs: “Dăče prekrşac zakonu alu Mojsije ku aja če rupjec gruvu ân sămbătă?”*

³ Isusu lja odgovorit: “Dali voj nas čitit ân Svântă pismă ča fukut David, argatu alu Dimizov, kănd aflămăzăt jel ş ălja karje afost ku jel? ⁴ Dali na auntrat ân şator undje Dimizov s poštujaştje, jel amănkat dă mălaju karje posvitit ş adat alu ălja karje afost ku jel? Dali nu zăče zakonu alu nostru k mălajusta nu kutjază s mălănčje nimilja činje nuje popă?”†‡

⁵ Atunča Isusu lja zăs asta: “Jo, Bijatu alu Omuluj, am autoritet p sămbătă!”

Isusu likujaştje p omu ân sămbătă (Mt 12,9-14; Mk 3,1-6)

⁶ Alta sămbătă Isusu auntrat ân sinagogă s ănvacă. Afost ănklo om karje na putut s koristjaskă măna dirjaptă.Ş ⁷ Učitelji d zakonu alu Mojsije ş farizeji avrut s l optužaskă p Isusu k

‡ **5:37** vinu alu nov ili “sok d strugurj.” Asta s odnosaştje p vin karje još na kopt.

Ş **5:37** tăšnj – Asta afost saku karje afost fukut d pjalje alu živutinje. * **5:37** vinu alu nov osă rupă tăšnjilje – Kănd vinu alu nov akopt jel slubadje plinu karje proširjaştje taşna. Daja če taşna abătarnă piznjaştje daja če nu maj puatje s s raşirjaskă kaşă taşna anuavă. † **5:39** Asta metaforă s razlikujaştje dăla tradicija alu vođilor karje kaşă vinu alu bătarnă ş nov načinu d život karje je Isusu ănvăca karje je kaşă vinu alu nov. Poanta alu asta ilustracija je k lumja karje zanjimja samo tradicija alor na vut voje s puje urjajke karje je Isusu ănvăca, ş akă aja če jel ănvăca ispunja tot čije alor (židovsko) Svântă pismă zapovidjaştje.

* **6:2** Zakonu alu Mojsije zăče nu kutjez s lukrjez ân sămbătă (vjez “sămbăta” ân rječnik). Farizeji irja strogi ân načinu karje jej tumače zakonu alu Mojsije ş jej smatrimja k ăla činje rupje gruvu jel lukrjază (Iş 34,21). † **6:4** Vjez ân 1 Sam 21,1-7. ‡ **6:4** Mălaju karje je posvitit afost duavăsprače (12) d mălajurj karje s nalazja ân lok svânt ân Şator. Popilje ănklo punje ân tuată duminika d žrtvă alu Dimizov. Ân tuată zuvă sămbătă lji prominja duavăsprače (12) mălajurj karje akopt ân zuvasta. Samo popilje aputut s mălănče mălajur alji bătarnje (Lev 24,5-9). Ş **6:6** karje na putut s koristjaskă măna dirjaptă – Aiča ş ân 8. stih, ân grčki skrije: “măna afost uskată”. Măna alu omuluj afost oştetită aşa k na putut s utingă. Vjerovatno afost savijităt skroz ân pulm, aşa s izgledjaskă mikă ş naborită.

aprekršāt unu zakon alor. Daja pomatrja p Isusu s vjadā dal vrja ān sām̄bātā s likujaskā.* ⁸ A Isusu aštijut gāndjala alor pa zāče alu om karje arje mānā karje nu puatje s koristjaskā: “Skual š stāj aiča la intja alu toc!” Jel sa skulat š astat ānklo. ⁹ Atunča Isusu zāče: “S vu āntrjeb: Dopustjaštje zakonu alu Mojsije s s fakā ān sām̄bātā binje, ili rov? S spasaskā životu, ili s l uništjaskā?” ¹⁰ Sa ujtat p toc ān sinagogā š atunča zāče alu omuluj: “Ātiđje mānal!” Jel afukut aša š māna sa likujit. ¹¹ Atunča farizeji š učitelji d zakon alu Mojsije sa nikāžāt, š ančiput s dogovorjaskā če s fakā pāntruv Isusu.

Isusu kuljadje p duavāsprjače (12) d apostolurj
(Mt 10,1-4; Mk 3,13-19)

¹² Ān zuviljalja Isusu apljikat p djal s ruadje š provodit nuaptja ku ruguala la Dimizov. ¹³ Kānd avinjit alta zuva, akimat la jel p učenikurlje š āntrā jej akuljes duavāsprjače (12) d lumje, karje lja odredit d apostolurj.

¹⁴ Afost Šimun, karje Isusu la kimat Petar,

Andrija, fratilje alu Petar,

Jakov,

Ivan,

Filip,

Bartolomej,

¹⁵ Matej,

Toma,

Jakov, kupilu alu Alfej,

Šimun karje avut nadimaku Domoljub,

¹⁶ Juda, kupilu alu Jakov,

š Juda Iškarjot, karje maj ānklo izdajit p Isusu.

Isusu ānvacā š likujaštje
(Mt 4,23-25; 5,1-12)

¹⁷ Isusu sa dat ān zos dāpā djal ku apostoli š astat p ravnica. Ānklo aštiptat mulc alturj učenikurj aluj š mulc narod d trg Jeruzalem š d tot pāmāntu alu Židovilor,[†] š d regija pānglā apā undje irja trgurj Tir š Sidon p sjever. ¹⁸ Avinjit toc s puje urjajke la Isusu š s lji likujaskā tuatā buala. S likuja š ālja karje lja mučit sufljeti alji rov. ¹⁹ Tuatā lumje la akātāt s l dotaknjaskā daja činje l dotaknja snaga ajiša dān jel š lji likuja.

* **6:7** Mulc učitelj dāla zakon alu Mojsije azās akā alu njeko tinđ njeka pomoću, aja je lukru. Daja če tumača zakonu strogo rov, azās k nuje uredu s ātinđe pomoću ān sām̄bātā. Anvācat k alu omuluj puatje s tingā pomoću ān sām̄bātā samo ān marje ozbiljna situacije kašā kum je porodu š kānd životu alu omuluj arfi ān opasnost.

† **6:17** pāmāntu alu Židovilor - Ān grčki original skrije: “Judeja”. Aja puatje posebno s odnosaskā p rimska regija ān južna Palestina, ali ān āsta stih s odnosaštje općenito p tot pāmāntu ān karje atrijit Židovi.

20 Atunča Isusu sa ujtat p učeníkurj š začē:

“Nurukošj ištjec voj karje ištjec sārač
k voj ištjec uključic ān cara alu Dimizov!

21 Nurukošj ištjec voj karje ištjec flāmānž
k voj osā fic narinic!

Nurukošj ištjec voj karje akuma plānđec
k voj osā vu radujic!

22 Nurukošj ištjec voj kānd lumja vu mrzaštje
š kānd p voj isključaštje š vu vridjaštje š vu začē k ištjec rovj
daja če ištjec učeníkurlje alji mjej, alu Bijatu alu Omuluj!

23 Raduicāvā voj ān zuvaja š sāric d radost

k istina je nagrada avuastrā marje je p čerj,

k jej karje vu maltetirjaštje sāmānca je alu ālja karje d mult
maltetirja p prorokurlje!”

24 “Ali grjev vuavā, lumja karje bugatā,
k već asprimit utjšala avuastrā!

25 Grjev vuavā karje ištjec narinic,
k osā fic flāmānž!

Grjev vuavā karje akuma vu radujic,
k osā tugujic š s plānđec!

26 Grjev vuavā kānd p voj tuatā lumja uhvaljaštje,
k jej karje uhvalja p voj sāmānca je alu ālja karje uhvalja
d mult d prorokurlje alji mičinoš.”

*Isusu ānvacā s vrjem p dušmanji alji noštri
(Mt 5,39–42)*

27 “A jo vu zāk, vuavā karje punjec urjajke: Vrjec p dušmanji
alji voštri. Binje fičec alu lumjej karje vu mrzaštje. 28 Kātāc
dāla Dimizov s fakā binje alu ālja karje vu blastāmā. Rugācāvā
d ālja karje p voj maltetirjaštje. 29 Alu āla karje t luvjaštje p una
falkā tindje š altā, š alu āla karje c ja ancuku dopustjaštje s c ja
š kāmaša. 30 Ali dāj alu tot āla karje dāla tinje katā, a dāla āla
karje dāla tinje furā nu kātā s āntuarkā. 31 Fičec alu lumjej isto
če vrjec jej vuavā s fakā.

32 Akā vrjec samo p ālja karje p voj vrja, nu zaslužāc na-
gradā. Š lumja karje rovj vrja p ālja karje vrja p jej. 33 Isto
aša akā fičec binje samo alu ālja karje fače vuavā binje, nu
zaslužāc nagradā. Š lumja karje rovj fače isto aja. 34 Akā
pozajmic samo alu ālja karje puatje s vu āntuarkā āndrāt, nu
zaslužāc nagradā. Š lumja karje rovj pozajmjaštje alu lumjej
karje rovj s s āntuarkā āndrāt. 35 Njego, vrjec isto p dušmani
alji voštri. Fičec binje alor š pozajmic alu ālja karje nu puatje s
vu āntuarkā āndrāt. Akā aja fičec, osā primic marje nagradā š
osā fic kašā Maj marje Dimizov karje bun kātri lumje karje nu

zahvaljaštje š karje je rovj. ³⁶ Fic bunj kãtri tuatã lumje kum Tata alu vostru ãn ãerj jaštje bun kãtri tuatã lumje.”

Isusu ãnvacã s nu sudjaskã

(Mt 7,1-5)

³⁷ “Nu sudic š nusã fic sudic. Nu optužãc š nusã fic optužãc. Oprostitc š osã vu fije oprostit. ³⁸ Dãc š Dimizov osã vu dja. Jel osã vu tuarnã marje koliãinã ãn pualã, ka omu bun karje punjaštje gãvanu aluj d gruv aša ãe nabijaštje š potresaštje gruvu pãnd god nu s napunjaštje, š nastavjaštje s dodajaskã još maj mult pãnd gruvu nu s prelijaštje. K kum miric alu alcilor, aša Dimizov osã mirjaskã š vuavã.”

³⁹ Isusu azãs alor š još una vorbã: “Dali puatje vorbu s adukã p vorbu? Nu puatje, k amiždoj osã kadã ãn rupã. ⁴⁰ Uãeniku nuje maj marje d uãitelju aluj. Ali tot uãeniku p karje uãitelju la ãnvacat tot ãe štije, osã fije kašã uãitelju aluj. ⁴¹ Dããe tujc la aškja ãn vojk alu altuluj, a nu vjez ljemnu ãn vojk alu tov? ⁴² Dããe zãã alu altuluj: ‘Omulje, s c skot aškja dãn vojku alu tov’, a sãngur ãn vojk nu vjez ljemnu? Ku duavã licje! Skuatje majdatã ljemnu dãn vojku alu tov pa atunãa osã vjez kum s skoc aškja dãn vojku alu altuluj.”

Isusu ãnvacã d bunje š d ruavje vorbje

(Mt 7,17-20; 12,34-35)

⁴³ “Ljemnu alu bun nu puatje s rudjaskã plodu karje nuje bun, niã ljemnu karje nuje bun nu puatje s rudjaskã plodu alu bun. ⁴⁴ Tot ljemnu s kunaštje p plod. Dãn mãrãinj nu sa dunã smokva nit strugurlje. ⁴⁵ Isto aša bun omu rubjaštje bunje vorbje k je inima aluj bunã, a omu rov rubjaštje ruavje vorbje k je inima aluj ruavã. Aja ãe omu rubjaštje aratã d karje jel inima arje.”

Omu karje je mudar faãe aja ãe Isusu zããe

(Mt 7,24-27)

⁴⁶ “ãe mikimãc, ‘Domnu, Domnu!’, a nu fiãec aja ãe zãk? ⁴⁷ Åla karje vinje la minje š auzãt vorbilje alji mjalje š faãe aja ãe zãk ⁴⁸ je kašã omu karje faãe kasa š surpa adãnkã rupã š postavit temelju p buluvan. A kãnd avinja poplava, š kãnd apa navalit p kasã, nu puatje s miškã daja ãe binje fãkutã. ⁴⁹ Ali åla karje auzãt vorbilje alji mjalje š nu faãe aja ãe zãk je kašã omu karje faãe kasa p pãmãnt frzdã temelj. Kãnd apa navalit p kasã majdatã sa duburãt š irja skroz uništãtã.”

7

Isusu likujaštje p argatu alu kapetanuluj alu rimuluj

¹ Dăpă aja če tot azăs alu naroduluj, Isusu apljikat ăn trg Kafarnaum. ² ănklo afost njeki kapetan alu rimuluj karje avut argat karje avut d jel milă. ăla argat afost bulnav p muartje. ³ Kănd kapetanu auzăt d Isusu, atrimjes la jel vođe alu lumjaja karje irja Židovurj ăn trgula s l ruadje s vije š s likujaskă p argatu aluj. ⁴ Kănd jej avinjit la Isusu, mult la rugat: “Zaslužăt s ji fač aja ⁵ daja če vrja p narodu alu nostru, frzdă jel noj nam putja s sagrađim sinagoga anuastră.”

⁶ Isusu apljikat ku jej. Š kănd avinjit la upruapje la kašă, atrimjes kapetanu p ortači la Isusu. Jej azăs: “Kapetanu azăs asta: Domnulje, nu tu mučja. K nu sânt vrjedan s uncăr ăn kasa amja. ⁷ Nu sânt vrjedan s viuv pănla tinje. Njego samo zi dundje god ješt s s likujaskă argatu alu mjov. ⁸ Asta štiiuv k š jo mora s askult p kapetanu alu mjov. Am š jo vuastje dusu minje. Š zăk alu unu: ‘Fuđ!’ š jel pljakă. Š alu altuluj zăk: ‘Vină aiča!’ š jel vinje. Š alu argatu alu mjov zăk: ‘Făj aja!’ š jel fače.”

⁹ Kănd auzăt aja, sa mirat Isusu š sa okrinīt la mulc lumje karje apljikat dăpă jel š zăče: “Istina je, ăn Izrael na găsăt p unu Židov karje krjadje kašă ăsta karje nuje Židov karje aša krjadje.” ¹⁰ Kănd sa tors akas ălja p karje kapetanu atrimjes, angăsăt p argatu likujit.

Isusu uskrisnjaštje p bijatu alu udovicăj

¹¹ Dăpă aja Isusu apljikat ăn trg karje s kima Nain. La sljedit učenikurlje aluj š mulc lumje. ¹² Kănd avinjit la upruapje la uša alu trguluj, baš atunča njeka lumje aduče p mort fălkov dăn trg pănla grupă s l ăngruapă. Fălkovu karje amurit afost jedinac la mamă, karje afost udovică, š mulc lumje dăn trg irja ku ja. ¹³ Kănd Domnu Isusu avizuto ja fost žau d ja š ja zăs alu je: “Nu plănda!” ¹⁴ Avinjit š adotaknit nosiljilje, a lumja karje la dučja astat. Isusu azăs: “Fălkovulje, c zăk, skual!” ¹⁵ Š fălkovu sa drikat š arubit, a Isusu azăs alu mumusăj: “Jakăc kupilu alu tov”.

¹⁶ Toc sa mirat la săla alu Dimizovuluj. L slavja š zăča: “Marje proroku trijaštje ăntră noj! Dimizov avinjit s ažută alu narodu aluj!” ¹⁷ Š toc ăntră Židovj* š ăn altje lokurj auzăt aja če Isusu afukut.

Ivan karje Bătjază trimjatje p učenikurlje aluj s ăntrijabă jaštje Isusu Mesija

(Mt 11,2-11)

¹⁸ Učenikurlje alu Ivan arubit alu Ivan d tot aja če Isusu afukut. Ivan akimat p doj (2) učenikurj aluj ¹⁹ š lja trimjes la

* **7:17** toc ăntră Židovj – ăn grčki original skrije: “Judeja”. Aja puatje posebno s odnosask p trgu alu rimuluj ăn južna Palestina, ali ăn ăsta stih s odnosaštje p općenito p tot pământu ăn karje atrijit Židovi.

Domnu Isusu s l ănrjabje: “Ješt tu ăla karje Dimizov aobečit k osă vije[†] ili dal trjebje s štiptăm p altu s vije?”

²⁰ Kănd jej avinjit la Isusu, azăs lumjaja: “Ivan karje bătjază atrimjes p noj la tinje s t ănrribăm: ‘Ješt tu ăla karje Dimizov aobečit k osă vije ili dal trjebje s štiptăm p altu s vije?’ ”

²¹ Pănd jej afost ănklo, Isusu alikujit p mulc d buală, d patjală š d sufljeti alji rovj. Š alikujit p multă lumje karje vorbj s puatje s vjadă. ²² Atunča aodgovorit alor: “Fuđic š javic alu Ivan ča vizut š auzăt: vorbi vjadje, lumja karje nu puatje s umblă akuma umblă, lumja karje avut buală p pjalje,[‡] akuma je likujic, surdi audje, morcă s skuală, š alu săračilor s rubjaštje Bună vorbă d Dimizov. ²³ Blagoslovit ăla karje nu kadje ăn vjeră dăn minje.”

²⁴ Kănd apljikat učenikurlje alu Ivan, Isusu ančiput s rubjaskă alu multă lumje d Ivan. Jel azăs: “Aspljikat ăn lok undje nuje nimika. D karje om aspljikat ănklo s vidjec? Dal aspljikat s vidjec p njeko karje kašă trstika karje vântu uljigăna? Nu! Nas pljikat aja s vidjec. ²⁵ Ili aspljikat s vidjec p omu karje mândru ănbrăkat? Nu! Klumja karje aduče mândrje cualje š trijaštje ăn bugacije s nalazaštje ăn palače alu caruluj. ²⁶ Aspljikat s vidjec p proroku? Da! Jel je maj marje prorok. ²⁷ Ivan je ăla d karje je skris ăn Svăntă pismă:

‘Jakă, trimjet p omu karje duče vorba amja
s pljače la intja ata s pripremjaskă drum d tinje.’[✧]

²⁸ Punjec binje urjajke: d tuată lumje karje ikad atrijit nimilja nuje maj marje d Ivan. A ipak, ăn cara alu Dimizov, ăla karje je maj mik je maj marje d jel.”Š

Isusu ukurjaštje p vođilje alu Židovilor daja ča odbit p Ivan š p jel

(Mt 11,12-19)

²⁹ Tuată lumja karje apus urjajke la Isusu, čak š carinikurlje, već askultat poruka alu Ivan š p jej jel lja bătizat. Atunča, kănd jej auzăt če Isusu azăs, sa složăt k Dimizov zaista atrimjes p Ivan s kjamje p narodu s s pokajaskă.* ³⁰ Naprotiv, farizeji š

[†] **7:19** karje Dimizov aobečit k osă vije – ăn grčki original skrije: “ăla karje trjebje s vije.” Aša s rubja d Mesija. [‡] **7:22** buală p pjalje – Vjez fusnota ăn 4,27. [✧] **7:27**

Mal 3,1 Š **7:28** maj marje d jel – Isusu nu zăče k je Ivan nuje marje prorok. Zăče k je lumja karje adoživit blagoslovurj alu carăj alu Dimizovuluj, kašă ăštja lumje (vjez stihurlje 18-23), zaista blagoslovic. Uživjaštje ăn stvarurj karje Ivan još na doživit. Lumja alu pămăntusta smatrjaštje p njeka lumje k je nevažni. Ali ăn cara alu Dimizov, Dimizov lji smatrjaštje k je važni. * **7:29** sa složăt k Dimizov zaista atrimjes p Ivan s kjamje p narodu s s pokajaskă – ăn grčki original skrije: “opravdja p Dimizov”. D ăsta kontekst, aja značaštje k sa slažăt k je drumu alu Dimizov, karje Ivan š Isusu rubja, bun.

učiteljji alu zakonu alu Mojsije aodbit planu alu Dimizov d jej daja ča odbit s lji bätjază Ivan.

³¹ Isusu azăs: “A ku činje s lji usporidjesk p lumja än asta vřijamje?† P činje samănä? ³² Jej je kašă kupi karje šadje la tržnică š unu p alt s strigă:

‘Noj amkăntat vuavă vjasăl kăntič
š voj na žukat!
Noj amkăntat vuavă tužne kăntič
a voj na plăns!’‡

³³ K, avinjit Ivan karje bätjază na mănkat mălaj nič vin na but, § a zăčec: ‘Ăn jel je sufljetu alu rov!’ ³⁴ Jo, Bijatu alu Omuluj, avinjit karje amănkat šambut, a zăčec: ‘Jakă, omu karje vřja mult s mălănče š s bja mult vin, ortaku alu carinikuluj š ku grešnikurlje!’ ³⁵ Toc karje prihvatjaštje mudrost alu Dimizov razumjaštje k Dimizov atrimjes š p minje š p Ivan.”*

Isusu ânvacă k ala alu činje mult s oprostjaštje, mult š surută (Mt 26,6-13; Mk 14,3-9; Iv 12,1-8)

³⁶ Unu farizej akimat p Isusu s mălănče ku jel. Jel auntrat än kasă alu farizej š alat loku la astal s mălănče.† ³⁷ Afost njeka mujarje, kunuskută än trgula p grešala alu je. Ja adoznajit k Isusu mălănkă la farizej än kasă. Š jakă, mujarja adus skumpă ulje karje miruasă än măndru bukal. ³⁸ Š astat la pičuarje dăpă Isusu. Ančiput s plăngă š lakrmilje kădja p pičuarje. Ku păru lja frikat, š lja surutat š lji uns ku skumpă ulje karje miruasă.

³⁹ Kănd avizut farizej karje akimat p Isusu, agăndit: “Kănd ästa om zaista arfi prorok, aštija činje je mujarasta karje l dotaknjaštje, k ja je marje grešnică.”

⁴⁰ P aja Isusu ja zăs: “Šimune, am s c zăk nješto.”

A jel azăs: “Učiteljjulje, zi!”

† **7:31** lumja än asta vřijamje – Ăn grčki original skrije: “lumja d ästa naraštaj”. Aja Isusu maj mult kima p älja karje aluj s protivja, posebno p vođilje alu Židovilor.

‡ **7:32** Isusu usporidjaštje p vođilje alu Židovilor ku kupi karje je nikăžac p ortači alor k nu fače aja će vřja. Kašă aša kupi, vođilje alu Židovilor uznemiric dăn Ivan š Isusu k nu s ponašaštje kum alor s sviđaštje ili prihvatjaštje. § **7:33** na mănkat mălaj nič vin na but – Ivan trija grjev. Trija än lok undje nuje nimika, mănka skakavacurj š med š s ănbrka än cualje neudobne (vvez Mt 3,4; Mk 1,6).

* **7:35** Toc karje prihvatjaštje mudrost alu Dimizov razumjaštje k Dimizov atrimjes š p minje š p Ivan – Ăn grčki original skrije: “Š mudrost opravdjaštje p tuatje kupi alu je”. Ăn ästa kontekst, aja značaštje k je lumja mudra kănd prihvatjaštje drumu karje rubja Ivan š Isusu. † **7:36** alat loku la astal s mălănče – Afost običaju la posebna gozba kašă asta mănkarje k omurj mălănkă pănd zače udobno pănglă astal.

⁴¹ A Isusu azās: “Doj (2) omurj duguja alu unu om banj. Unu om ja dugujit činč sutje (500) kovanic d arđint,[‡] a altu om činžáč (50). ⁴² A kum jej na vut dundje s äntuarkä, alu amiždoj aoprostit datorija. Atunča karje d jej doj (2) maj mult osä l vrja?”

⁴³ Šimun azās: “Gändjesk alu äla karje maj mult oprostit datorija.”

Azās Isusu: “Binje azās.” ⁴⁴ Atunča Isusu sa okrinit la mujarje š začé alu Šimun: “Vjez p asta mujarje? Jo auntrat äñ kasä ata, ali tu nu maj dat apä s späl pičuarilje, a ja apläns š lakrmilje alu je akäzut p pičuarje a ja lja asplat š ku päru mi lja frikat. ⁴⁵ Nu maj dučukit ku poljubacu, a ja, d känd jo amuntrat na prestanit s m surutje pičuarilje. ⁴⁶ Tu nu maj uns kapu ku ulja, a ja ku skumpä ulje karje miruasä auns pičuarilje. [§] ⁴⁷ Däče gändješt k ja apokazät atäta d marje ljubav? C zäk istinä: aja je daja če grešala alu je, š akä lja fost multä, afost oprostit. Äla karje gändjaštje k trjebje aluj ucärä s s oprostjaskä, äla vrja ucärä.” ⁴⁸ Atunča alu mujarje azās: “Zaista, grešala ata cam oprostit.”

⁴⁹ Älja karje afost änklo ančiput äñtri jej s rubjaskä: “Činje je äšta š grešala s oprostjaskä?”

⁵⁰ A jel začé alu mujarje: “Daja čaj krizut, tu ta spasät! S c dja Dimizov mir pänd plječ!”

8

Mujerilje karje sljedjaštje p Isusu

¹ Majdatä d aja Isusu pljika p trgurj š p saturj s rubjaskä Bunä vorbä d cara alu Dimizov. Afost ku Isusu duaväsprjače (12) apostolurj ² š njeke mujerj karje Isusu lja likujit däla sufljeti alji rovj š däla bualä. Alja mujerj afost Marija karje afost d trg Magdala, dän karje Isusu aputirit šaptje (7) sufljeti alji rovj, ³ Ivana, karje afost mujarja alu Kuza karje irja upravitelju äñ palače alu Herod,* Suzana š multje altje mujerj. Jalje ku banji alor ažutat alu Isusuluj š alu apostolilor.

Isusu rubjaštje vorbä d om karje sijaštje sämäñca (Mt 13,1-17; Mk 4,1-12)

⁴ Känd päñglä Isusu sa sträñs mulc lumje dän tot trgu, atunča Isusu lji rubja asta vorbä: ⁵ “Una zuvä aišät omu s posijaskä

[‡] **7:41** kovanic d arđint – Äñ grčki original skrije: “denari”. Denar afost kovanica d arđint alu rimulor. Vridja kasä una dnevnica d obični radnik. **§ 7:46** Gostjamja äñ kasä obično s nudja apa kum aputja s spalä pičuarilje, k većina lumje ili pljika däskulcj ili duča sandalje š äñ kasä vinja ku pičuarilje pljinje d prašänä. Gostjamja isto s dočekujaštje ku poljubacu äñ falkä, a alu lumje posebne s undä kapu ku mirosu alu dulčje ku ulja d maslinä. ***** **8:3** Herod – Vjez 3,1 ku fusnota äñklo.

sămănca ăn polje. Kănd aposijit, njeka sămănca akăzut p drum š lumja umbla p aja š puji lja amănkat. ⁶ Njeka sămănca akăzut p pămănt undje jaštje buluvan š tek ča kriskut sa uskat daja če narje apă. ⁷ Njeka sămănca akăzut ăntră mărčinj š mărčinjilje akriskut una ku jej š ja sa ugušăt. ⁸ A njeka sămănca akăzut p bun pămănt š krjaštje š rudjaštje d usută (100) d vorj.” Isusu azăs aja, š astrigat: “Toc činje arje urjekj s audă, trjebje s puje urjajke š s razumjaskă!”

Isusu ănvacă kum alta lumje s ponašaštje kănd audje vorba alu Dimizov

(Mt 13,10-23; Mk 4,10-25)

⁹ Učenikurlje alu Isusuluj la antribat če značaštje asta vorbă. ¹⁰ Isusu azăs: “Dopustit vuavă s razumic tajnilje d cara alu Dimizov. Ali koristjesk aša vorbje kănd jo ănvăc p alcă s ispunjaskă Svănta pismă:

‘S ujtă

a nu prepoznajaštje,

š s audă,

a nu razumjaštje’.

¹¹ Jakă če značaštje asta vorbă: sămănca je vorba alu Dimizov. ¹² A sămănca karje akăzut p drum prestavjaštje p ălja karje audje, ali vinje nikuratu š adus vorba alu Dimizov d inima alor aša s nu krjadje š nu s spasaskă. ¹³ A sămănca karje akăzut p buluvan prestavjaštje p ălja karje audje, ku radost primjaštje vorba alu Dimizov, ali narje korjen. Ălja njeka vrijamje krjadje, a kănd vinje iskušjala prestanjaštje s krjadje. ¹⁴ A sămănca karje akăzut ăn mărčinj prestavjaštje p ăštja karje punje urjajke la vorba alu Dimizov, ali kum vrijamja trjače, p jej lji ugušaštje brigilje, bugucija š tuatje užitkulje alu životuluj, daja jej nu duče plodu kopt. ¹⁵ A sămănca karje akăzut p bun pămănt prestavjaštje p lumja karje ku bună š ku poštena inimă păzaštje vorba alu Dimizov karje audje, jej pljakă maj dăpartje kănd je grjev, daja jej aduče bun plod.”

¹⁶ “Nimilja nu prindje lampa s viljaskă ku posuda ili s uaskundje dusu pat, njego s upuje p postolje aša toc ălja karje untră s puată s vjadă binje. ¹⁷ K tot čije ăviljit osă fije dăzvăljit š tot čije skuns osă s štije š osă vije p lumină. ¹⁸ Daja punjec binje urjajke k ăla karje păzaštje vorba amja osă razumjaskă mult, a p ălja karje nu păzaštje vorba amja osă s ja š aja če găndjaštje k razumjaštje.”

Jej karje fače voja alu Dimizov je članurleje alu familija alu Isusuluj

(Mt 12,46-50; Mk 3,31-35)

¹⁹ Atunča muma š fracă alu Isusuluj avinjit s l vjadă, ali na putut s vije la jel k afost mulc lumje. ²⁰ Ajavit alu Isusuluj: "Mumuta š fracă alji tej stă afar š vrja s t vjadă."

²¹ Kănd Isusu auzăt aja, azăs alu lumjej: "Ălja karje punje urjajke š askultă vorba alu Dimizov mije je ka muma š ka frac."

Isusu smirjaštje oluja la apă Galileja

(Mt 8,23-27; Mk 4,36-41)

²² Ăn una zuvă azăs Isusu alu učenikurleje aluj: "Tričem p alta partje la apă." Jej auntrat ăn čamac š aotplovit. ²³ Pănd plovja, Isusu ančiput s kulčje. Š ančiput s suflje marje vânt. Vântu ančiput s fakă marj valurj karje ančiput s napunjaskă čamacu d apă š jej sa găsăt ăn rov.

²⁴ Jej avinjit la Isusu š la skulat š ja zăs: "Gospodarulje, Gospodarulje, tonim!"

A Isusu sa skulat, azapovidit alu vântuluj š alu valulor alji marj s stja š jej sa smirit š afost tišina. ²⁵ Atunča Isusu azăs alu učenikurleje aluj: "Dăče nas krizut ăn minje?"

A učenikurleje sa spirjat š sa mirat. Azăs unji alu alc: "Činje ăsta s zapovidjaskă čak š alu vântuluj š alu apăj, š punje urjajke la jel?"

Isusu putirjaštje mulc sufljeti alji rovj dăn om

(Mt 8,28-34; Mk 5,1-20)

²⁶ Avinjit ăn regija Gerasa,[†] karje je p alta partje d apă d regija Galileja. ²⁷ Čim Isusu aišăt d čamac p obală, avinjit la intja alu Isusuluj njeki om dăn trg karje avut sufljeti alji rovj ăn jel. Vec d mult kum nu sa brkat nič atrijit ăn kasă njego irja la mărmanc. ²⁸⁻²⁹ Multă vrijamje sufljeti alji rovj l cănja š akă lumja la ljigat p lanacurj š okove š l păza, jel rupja lanacu š sufljeti alji rovj l natirja s pljače ăn lok undje nuje nimika. Kănd omula avizut p Isusu, acăpat. Isusu azapovidit alu sufljeti alji rovj s jašă d omula. Akăzut la intja alu Isusuluj š astrigat: "Če vrjaj dăla minje, Isusulje, Bijatu alu Maj marje Dimizov? Mărog d tinje, nu m mučjal!"

³⁰ Isusu la tribat: "Kum t kjem?" Jel zăče: "Mulc[‡]", k afost ăn jel mulc sufljeti alji rovj. ³¹ Š sufljeti alji rovj ančiput mult

[†] **8:26** regija Gerasa – Lumja karje atrijit ăn trgula Gerasa š ăn okolică na fost Židovj. [‡] **8:30** Mulc – Ăn grčki original skrije: "Legija". Legija afost rimska vorba d vuastje karje s odnosa p skupină dăn 6.000 vuastje. Aiča s koristjaštje d označală d marje skupină sufljeti alji rovj.

s s ruađje d Isusu s nu naridjaskă s pljače ăn jamă frzdă kraj undje osă fije kaznic.

³² A ănklo p djal mult porč s ranja. Sufļjeti alji rovj sa rugat d Isusu s dopustjaskă s untră ăn porč š Isusu adopustit.

³³ Atunča sufļjeti alji rovj aišăt d om š auntrat ăn porč. Toc porči adat fuga ăn zos dăpă djal ăn apă š sa nikat.

³⁴ Kănd lumja karje păza p porči avizut ča fost, afuđit š arazglasăt p trg š p saturj. ³⁵ A lumja avinjit s vjadje ča fost. Kănd jej ažuns, avizut p Isusu ku omu dăn karje aišăt sufļjeti alji rovj. Avizut p omu karje šadje š punja urjajke la Isusu, ănbrkat š bun ăn kap. Š lumja sa spirjat. ³⁶ Jej karje avizut ča fost, arubit alu lumjaja kum Isusu likujit p omu ăn karje afost sufļjeti alji rovj. ³⁷ Tuată lumja d regija Gerasa lja pukat marje frikă, š arugat p Isusu s pljače dăla jej. Isusu auntrat ăn čamac s pljače pisti apă ăndrăt.

³⁸ Majdată njego će Isusu š učenikurļje aluj aotplovit ăn čamac, omu d karje sufļjeti alji rovj aišăt sa rugat mult d Isusu s puată s rămăje ku jel. Ali Isusu ja zăs: ³⁹ “Ăntuarčitje akas š zi alu toc će Dimizov afukut d tinje.” Atunča jel apljikat š razglasăt p tot trgu će ja fukut Isusu.

*Isusu likujaštje p mujarja š adrikă p fata d morc
(Mt 9,18-26; Mk 5,22-43)*

⁴⁰ Multă lumje aštipta p Isusu s s ăntuarkă dăpă alta partje d apă. Kănd Isusu ažuns, toc ku radostu la štiptat. ⁴¹ D dăturdată avinjit omu karje sa kima Jair, karje irja vođa alu lumje karje s sastaja ăn sinagogă. Akăzut la intja alu Isusuluj š mult sa rugat s vije ăn kasa aluj. ⁴² Jel avut jedinică fată karje avut duavăsprjače (12) d aj karje irja p muartje.

Pănd Isusu pljika la Jair, mulc lumja l pindja dăpă pistot. ⁴³ Ăntră lumje irja mujerj karje duavăsprjače (12) d aj krvarja, š potrošăt tot ča vut p doktorjamje, ali nimilja na putut s ju likujaskă. ⁴⁴ Avinjit d drăt š apus măna p rubu alu cuala alu Isusuluj š odma aprestanit s krvarjaskă.

⁴⁵ Antribat Isusu: “Činje apus măna p minje?”

Š pănd toc azăs: “Nu jo”, Petar azăs: “Gospodarulje, multă lumje t pindje š t străndel!”

⁴⁶ A Isusu azăs: “Njeko namjerno apus măna p minje. Amositit k săla aišăt d minje.” ⁴⁷ Kănd mujaraja saznajit k nu puatje s askundă k ja apus măna p Isusu, atrimurat d frikă š akăzut la intja alu Isusuluj š la intja alu tot narodu š lja zăs dăče apus măna p Isusu š kum odma sa likujit. ⁴⁸ A Isusu alu je azăs: “Fata amja, tu ta likujit daja ča krizut. S c dja Dimizov mir pănd plječ!”

⁴⁹ Känd Isusu još arubit alu mujaraja, avinjit njeko d kasă alu Jair^š ku poruka: “Camurit fata. Nu maj muča učitelju više.”

⁵⁰ Auzăt Isusu š azăs alu Jair: “Na vja frikă! Samo krjadje š ja osă fije binje!”

⁵¹ Känd Isusu avinjit ăn kasă alu Jair, Isusu adopustit samo alu Petar, alu Ivan, š alu Jakov, š alu tatăj š alu mamăj alu fataja s utrije ku jel. ⁵² Š toc karje već irja ăn kasă plăndđa š tuguja dăpă ja. Isusu lja zăs: “Nu plăndec! Nuje muartă, njego s kulkă!”

⁵³ Atunča toc ančiput s s ljađe d jel daja ča štijut k je muartă. ⁵⁴ Isusu alato d mănă š astrigat: “Kupilulje, skual!” ⁵⁵ Š sufljetu sa tors š odma sa skulat. Isusu azăs s ji dja s mălănče. ⁵⁶ Roditelji alu je irja začudic, a Isusu ja naredit s nu zăkă alu nimilja če sa dogodit.

9

Isusu trimjatje p apostoli s rubjaskă Bună vorbă š s likujaskă p bulnavi

(Mt 10,9-14; Mk 6,7-13)

¹ Isusu akimat la jel p duavăsprjače (12) apostolurj š lja dat săla š autoritet s putirjaskă p sufljeti alji rovj š s puată s likujaskă p bulnavi. ² Lja trimjes s rubjaskă Bună vorbă d cara alu Dimizov š s likujaskă p bulnavi. ³ Isusu lja zăs: “Nimika nu lăc ku voj p drum: nič băcu, nič tašna, nič mălaju, nič banji, nič altje kămăšj! ⁴ Ăn tuată kasa ăn karje untrăc s prenočic ănklo, răminjec ăn ja pănd god nu pljikăc ăn altu trg. ⁵ Undje p voj nu vu primjaštje, pănd išăc d trgula istrisăc prašăna dăpă pičuarje s lji upozoric p kazna alu Dimizov.”*

⁶ Učenikurlje apljikat š umbla p saturj. Rubja Bună vorbă d Dimizov š likuja p lumja pistot.

Herod je zbunjit d Isusu

(Mt 14,1-2; Mk 6,14-16)

⁷ Herod, karje irja vladaru d regija Galileja,[†] auzăt tot če sa dogodit š afost zbunjen daja če njeka lumje rubja: “Isusu je Ivan karje bătjază. Sa skulat dăla morc.” ⁸ Altu rubja: “Isusu je Ilija karje trjebje s vije.”[‡] Aldă trje (3) azăs: “Isusu je unu d prorokurj karje majdată atrijit. Sa tors dăla morc.”

Š 8:49 Jair – Ăn grčki original skrije: “vođa alu sinagogăj”. * **9:5** s lji upozoric p kazna alu Dimizov – Ăn grčki original skrije: “d svjedočala păntruv jej.” Aja afost znaku k apostoli lasă p lumjaja la sudbina alor. Alu lumjaja apritit rovu s lji odbacaskă Dimizov daja ča odbacăt p glasnikurlje alu Dimizovuluj. Apostol Pavao fače ista stvar (vidjec Ap 18,6). [†] **9:7** karje irja vladaru d regija Galileja – Ăn grčki original skrije: “tetrarha”. Vjez fusnota d Herodu ăn 3,1. [‡] **9:8** Ilija karje trjebje s vije – Ilija afost unu dăla maj marje prorok d zavjetu alu Bătărn, karje Židovi očekuja s s ăntuarkă (vjez Mal 3,23-24).

⁹ A Herod azäs: “Jo amzäs s taje kapu alu Ivan karje bätjazä š nu puatje s fije k jel je mort. Činje atunča omusta d karje atäta aud?” Aša akätat prilikä s vjadä p Isusu.

*Isusu ränjaštje maj mult d činč mij (5.000) d lumje
(Mt 14,13-21; Mk 6,32-44; Iv 6,1-13)*

¹⁰ Känd apostoli sa tors ändrät undje irja Isusu, jej arubit aluj tot ča fukut. Atunča Isusu lja dus ku jel š apljikat s fije sängur upruapje d trg karje sa kimat Betsaida. ¹¹ Mulc lumje asaznajit aja š apljikat dāpā Isusu. Isusu lja primit š rubja Bunä vorbä d cara alu Dimizov š likuja p toc karje trjebje s likujaskä. ¹² Pänd akāzut nuaptja, avinjit duaväsprače (12) apostolurj la Isusu š ja zäs: “Las p lumja s pljače p saturj š p okolicä s gäsaskä mänkarje š undje s s kulče daja če ištjem aiča undje nuje nimika.”

¹³ A Isusu zäče: “Voj lji nahranic.”

A jej zäče: “Avjem samo činč (5) mälajur š doj (2) pještj. Dali s pljikām š s kumprām mänkarje d tot narodu?” ¹⁴ A lja fost njeđe činč mij (5.000) d vujniči.

Isusu p aja azäs alu učenikurj aluj: “Zäčec alu lumjej s šagä än grupje njeđe činzäč (50).” ¹⁵ Š učenikurlje afukut aša š lumja ašāžut. ¹⁶ Isusu alat činč (5) mälajurj š doj (2) pještj, sa ujtat än čerj, š azahvaljit alu Dimizov d mänkarje š arupt mälaju š adat mälaju š pjaštje la učenikurj s podiljaskä alu lumjej. ¹⁷ Toc avut s mälänče kät god aputut. Š još duaväsprače (12) d korpje sa nakupit d ostatkurj d mälaj š d pještj.

*Petar priznajaštje k je Isusu Mesija
(Mt 16,13-23; Mk 8,27-33)*

¹⁸ Maj änklo, Isusu apljikat dāpartje dāla lumje s s ruādje š učenikurlje aluj apljikat ku jel. Känd Isusu aprestanit s s ruādje lja tribat: “Če rubjaštje lumja činje sänt jo?”

¹⁹ Jej aodgovorit: “Mulc inš zäče k ješt Ivan karje bätjazä, alcä zäče k ješt Ilija, Š š alcä njeki zäče jar k ješt unu d prorokurj karje majdatä atrijit š sa tors dāla morc.”

²⁰ A atunča Isusu azäs alu učenikurlje aluj: “A voj, če zäčec činje sänt jo?”

Petar zäče: “Tu ješt Kristu, spasitelju karje Dimizov atrimjes!”

²¹ A Isusu lja zapovjedit s nu zäkä alu nimilja. ²² Azäs: “Jo, Bijatu alu Omuluj, mora mult s patjesk. Vočilje alu židovilor, glavni popurlje, š učitelji d zakonu alu Mojsije mora s m odbacaskä. Mora s m umuarä š aldä trje (3) zälje jo mora s fiuv adrikat dāla morc.”

Isusu začē k ālja karje vrja s l sljedjaskā mora s fije spreman s patjaskā

(Mt 16,24-28; Mk 8,34-9,1)

²³ Atunča Isusu azās alu lumjej: “Akā njeko vrja s fije učeniku alu mjov mora s s odriknjaskā sāngur d jel, š tuatā zuva s ja kruča aluj š s sljedjaskā p minje.* ²⁴ K činje god vrja životu aluj s spasaskā, osā l pjargā; a činje god izgubjaštje životu aluj d minje, osā l spasaskā. ²⁵ Če koristjaštje alu omuluj akā dobidjaštje tot pāmāntu, ali pjardje sāngur p jel? ²⁶ Činje god arje rušunje d minje š d vorbilje alji mjalje, jo, Bijatu alu Omuluj, isto aša š d jel osā am rušunje känd jo vinja ku slava amja š ku slava alu Tatimjov š ku slava alu anđelilor alu svānt. ²⁷ Punjec urjajke k istina je: njeki dāla voj karje aiča stāc nusā muarā pānd nu vjadje cara alu Dimizov.”

Petar, Ivan š Jakov vjadje slava alu Isusuluj

(Mt 17,1-13; Mk 9,2-13)

²⁸ Otrprilike opt (8) zālje dāpā aja če lja zās aja, adus Isusu ku jel p Petar, p Ivan š p Jakov š apljikat p djal s s ruađje. ²⁹ Š pānd Isusu s ruga, lica aluj sa promjenit, a cualjilje ja sjajit čisto albā. ³⁰ Dāturdatā, doj (2) omurj sa pojavit š arubit ku Isusu. Ālja afost Mojsije š proroku Ilija. ³¹ Sa pojavit ān marje sjaj š arubit ku Isusu d išjala aluj d pāmāntusta,† karje Isusu uskoro osā fakā ān Jeruzalem s ispunjaskā voja alu Dimizov.

³² Pānd Isusu s ruga, Petar š jej karje afost ku jel lja pukat somnu. Känd sa skulat, avizut marje luminā karje vinje dāla Isusu š doj (2) omurj karje astat pānglā jel. ³³ Pānd Mojsije š Ilija sa sprimit s pljače dāla Isusu, Petar azās alu Isusuluj, ali nič jel na štijut če rubjaštje: “Gospodarulje, binje je če ištjem aiča ku voj. Fičem trje (3) kolibje: una cijje, una alu Mojsije, š una alu Ilije.” ³⁴ Pānd Petar aja arubit, sa pojavit oblaku, lja prekrijit š alor irja frikā.

³⁵ Dimizov lja rubit dān oblak: “Āsta je Bijatu alu mjov karje jo lam kuljes s fije caru! P jel skultac!” ³⁶ Š känd jej auzāt glasu, avizut samo p Isusu. Jej atikut ān zuviljalja š alu nimilja na rubit d aja če jej avizut.

* **9:23** Ān cara alu Rimuluj toc aštijut k kručja afost kazna p muartje. Kriminalcu karje je osudit obično adučē ravna gredā pānla lok undje osā fije razapnjit. Känd akoristit asta slikā, Isusu avrut s zākā akā jej vrja s fije učenikurlje aluj, mora s lasā če jej vrja š s fije spremni s askultje p Isusu, čak š s fije spremni s muarā pāntruv jel. † **9:31** d išjala aluj d pāmāntusta – Ān grčki original skrije: “d išjala aluj”. Asta frazā vjerovatno ukazaštje p muartja alu Isusuluj š uskrisnjala kašā marje djela d spasjalā karje uskoro osā fije ostvaritā. Arfi aja slično kašā išjala d zavjetu alu Bātārn, känd Dimizov aoslobodit p lumja aluj karje afost argac ān Egipat.

Isusu putirjaštje p sufljet alu rov dān kupil
(Mt 17,14-19; Mk 9,14-29)

³⁷ Kānd alta zuvā sa dat ān zos dāpā djal, multje lumje karje irja ačija avinjit la Isusu. ³⁸ Dāturdatā, njeke om āntrā multje lumje astrigat š sa rugat mult d jel: “Učiteljulje, ujtijte la bijatu alu mjov, k jel je jedini kupil alu mjov. ³⁹ Jakā, sufljet alu rov mult vorj l pukā š dāturdatā jel ānčapje s cāpje. La runkā ān grčurj š ji pljika pjena p gurā. Š nu l lasā pānā god skroz nu l iscrpijaštje. ⁴⁰ Ma rugat d učenikurlje alji tjalje s l putirjaskā, ali na putut.”

⁴¹ Atunča Isusu azās: “Lumjo karje trijic ān vrijamjasta, voj nu kridjec š ištjec strikac! Jo amfost ku voj atāta d mult š jar nu kridjec. M trjeb kāt mora s trpjesk p voj? Duj aiča p bijatu alu tov!” ⁴² Š pānd bijatu avinjit la Isusu, sufljetu alu rov la duburāt š jel ančiput s s grčaskā. A Isusu alu sufljetuluj alu rov azapovjedit s jašā š alikujit p bijatu š la dat la tatusov. ⁴³ Toc karje irja ačija sa mirat d moć alu Dimizov.

Isusu jar rubjaštje d muartja aluj
(Mt 17,22-23; Mk 9,30-32)

Pānd toc sa mirat la asta š la tot če Isusu fače, jel azās alu učenikurlje aluj: ⁴⁴ “Punjec binje urjajke če vu zāk: Još ucārā lumja osā predajaskā p minje, p Bijatu alu Omuluj, ān vlastu la dušmanji alji mjej.” ⁴⁵ Ali jej na štijut če jel avrut s zākā. Aja značalā afost skuns dāla jej. Jej na putut s razumjaskā š lja fost frikā s l āntrjabje d aja.

Ponizni je maj marje ān cara alu Dimizov
(Mt 18,1-5; Mk 9,33-37)

⁴⁶ Učenikurlje ančiput s raspravljaskā činje dāla jej maj marje. ⁴⁷ Aštijut d čaja raspravljaštje Isusu daja alat p kupilu, š la pus pānglā jel. ⁴⁸ Š Isusu lja zās: “Činje ku drag primjaštje p kupilusta pāntruv minje, primjaštje š p minje. A činje p minje primjaštje, primjaštje š p Dimizov karje ma trimjes. Istina je: činje je maj mik āntrā voj toc, āla je maj marje!”

Činje nuje pāntruv voj, āla je ku voj
(Mk 9,38-40)

⁴⁹ Ivan p asta azās alu Isusuluj: “Gospodarulje, noj avizut p njeko karje ān lumilje alu tov zapovidjaštje alu sufljeti alji rov s jašā d lumje. Noj amzās aluj s nu fakā aja daja če nuje učeniku alu tov kašā če ištjem noj.”

⁵⁰ Isusu azās: “Nu branic! Akā njeko nu lukrjazā pāntruv voj, jel atunča lukrjazā ku voj!”

Samarijanci nu prihvatjaštje p Isusu pānd jel putujaštje ān Jeruzalem

⁵¹ Känd s približa vřijamja s ja Dimizov p Isusu ăn  erj, Isusu aodlučit k avinjit vřijamja s pljače ăn Jeruzalem, ⁵² Ő atun a atrimjes p glasnici la intja aluj. Glasnici apljikat Ő auntrat ăn sat ăn regiya Samariya s ji pripřemjaskă  e ji trjebje. ⁵³ A ănklo lumja na vurut s l primjaskă daja  e pljika ăn Jeruzalem. ‡ ⁵⁴ Känd u enikurlje Jakov Ő Ivan auzăt k lumja ăn Samariya na primit p Isusu, jej azăs: “Domnulje, vřijaj s zapovidim s lja pringă foku dăn  erj?” § ⁵⁵ A Isusu sa okrinit Ő lja ukorit p Jakov Ő p Ivan s nu fakă aja. ⁵⁶ Atun a Isusu Ő u enikurlje aluj apljikat ăn altu sat.

Nusă fije uŕurje alu ălja karje sljedjaŕtje p Isusu

(Mt 8,19-22)

⁵⁷ Pănd jej joŐ pljika p drum, njeko azăs alu Isusuluj: “Pljek dăpă tinje undje god tu plje .”

⁵⁸ Isusu ja zăs: “Lisica arje jamă Ő puji arje kujb, a jo, Bijatu alu Omuluj, nam lok alu mjov d kulkat.”

⁵⁹ Atun a Isusu azăs alu altuluj: “Vină dăpă minje!”

A jel azăs: “Domnulje, lasămă majdată s pljek s ăngrop p tatimjov.”*

⁶⁰ Isusu ja zăs: “Las p mor a s grupaje p alor mor a, † a tu fu  Ő rubjaŕtje alu alcilor Bună vorbă d cara alu Dimizov.”

⁶¹ Ő joŐ njeko ză e: “Domnulje, viuv dăpă tinje, ali dopuŕjaŕtjem majdată s m oprostijesk ku uku anji mjej.”

⁶² Isusu ja zăs: “Akă ăn epj s orjeŕtj ravno, a t ujc dăpă tinje, tu nu poc s sluŕŕaŕtj ăn cara alu Dimizov.”

10

Isusu trimjatje p ŕaptjeză  Ő doj (72) u enikurj

(Mt 11,21-27; 13,16-17)

¹ Domnu Isusu dăpă aja akuljes ăntră jej ŕaptjeză  Ő doj (72) alcă u enikurj* Ő atrimjes kătă doj (2) s plja e la intja aluj ăn tot trgu Ő ăn tot loku undje Isusu atribut s plja e. ² Kănd

‡ **9:53** Őidovi Ő Samarijanci s mrza Ő nu sa slaŕa pănglă aja undje trjebje s ŕtujaskă p Dimizov (vjevIv 4,20). Samarijanci nu podrŕa p Őidovi karje putuja ăn Jeruzalem s puată s s klanjaskă alu Dimizov ăn hramula. § **9:54** ăn zavjetu alu Bătărn, njeki car rov d trg Samarije atrimjes vuastja s apukă p proroku Ilija. Ali p vorba alu Ilije, foku sa slubuzăt d  erj Ő lja uniŕtit (2 Car 1,10-12). Jakov Ő Ivan vjerovatno agăndit k je kaŕă proroku alu marje Ilija Ő agăndit k Dimizov vřija s fakă isto ăn asta situacije.

* **9:59** Nije jasno je li čovjekov otac umro pa će ga pokopati odmah ili čovjek ŕeli ostati duŕe vremena dok njegov otac ne umre, pa da ga onda pokopa. Glavna poanta je ta da čovjek ŕeli činiti neŕto drugo prije nego ŕto slijedi Isusa. † **9:60** Las p mor a s grupaje p alor mor a – Isusu nu găndjaŕtje doslovno k morci ăngrupă p mor a. Aja je metafora d ălja karje nu sljedjaŕtje p Isusu Ő ku sufljetu je morc. Poanta je ăn aja k u enikurlje nu kutjază s dopuŕtjaskă alu nimilja s lji zadrŕaskă dăla pratjala alu Isusuluj. * **10:1** ŕaptjeză  Ő doj (72) – ăn njeki gr ki rukopisurj skrije k afost ŕaptjeză  (70) u enikurj, ai a Ő ăn 17. stih.

sa sprimit s pljače lja zās: “Berba je marje, ali radnič jaštje uncără.† Berba pripadnjaštje alu Domnuluj, daja rugăcāvă la jel s trimjată još maj mult radnič ăn berbă. ³ Ăncipjec akuma, ali păzăcāvă k trimjet p voj kašă p vojilje ăntră lumje karje kašă lupurj. ⁴ Nu dučec ku voj nič banj, nič tašna, nič altje sandalje. Nu stăc p drum ku lumja s nu pridjec vrijamja.

⁵ Ăn tuată kasa ăn karje untrăc s prenočic ănklo, majdată zăčec: ‘S dja Dimizov miru alu toc ăn asta kasă!’ ⁶ Akă ăn aja kasă jaštje omu karje vrja miru ku Dimizov, jel osă ajbje miru ku karje voj la blagoslovit. Akă ănklo nuje om karje vrja miru ku Dimizov, jel nusă primjaskă ăla miru ku karje voj la blagoslovit. ⁷ Nu vu preselic d kasă ăn kasă! Boravic ăn aja kasă pând fic ăn trgula š nu fic rušănošj s mănkăc š s bjec aja če vu dă, k kum zăčem: Radniku azaslužăt plata aluj.

⁸ Ali ăn tot trgu ăn karje untrăc š ănklo vu primjaštje fic zadovoljni ku aja če god vu dă s mănkăc. ⁹ Likujic ănklo p lumja karje bulnavj š zăčec alor: ‘Asta arată k cara alu Dimizov avinjit la voj!’ ¹⁰ Ali ăn tot trgu ăn karje untrăc š ănklo nu vu primjaštje, išăc la ulicilje aluj š zăčec: ¹¹ ‘Čak frikăm š prašăna d trgu alu vostru karje sa ljipit p pičuarje alu anuaštje s vu upozorim p kazna alu Dimizov! Ali štijec k avinjit cara alu Dimizov!’ ¹² Vu zăk: Kănd vinja vrijamja d sud osă fije majušurje alu lumjej ruavă dăn trg Sodoma‡ njego alu lumjej dăn trgula!”

¹³ Isusu azăs: “Grjev vuavă, lumjo ăn trg Korozain! Grjev vuavă, lumjo ăn trg Betsaida! Akă njeko afukut čudurj ăntră lumje pogană ăn trg Tir š ăn trg SidonŠ karje jo afukut ăntră voj, jej već d kănd s okrinja dăla rov. Adučja cualje hrapave š šidja ăn činušă s pokazaskă žalostu.* ¹⁴ Daja osă fije majušurje ăn zuvă d sud alu lumje ăn Tir š ăn Sidon njego vuavă ăn Korozain š Betsaida! ¹⁵ A voj, lumjo ăn trg Kafarnaum, voj sigurno nusă vu drikăc pănla čerj samo daja če jo amfost ăntră

† **10:2** Berba je marje, ali radnič jaštje uncără – Isusu vrja s zăkă k jaštje multă lumje karje sprimic s untră ăn cara alu Dimizov, ali nuje dosta učenikurj s ănvacă š s ažutje alu lumje. ‡ **10:12** Sodoma – Sodoma afost trg karje Dimizov auništ

k lumja aluj afost atăta d rovj (vidjec Post 18,16–19,28). § **10:13** trg Tir š ăn trg Sidon afost doj (2) važne trgurj ăn Fenicija undje trija poganji. Sa smjestit la obală Sredozemne apă sjevernozapidno dăla Galileja akuma ăn južnom Libanonu.

* **10:13** Adučja cualje hrapave š šidja ăn činušă s pokazaskă žalostu – Cualje hrapave irja grubje, njegru matrijalu karje afost fukut d păr alu krapăj ili devăj. Lumja adučja aja cualje hrapave š šidja ăn činušă s puată s pokazaskă žalostu š očaj. Maj mult fiča aja kănd s ruga d oprost š kăta s lja ažută Dimizov.

voj! Nu! Voj osã vu slubudjec ånklo undje loku d kaznit.†‡

¹⁶ Atunãa azãs alu ŝaptjezãã ŝ doj (72) uãenikurj: “Kãnd njeko punje urjajke la voj, aja je kaŝã kum punje urjajke la minje. Ŝ kãnd odbacaŝtje p voj aja je kaŝã kum odbacaŝtje p minje. A kãnd njeko odbacaŝtje p minje aja je kaŝã kum odbacaŝtje p Dimizov karje ma trimjes.”

Ŝaptjezãã ŝ doj (72) uãenikurj s åntuarãe ŝ Isusu s zahvaljaŝtje alu Dimizov
(Mt 11,25-27; 13,16-17)

¹⁷ Kãnd sa tors ŝaptjezãã ŝ doj (72) d uãenikurj la Isusu, ku drag azãs: “Domnulje, ãak ŝ sufljeti alji rovj askultã kãnd lji zapovidim ån lumje alu tov.”

¹⁸ A Isusu lja zãs: “Ŝtiuiv, k amvizut p Sotona kum akãzut d ãerj ka sklipjala.Ŝ ¹⁹ Vidjec, jo amdat vuavã tuatã sãla ŝ autoritetu p Sotona, duŝmanu alu Dimizov, s gazãc ŝãrpj ŝ ŝkorpionurj.* Nimika vuavã nu puatje s naudjaskã. ²⁰ Ali nu vu radujic samo daja ãe p voj sufljeti alji rovj askultã, njego maj mult radujicãvã daja ãe Dimizov askris lumilje alji voŝtri p popis ån ãerj.”†

²¹ Atunãa Sufljetu alu Svãntuluj aispunit p Isusu ku radostu ŝ Isusu azãs alu Dimizov: “T slavjesk, Tato, tu karje vladjeŝt ku ãerju ŝ ku pãmãntu, ãaj skuns istina d cara ata dãla lumje karje gãndjaŝtje k je mudri ŝ mintoŝj ŝ ãe pokazãŝtj aja alu lumje karje kaŝã kupi karje vrjaj s ånvacã. Da, Tato, cijje s svidaŝtje s faã aja aŝa.”

²² Atunãa Isusu azãs: “Tata alu mjov ma dat tot ãe jel arje. Samo Tata binje kunuaŝtje ãinje sãnt jo, Bijatu aluj, ŝ samo jo, Bijatu aluj, ŝ ålja alu ãinje jo odluãjesk s l otkrijesk, binje kunuaŝtje ãinje je Tata.”

† **10:15** ånklo undje loku d kaznit – Ån grãki original skrije: “Had”. Vjez rjeãniku.

‡ **10:15** Isusu aprovodit multã vrijeme ån trgu Kafarnaum ŝ afukut mult ãudurj. Daja multã lumje ån trgula agãndit k aja znaããŝtje k je Dimizov zadovoljit ku jej. Meãutim, nikad nu sa pokajit d greŝala alor ŝ akã avut privilegije ŝ prednost ãe atãta vorj auzãt d Isusu. Umjesto s primjaskã maj marje ãastu, Dimizov osã kaznjaskã p ålja karje nu s pokajaŝtje. **Ŝ 10:18** Isusu aiãa rubjaŝtje kaŝã proroku karje vjadje uniŝtjala alu Sotonej. Ån vlastita sluŝbã aluj, a akuma ŝ ån sluŝba alu uãenikurlje aluj, jel vjadje binje znaku k cara alu Dimizov vinje ku snaga ŝ aduãe porazu alu Sotonej (vjez 11,20; Iv 12,31; Rim 16,20; Otk 12,7–10; 20,1–3, 10).

* **10:19** ŝãrpj ŝ ŝkorpionurj – Isusu vjerovatno usporidjaŝtje ŝãrpji ŝ ŝkorpionurlje ku sufljeti alji rovj kaŝã ålja d karje uãenikurlje rubjaŝtje ån 17. stih. Sufljeti alji rovj je kaŝã ŝãrpji ŝ ŝkorpionurlje k je opasni ŝ faãe ŝtetã alu lumjej.

† **10:20** Dimizov askris lumilje alji voŝtri p popis ån ãerj – Doj trje odlomakurj ån Biblije rubjaŝtje d knjiga ån ãerj ån karje je skris lumilje alu tot narodu alu Dimizov (Ps 69,28; Fil 4,3; Ŝid 12,23; Otk 3,5; 13,8; 17,8; 20,12, 15; 21,27). Aja knjigã njekad s kjamã knjiga d ŝivot. P naãinula Dimizov potiããŝtje narodu aluj aŝa ãe lja zãs s razumjaskã k jej pripadnjaŝtje aluj, a jel nikad nu lji mujtã.

²³ Maj änklo, känd afost sängur ku učenikurlje aluj, š ja azäs: “Nurukošj älja karje vjadje aja če vidjec voj. ²⁴K istina je, mulc prorokurj š carurj avrut s vjadä aja če voj vidjec, ali na vizut; avrut s audä aja če voj audjec, ali na uzät.”

Isusu rubjaštje vorbä d om karje trijaštje än Samarije karje irja pljin d milä

(Mt 22,34–40; Mk 12,28–31)

²⁵ Udatä känd Isusu änväca, njeiki učitelj alu zakonu alu Mojsije sa skulat š antribat p Isusu s l iskušaskä: “Učiteljulje, če trjebje s fak s primjesk vječni život ku Dimizov?”

²⁶ A Isusu ja zäs: “Če skrije än zakonu alu Mojsije? Če tu razumještj če zäče?” ²⁷ Omu azäs: “Zakonu zäče: ‘Vrja p Domnu, Dimizov alu tov, ku tuatä inima ata š ku tot sufletu alu tov š ku tuatä snaga ata š ku tuatje mincilje alji tjalje.’[☆] š ‘vrja p bližnji alu tov kum vrjaj sängur p tinje.’[☆]”

²⁸ Isusu ja zäs: “Binje ajzäs. Fäj aša š osä primješt vječni život.”

²⁹ Ali omu avrut s s spalje,[‡] š aša jel äntrijabä p Isusu: “D činje rubjaštje känd zakonu zäče ‘bližnji alu mjov?’”

³⁰ Isusu aodgovorit ku asta vorbä: “Njeiki om putuja dän Jeruzalem än trg Jerihon š la napadnit färäčoš i š alat tot döpä jel, la butut š apljikat. Š p omula aläsat s zakä skoro mort.

³¹ Trjače p drumula slučajno popa alu židovilor. Känd avizut p omu karje skoro mort, la zaobiđit š apljikat maj dāpartje. ³² Isto aša pänglä lokula avinjit atunča š levitu, pomoćniku än Hram. Känd la vizut, š jel la zaobiđit š apljikat maj dāpartje.

³³ Atunča njeiki omu d regija Samarija[§] trjače p drumula. Känd avizut p omula, ja fost žau d jel. ³⁴ Avinjit la upruapje d jel, ja spälat räžnilje ku ulje š ku vinu* š ja änvilijat ku trijanca. La drikat atunča p magarac aluj š la dus än gostijonä š änklo anastavit s s pobrinjaskä d jel. ³⁵ Mänje zuvä jel adat duavä (2) kovanic d arđint[†] alu gazdäj alu gostijonäj, š ja zäs: ‘Brinjaštjitje d jel š akä maj mult putrošäštj, c plätjesk känd m änturča.’ ”

☆ **10:27** ZakPon 6,5 ☆ **10:27** Lev 19,18 ‡ **10:29** avrut s s spalje – Än grčki original skrije: “avrut s s opravdjaskä”. Än kontekstula, asta izjavä najvjerojatnije značastje k ästa učitelju d zakonu alu Mojsije avrut jar s iskušaskä p Isusu, s pokazaskä kum Isusu zapravo na razumit kum pravilno s tumačastje zakonu. Alta mogućnost je k avrut s pokazaskä k askultä zakonu alu Dimizov, š akä nu sa ponašät binje kättri tuatä lumje. Än äla slučaj aja puatje s s prevodjaskä kašä “Avrut s opravdjaskä ponašala aluj”. § **10:33** Židovi š Samarijanci afost marij dušmanj (vjez “Samarijanci” än rječnik). Židovi mrza p Samarijanci š prepostavlja k jej je lumja ruavä karje azaslužät s lji kaznjaskä Dimizov. * **10:34** ku ulje š ku vinu – Jej s koristja kašä ljaku än äla pämänt. Ulja alu maslinej s koristja d smirjalä d bolurj š zaštita d pjalje uskatä (vjez Iz 1,6). Vinu s koristja kašä dezinficijens. † **10:35** kovanic d arđint – Än grčki original skrije: “denari”. Denar afost banji alu rimulor d arđint. Vridja kašä dnevnicä d obični radnik.

³⁶ A Isusu antribat p učitelju d zakon alu Mojsije: “Če gändješt? Karje d äštja trje (3) alu omuluj sa pokazät k je bližnji alu omula karje la napadnit färäčoši?”

³⁷ Azäs učitelju d zakon alu Mojsije: “Äla karje ja pokazät milä.”

Isusu ja azäs: “Binje ajzäs. Fuđ š fäj kum š jel afukut.”

Isusu vinje än posjetä la Marta š la Marija

³⁸ Pänd Isusu š učenikurlje aluj nastavja s putujaskä kättri Jeruzalem, auntrat än unu sat. Ačija afost njeka mujarje karje s kima Marta. La primit än kasa alu je. ³⁹ Avut sorä karje s kima Marija. Pänd Domnu Isusu änväca, Marija šidja š punja urjajke. ⁴⁰ A Marta afost mult zabrinutä k mora s pripremjaskä tuatä mänkarja, pa ja avinjit s s žaljaskä: “Domnulje, nu c brigä če sorimja ma läsat sängurä s lukrjez tot lukru? Zi alu je s m ažutje!”

⁴¹ Ali Domnu Isusu ja zäs: “Draga Marta! Nu trjebje s t brinještj š t uznemirještj d aja če gändješt k trjebje. ⁴² A una stvar karje trjebje s puj urjajke la vorba amja. Marija aja ashvatit, š aja nusä fije lat däla ja.”

11

Isusu änvacä d molitvä (Mt 6,9-13; 7,7-11)

¹ Udatä Isusu sa rugat la njeki lok. Känd azavršät ku rugala, avinjit la jel unu d učenikurj š azäs: “Domnulje, änvacä p noj s nji rugäm kum Ivan karje bätjazä änvacat p učenikurlje aluj.”

² Isusu lja zäs: “Känd rugäc, zäčec: ‘Tato än čerj, s s štujaskä lumilje alu tov asvänt. Aduj cara ata p tot pämäntu. ³ Adä nu-avä mänkarje karje trjebje tuatä zuva ⁴ š oprostjaštje anuasträ grešala, k š noj oprostim alu älja karje grešaštje päntrov noj. Nu da s kidjem än kušnje.’”

⁵ Atunča Isusu azäs alu učenikurlje aluj: “Akä plječ än ponoč la ortaku alu tov š ji zäč: ‘Adäm trje (3) mäljaurj, ⁶ k ma vinjit ortaku än gostjamje, a nam s idauv nimik d mänkat!’, če osä zäkä ortaku? ⁷ Dalı nusä zäkä: ‘Nu m uznemirja! Uša je već än kisä, a kupi je än pat k nu pot akuma s m skol s c dau!’ ⁸ Ali vu zäk: čak š akä omula nu s skualä daja če ješt ortak aluj, š nu c dä nimika, osä skualä daja če mult l rođ frzdä rušanje. Š osä zdja atäta kät cije trjebje.

⁹ Š daja vu zäk: Nu odustanic! Rugäc p Dimizov š osä dobidic! Kätäc š osä gäsäc! Bitjec la ušä š osä s vu däškidje! ¹⁰ Činje god ruagä p Dimizov, primjaštje. Činje god katä, gäsaštje. Činje god batje, uša s ji däškidje.

¹¹ Voj karje ištjec tatje, če afiča voj känd bijatu alu vostru katä pjaštje? Dal voj ja da šarpje? Nu! ¹² Ili akä bijatu alu vostru katä vov dälä voj, dal voj ja da škorpion? Nu! ¹³ Akä voj, karje ištjec rovj, štijec s dác alu kupi alu voštri bunje darurj, atunča kät maj mult alu vostru Tata än čerj osä darujaskä p Sufljetu alu Svántuluj alu älja karje l ruagä?”

Isusu putirjaštje p sufljetu alu rov ku säla alu Dimizovuluj, a nu ku säla alu Sotonäj

(Mt 12,22-30; Mk 3,22-27)

¹⁴ Isusu una zuvä aputirit p sufljetu alu rov karje nu ja dat alu omuluj s rubjaskä. Känd sufljetu alu rov aišät, omu arubit š mulc lumje sa mirat. ¹⁵ Ali njeki dälä jej azäs: “Jel putirjaštje sufljeti alji rovj daja če ji žutä Beelzebul,* karje je vladaru alu toc sufljeti alji rovj.” ¹⁶ A alci avrut s la puče än zamkă š akätat s idja njeki znak kašä dokazu k Dimizov la trimjes.

¹⁷ A Isusu aštijut če gändjaštje, pa lja zäs: “Akä lumja än ista carä s burjaštje änrä jej, osä propanjaskä cara alor. Akä familija än ista kasä s burjaštje änrä jej, osä s raspadnjaskä familija alor. ¹⁸ Voj zäčec k jo ku säla alu Beelzebul putirjesk p sufljeti alji rovj. Aja atunča značaštje k š älja karje je än cara alu Sotonäj s burjaštje änrä jej. Kum atunča cara aluj s rämäje? ¹⁹ A čije ku učenikurlje alji voštri karje putirjaštje p sufljeti alji rovj? Akä, kašä kum zäčec, jo putirjesk p sufljeti alji rovj ku säla alu Beelzebul, atunča mora aja s fakä š učenikurlje alji voštri ku säla alu Beelzebul. Sigurno nusä slažaštje. Učenikurlje alji voštri osä zäkă k Beelzebul nu s burjaštje sängur päntruv jel. ²⁰ Ali daja če jo p sufljeti alji rovj putirjesk ku säla alu Dimizov, atunča aja aratä k la voj avinjit cara alu Dimizov. ²¹ Känd capän omu karje arje bunä oružije päzaštje palača aluj, tot če arje je sigurno. ²² Ali känd l napadnjaštje maj capän d jel, l savladjaštje š ija tuatä oružija än karje sa uzdit dušmanu aluj. Alat tot če omula avut š apodiljit ku lumja aluj.†

²³ Äla karje nuje än partja amja, jel je päntruv minje; äla karje ku minje nu strände vojilje, jel lji putirjaštje.”

Isusu rubjaštje vorbä d om alu karje ja fost maj rov njego maj datä

(Mt 12,43-45)

²⁴ Atunča Isusu azäs asta vorbä: “Känd sufljetu alu rov jašä d om, lutjaštje p pustinje š katä lok s odmorijaskä. Känd nu l gäsaštje, azäs sängur aluj: ‘M tork än om än karje maj datä

* **11:15** Beelzebul afost lumilje d dimizov pogan karje lumja poganä l štujä d mult. Än vřijamja alu Isusuluj, Židovi l koristja ka altu lumilje d Sotonä. † **11:22** Asta rubjaštje d Isusu karje pobidjaštje p Sotona š p aluj sufljeti alji rovj kašä kum Isusu maj capän om karje ja aja če pripadnjaštje alu om capän.

atrijiti dān karje aišāt.²⁵ Kānd sa tors, gāsaštje k je omula kašā kasa karje je čistitā š uredna, ali gualā.²⁶ Atunča sa dus s adukā p alcā šaptje (7) sufljeti alji rovj još maj rov d jel, š toc untrā ān om š ān jel trijaštje. Š na kraju postanjaštje alu omuluj maj rov njego če irja maj datā njego ča pljikat sufljetu alu rov.”

Nurukošj ālja karje punje urjajke la Dimizov

²⁷ Pānd Isusu rubja d aštja stvarurj, njeka mujarje d multā lumje astrigat: “Kum je binje alu mujarje karje ta dus š ca dat s suđ p tjeptu alu je!”

²⁸ Isusu azās: “Još je maj binje alor karje audje vorba alu Dimizov š askultā.”

Isusu je maj marje d caru Salomon š d proroku Jona, ali lumja nu vrja s krjadā

(Mt 12,38–42; Mk 8,12)

²⁹ Maj mult š maj mult lumje vinja la Isusu. Atunča Isusu lja zās: “Lumja ān asta vrijamje‡ je rovj. Vrja s fak znak kašā dokazu k Dimizov ma trimjes, ali nusā dobidjaštje ničunu znak osim znaku karje Dimizov adat d mult alu lumjej ān vrijamja alu prorokuluj Jonej§ kānd Dimizov la spasāt dāla muartje.³⁰ Baš kašā kum sa dogodit ku Jona afost znaku alu lumjej karje atrijiti ān trg Niniva k Dimizov la trimjes, isto aja, aša osā dogudjaskā ku minje, Bijatu alu Omuluj, osā fije znaku alu lumje ān asta vrijamje.*

³¹ La zuvā kānd Dimizov osā sudjaskā alu pāmāntuluj, carica karje d mult avladit p pāmānt alu Jugu† osā skualā š osā svjedočaskā pāntruv lumje ān asta vrijamje daja če ja avinjit d dāpartje s audā p caru Salomon karje avut mult mudrost, a jakā, ku voj je aiča njeko maj marje d Salomon.³² La zuvā kānd Dimizov osā sudjaskā alu pāmāntuluj, lumja karje atrijiti ān trg Niniva osā skualā š osā svjedočaskā pāntruv lumja ān asta vrijamje daja če jej sa okriniti dāla rov alor kānd Jona alor arubit, a jakā, ku voj je aiča njeko maj marje d Jona!”

Ānvācala alu Isusuluj je kašā lumina karje dā alu lumjej s vjadā

(Mt 6,22–23)

‡ **11:29** Lumja ān asta vrijamje – Vjez fusnota ān 7,31. § **11:29** znaku...alu prorokuluj Jonej – P Jona angicāt marje pjaštje, atunča Dimizov la skos d burta alu marje pjaštje (vjez Jon 2,1, 11). Isusu d dogadžajula rubja kašā k je slika karje prestavljaštje muartja aluj š uskrisnjala (vjez Mt 12,39–40). * **11:30** kum sa dogodit ku Jona afost znaku alu lumjej karje atrijiti ān trg Niniva k Dimizov la trimjes, isto aja, aša osā dogudjaskā ku minje, Bijatu alu Omuluj, osā fije znaku alu lumje ān asta vrijamje – Ān grčki original skrije: “kum Jona afost znaku alu lumje ān Ninivlja, aša Bijatu alu Omuluj osā fije alu āsta naraštaju”. † **11:31** carica karje d mult avladit p pāmānt alu Jugu – Asta afost carica alu Seba (vjez 1 Car 10,1–10) karje na fost židovkā.

³³ Isusu azās: “Nimilja nu prindje lampa s uaskundā ili s upuje dusu košarā, već daja s upuje p loku alu je aša kum toc karje utrā s puatā s vjadā binje.‡ ³⁴ Vojku alu tov je ka lampa d tjelā. Akā vojku alu tov bun, poc binje s vjez, ali akā vojku alu tov nuje bun, nu poc s vjez nimika.Š ³⁵ Daja pāzaštje s nu gāndještj k poc binje s vjez, već zapravo nu poc nimika s vjez. ³⁶ Daja, akā poc binje s vjez š akā nuje nimika d tinje skuns, tot poc s vjez. Osā fije kašā če ješt ān sobā ku lampa karje c dā s vjez.”

Isusu opominjaštje p farizeji š p učitelji alu zakonu alu Mojsije
(Mt 23,1-36)

³⁷ Kānd Isusu azavršāt vorba aluj, neki farizej la kimat la jel akas s mālānče. Isusu auntrat š alat loku la astal. ³⁸ Isusu na spālat mānilje majdatā njego če s mālānče. Farizeju sa mirat daja če jej ānvacā k omu trjebje aša s fakā s fije čist la intja alu Dimizov.* ³⁹ Aša Domnu Isusu ja zās: “Voj farizeji ištjec kašā lumja karje spalā paru š gāvanu samo da far, ali nu čistjaštje prljavština dān nontru, k spālāc mānilje, ali inimilje alji avuaštje zaista pljinje d pohlepā š d rov. ⁴⁰ Voj lumje karje na vjec fir ān kap! Dimizov karje astvorit p omu da far je isto aša la stvorit dān nontru. ⁴¹ Nu fic lakumj, već dāc dāla inimā alu lumje karje narje. Akā ištjec aša, osā fic čist la intja alu Dimizov dān nontru š da far.

⁴² Grjev vuavā, farizeji! Voj dāc alu Dimizov zjače (10) posto čak š d začinurj š d biljke alji voštje, ali nu vu ponašāc pravedno nit vrjec p Dimizov. Asta atribut s fičec, ali s nu zanemarujic altje stvarurj karje Dimizov azapovjedit.

⁴³ Grjev vuavā, farizeji! Vrjec s šidjec p počasne lokurj ān sinagogje š vrjec k p voj lumja pozdravjaštje ku marje poštujaš p ulic. ⁴⁴ Grjev vuavā! Voj ištjec kašā pāmāntu karje

‡ **11:33** Lampa š lumina je slikje karje prestavljaštje p Isusu š ānvācala aluj. Dimizov aotkrijit alu lumje životu alu Isusuluj š poruka aluj. Aja če Isusu afukut š ānvāca na fost skuns dāla lumje. Atrijit š ānvāca ānklo undje putja lumja s l vjadā š s la udā. Nu lji tribja s lji dja još unu znak kašā dokazu k la trimjes Dimizov.

Š **11:34** Akā vojku alu tov bun, poc binje s vjez, ali akā vojku alu tov nuje bun, nu poc s vjez nimika – Ān grčki original skrjuje: “Daja akā vojku cije zdravān tuatā tjela osā fije objasāt ku lumina p vojk, ali akā vojku nuje zdravān tuatā tjela osā fije ān tamā.” *

11:38 Isusu na spālat mānilje majdatā njego če s mālānče. Farizeju sa mirat daja če jej ānvacā k omu trjebje aša s fakā s fije čist la intja alu Dimizov – Ān grčki original skrjuje: “A farizeju sa mirat kānd avizut k Isusu nu sa spālat maj datā d mānkarje.” Asta spālat na fost d higijena s s rišaskā d priljavština š d klicje, već aja afost vjerski ritual karje farizeji ānvāca kum s čistja svečano.

narje spomenik karje nu aratã k ănzos s nalazaštje mărmăntje.† Pa lumja umblã p ăštja mărmăntje, ali nu štije, ș atunča je nečisti la intja alu Dimizov.”

45 Atunča unu učitelj alu zakonu alu Mojsije ja zãs: “Učiteljulje, kum aša rubješt ș p noj ku aja nji uvridještj!”

46 Isusu ja zãs: “Grjev ș vuavã, učitelji alu zakonu alu Mojsije! Voj punjec teretu p lumje karje je grjev ș jej nu puatje s la dukã, a nič đajštju nu vrjec s l pomaknic s jažutac s adukã ăla teret. 47 Grjev vuavã! Voj adrikãc spomenikurlje alu prorokulor, a voj ištjec isti kașã sãmãnca avuastrã karje d mult lja umurãt. 48 Așa k umjesto s lji osudic, voj aja potvrdic ș slažac ku sãmãnca avuastrã. Jej lja umurãt, a voj lji drikãc spomenikurlje!‡ 49 Voj ištjec kașã pra tatilje alji voștri. Dimizov ăn mudrostu aluj majdatã aštijut k osã fičec istje stvarurj. Jel azãs: ‘Osã trimjet la jej p prorokurlje ș p apostoli, a jej p njeki d jej osã muarje, a p alcã osã putirjaskã.’ 50 Daja Dimizov ku prava aluj osã smatrjaskã k je đãvinã lumja ăn asta vrijamje d tuatã muartje alu prorokurluj karje lumja lja umurãt d kãnd je pãmãntu. 51 Dimizov osã lji osudjaskã d muartje alu tot proroku, đãla Abel pãnla Zaharija, p karje la umurãt ăn Hram ăntrã svetište ș žrtvenik. § Istina je, Dimizov osã lji kaznjaskã p lumja ăn asta vrijamje! 52 Grjev vuavã, učitelji alu zakonu alu Mojsije! Voj ištjec kașã omu karje askuns ključu alu ușaj d cara alu Dimizov.* Sãngurj nu untrãc ăn cara alu Dimizov ș nu đãc nič alu ălja karje katã s untrje.”

53 Kãnd Isusu apljikat đãn kasã alu farizej, učitelji d zakonu alu Mojsije ș farizeji ančiput ku nikižala s navaljaskã p jel ș azahtjevit s odgovorjaskã p multã vorbje. 54 Jej pokușã s la pučje ăn zamkã ăn nješto če aputja s zãkã s l puatã s l optužaskã.

† **11:44** mărmăntje – Kãtri zakonu alu Dimizov, akã omu dotaknjaštje mărmăntilje, aja l fače ritualno nečisti la intja alu Dimizov (vjez Br 19,16). D razlogula Židovi majbinje obiljižãštje mărmăncilje kum lumja na putja slučajno s stja p jej. Farizeji je kașã ăštja mărmăntilje karje nuje obiljižãt. Sa usredotočit da far, ritualno čistoče, ali azanemarujit s trijaskã pravedno, pa ăn vojki alu Dimizov irja nečisti. Lumja karje pratja ănvãcala alor ș fiča aja če je zãča, postanja nečisti la intja alu Dimizov ș nu štija aja. ‡ **11:48** Učitelji alu zakonu alu Mojsije afukut aštja grupje k avrut lumja s gãndjaskã k jej častjaštje p prorokurlje. Ali učitelji alu zakonu alu Mojsije nu sa pokorit alu aja če prorokurlje ănvãca, če dokazãt k nuje maj bunj đãla pra tatilje alor karje aumurãt p prorokurlje. § **11:51** ăn povijesti alu židovilor majdatã d vrijamja alu Isusuluj, Abel afost prvi karje umurãt đãla argacã alu Dimizov (Post 4,8), a Zaharija, popa amarje, afost zadnji umurãt (2 Dnev 24,20). * **11:52** Voj ištjec kașã omu karje askuns ključu alu ușaj d cara alu Dimizov – ăn grčki original skrije: “Voj aoduzmit ključu d znanje”. Isusu rubjaštje d istina alu Dimizov kașã k je ăn kasã ăn karje učitelji alu zakon alu Mojsije odbijaštje s utrã, ș nič dopustjaštje alu alcilor s ajbje ključu s utrã. Asta značaštje k učitelji nu poznajaštje zaista p Dimizov, ș sprječaštje p alcã s l upoznajaskã.

12

Isusu zăče alu učenicurlje aluj k mora ku tuată inima s vrja p Dimizov ș samo d jel s ajbje frikă

(Mt 10,26-33; 10,19-20; 12,31-32; Mk 3,28-29)

¹ Maj mult ș maj mult lumje anastavit s vije la Isusu. Lja fost atăta k gaza unij pisti alc. Maj dată njego će osă rubjaskă alu lumjej, Isusu arubit alu učenicurlje aluj: “Păzăcăvă d farizeji. Ku duavje trje fălc jaštje ș utjecaju alor s proširjaštje ăntră lumje kașă germa karje s proširjaštje ăn mălaj. Păzăcăvă s nu fic kașă jej ku trje fălc. ² Vinje vriamja kănd tot čije skuns osă fije otkrivit ș tot čije tajna osă sa audă pănglă toc.* ³ Da, ăn zuvaja će god njeko azăs ăn tamă osă saudă la lumină ș tot će njeko așaptit ăn sobă kisă osă razglsaštje p krov† s audă toc!

⁴ Ortači ajmje, punjec binje urjajke. Na vjec frikă d lumje. Jej puatje s umară samo tjela, ali dăpă aja vuavă nu puatje nimika maj rov s fakă! ⁵ Njego osă vu pokazaskă d činje trjebje sa vjec frikă: avjec frikă d Dimizov karje p voj puatje s vu muarje, ș atunča p voj s arunče ăn pakao. Da, d jel avjec frikă!

⁶ Voj ștjic k činč (5) vrabacurj s vindje samo d doj (2) novčičurj. Ali Dimizov nu mujtă p ničunu d jej. ⁷ Voj ștjiec k aluj vridic maj mult njego multje vrabacurj. Dimizov știje čak ș kăt avjec păr p kap. Daja na vjec frikă!

⁸ Istina je, tot ăla karje aiča p pămănt la intja alu lumje priznajaštje k mije pripadnjaštje, ș d jel jo, Bijatu alu Omuluj, la intja alu anđelilor alu Dimizov osă priznajesk k jel pripadnjaštje mije. ⁹ Tot ăla karje aiča p pămănt la intja alu lumje s odriknještje k mije pripadnjaštje, osă m odriknjesk la intja alu anđelilor alu Dimizov k jel pripadnjaštje mije. ¹⁰ Ipak tot ăla karje rubjaštje păntruv minje, Bijatu alu Omuluj, puatje s oprostjaskă. A alu ăla karje uvridjaštje p Suflijetu alu Svântuluj‡ nusă oprostjaštje.

¹¹ Kănd jej aduče p voj la sud ăn sinagogă, la intja alu vladaruluj ș la vlast, nu vu sikiric će s zăčec vuavă ăn obrană ¹² daja će p voj Suflijetu alu Svântuluj ăn ăla tren osă ănvacă će s zăčec.”

Isusu ănvacă k nu trjebje s t uzdještj ăn bugacije

* **12:2** Dimizov osă otkrijaskă istina d lumje karje je ku duavă trje fălc kașă farizeji. Farizeji apokușăt s askundă stvarne motive alor, ali Dimizov una zuvă osă fakă s știje toc d čija jej zapravo găndjaštje. † **12:3** p krov – Kăși ăn Izrael avut ravne krovurj, pa lumja aputja s urče ș stja p krov. Lumja aputut s stja p ravne krovurj ș s obavjaskă važne poruke alu alcilor ăn zajednică karje sa străns ăn zos ăn ulică. ‡ **12:10** ăla karje uvridjaštje p Suflijetu alu Svântuluj – Aja rubjaštje d om karje odbijaštje s krjadje ăn istină d Dimizov ș d Isusu karje Suflijetu alu Svântuluj ji otkrijaštje.

¹³ Unu om dãn atãta lumje azãs alu Isusuluj: “Učiteljulje, zi alu fratimjov s podiljaskã ku minje imanja karje adobidit če tatimjov nja læsat.”

¹⁴ Isusu ja zãs: “Omulje, činje p minje ma pus s sudjesk š s podiljesk ãntrã voj?” ¹⁵ Atunča azãs alu toc: “Pãzãcãvã š nu dopustic alu bilo d karje lakumije s utrã ãn inima avuastrã, k život nu s sastajaštje ãn aja če posjeduještj.”

¹⁶ Atunča Isusu arubit asta vorbã: “Alu unu bogataš binje arodit pãmãntu. ¹⁷ Bogatašu agãndit: ‘Nu štiov če s fak daja če nam nič u lok atãta d marje s sprimjesk tot če ma rodit.’

¹⁸ Atunča azãs: ‘Štiov! Dubor p skladištilje abãtrnje š osã fak maj marje š ãnklo osã puj š gruvu š tuatã imovina amja.’

¹⁹ Atunča osã zãk sãngur mije: ‘Jakã, am ãn skladištje zalihe d još multje aj. Akuma m odmurjesk, mãlãnk, bjav š m veseljesk!’

²⁰ Ali Dimizov ja zãs: ‘Omulje tu karje naj mincã! Još d sarã osã c jav sufljetu alu tov. Atunča alu činje s pripadnjaskã tot aja čaj strãns d tinje?’

²¹ Omu karje narje mincã je ãla karje strãnde bugacija p pãmãnt, a nuje bugat ãn vojki alu Dimizov.”

Nu brinicãvã (Mt 6,25-34)

²² Atunča Isusu azãs alu učenikurlje aluj: “Daja vu zãk: Nu brinicãvã š na vjec frikã kum s preživic, če s mãnkãc, nič kum s ãnviljic tjala avuastrã, če s ãnbrkãc! ²³ K životu maj važniji d mãnkarje, š tjela d cualje.

²⁴ Ujtacãvã la gavranurj! Nit sijaštje, nit adunã, nit arje skladištje nit kolibã. A Dimizov ipak s pobrinjaštjitje d jej. A voj vridic maj mult alu Dimizov d pujurj! ²⁵ Puatje njeko d voj aša če s brinjaštje s produžaskã životu čak š unu sat? ²⁶ Daja če nu putjec s fičec nič aša mikã stvar, dãče vu brinic d bilo čaja?

²⁷ Ujtacãvã la frorj ãn polje kum krjaštje! Nu s mučãštje aša s fakã cualje. A ipak nič caru Salomon karje afost maj bugat š maj capãn caru ãn Izrael na fost ãnbrkat aša mãndru kašã unu d fruarjasta. ²⁸ Atunča akã Dimizov aša ãnbrakã frorji karje krjaštje ãn polje karje jaštje astãz, a već minje s arunkã ãn fok, dali s nu vrja još maj mult s pobrinjaskã d voj? Voj lumjo karje aša d pucãn kridjec!

²⁹ Nu kãtãc če osã mãnkãc š če osã bjec š nu vu uznemiric d aja. ³⁰ K Tata alu vostru ãn čerj štije k tot asta vuavã trjebje. Nu fic kašã lumja alu pãmãntusta karje samo aja katã. ³¹ Njogo prvo kãtãc cara alu Dimizov š Dimizov osã vu dja aja če vuavã trjebje.

³² Navja frikă, amikă stada, Ŗ k Tata alu vostru ăn  erj vrja s vu dja bugucija alu cara aluj. ³³ Vinjdjec aja  e avjec Ŗ banj dăc alu lumje karje narje nimik! Akă aja fi ec, osă avjec pravo bugucije p  erj karje nikad nusă fije purdut. Aja je kaŖă k avjec saku ku banji karje nikad nusă ajbje rupă ăn ja. P  erj nuje lupovj karje vuavă afura stvarurlje Ŗ nuje găgj karje amănka cualjilje avuaŖtrje. ³⁴ Inima avuaŖtră uvijek osă fije ănklo undje je bugucija avuaŖtră.”

*Isusu ănvacă p u enikurlje k trjebje s fije spremic d vinjala aluj la kraju alu pămăntuluj
(Mt 24,45-51)*

³⁵ Isusu azăs: “Uvijek fic spremic, kaŖă argatu karje ănbrkat ăn radne cualje aluj Ŗ alu  inje je lumina prinsă tuată nuaptja. ³⁶ Da, fic kaŖă argatu karje Ŗtjaptă p gospodaru aluj karje apljikat ăn svatovj Ŗ kănd gospodaru a undje akasă Ŗ batje la uŖă, odma diŖkidje uŖa. ³⁷ Blago alu ălja argac karje je spremic Ŗ aŖtjaptă ăntru ala alu gospodaruluj k jel osă lji nagradjaskă. Istina je zăk vuavă, gospodaru osă ănbra je cualjilje alu argatuluj, osă lji ză e s Ŗagă la astal Ŗ săngur osă lji poslu askă. ³⁸ Blago alu ălja argac karje je spremic Ŗ aŖtjaptă ăntru ala alu gospodaruluj,  ak Ŗ akă jel vinje ăn pono  ili maj ănklo.

³⁹  n asta putjec s fic sigurni: Akă gazda alu kasăj Ŗtija kănd vinje lupovu, na dopustja alu lopovuluj s provaljaskă ăn kasa aluj. ⁴⁰ Fic Ŗ voj stalno pripremic daja  e jo, Bijatu alu Omuluj, osă viuv kănd voj numă o ekujic.”

⁴¹ Petar antribat: “Domnulje, arubit tu asta vorbă nuavă alu učenikolor ili alu toc?”

⁴² Domnu Isusu ja zăs: “P  inje găndic k gospodaru osă puje s upravljaskă ku altje argac ăn kasa aluj Ŗ s lji nahranjaskă ăn bună vrijamje? Aja je argatu p karje gospodaru smatrjaŖtje k je vjeran Ŗ mudar, dali nuje? ⁴³ Blago alu argatula p karje gospodaru, kănd s ăntur a akas, s găsaskă k vjerno Ŗ mudro upravljit ku altje argac, k gospodaru osă nagradjaskă p jel! ⁴⁴ Da, istina je k postavljaŖtje p argatu s upravljaskă ku tuată imanja aluj. ⁴⁵ Ali  e osă fije akă argatula găndjaŖtje: ‘Gospodaru sa zadr at p drum Ŗ nusă ăntuar je d mult’, Ŗ ančiput s bată p argacă Ŗ p argatilje, mult mălănkă Ŗ bja Ŗ s ămbată? ⁴⁶ Atun a gospodaru alu argatula osă vije ăn zuvă ăn karje jel nu l o ekuja Ŗ ăn vrijamje karje jel nu Ŗtije. Gospodaru osă l taje p komadurj Ŗ osă l trimjatje ănklo undje mora s pljače toc karje nu krjadje.

Ŗ 12:32 amikă stada – Stado je grupa d voj ili d krapje d karje pastiru s brinjaŖtje. KaŖă  e pastiru s brinjaŖtje d vojilje aluj, Dimizov s brinjaŖtje d ălja karje s uzdjaŖtje ăn jel.

⁴⁷ Argatula karje aštijut ča čirut gospodaru, ali nu sa pripremit d vinjala aluj š na fukut aja će gospodaru azās, osā fije luvit ku multje udaracurj. ⁴⁸ A argatula, karje na štijut aja će gospodaru avrut, a afukut nješto d čaja azaslužāt bātaje osā fije luvit ku pucān udaracurj. Dāla tot āla alu činje Dimizov mult adat, Dimizov dāla jel osā katā mult. Dāla tot āla alu činje Dimizov mult apovjerit, Dimizov dāla jel osā čarje mult.”

*Isusu ānvacā k familija osā fije podjeljitā dān jel
(Mt 10,34-36)*

⁴⁹ Atunča Isusu azās: “Avinjit s aduk sudu alu Dimizov p pāmānt, kašā foku.* Mult vrjauv s fije već aprinsā. ⁵⁰ Mora s trjek vrijamja d marje patjalā š nimika nu m spričaštje pānd god nu završa asta vrijamje d patjalā! ⁵¹ Voj gāndic k amvinjit s aduk miru p pāmānt? Nipošto! Njego, istina je amvinjit s aduk podjelā āntrā lumje. ⁵² Pānd akuma, akā ān una kašā jaštje činč (5) lumje, osā podiljaskā unu pāntruv altu. Doj (2) osā fije ku minje, a trje (3) osā fije pāntruv minje. ⁵³ Članurlje alu familjije osā podiljaskā unji pāntruv alc. Tata osā fije pāntruv bijat š bijatu osā fije pāntruv tatā, mama pāntruv fatā š fata pāntruv mamā, suakra pāntruv norā š nora pāntruv suakrā.”

Isusu ānvacā p narodu k trjebje s kunaskā znakurlje alu vrijamje

(Mt 16,2-3; 5,25-26)

⁵⁴ Atunča Isusu arubit alu mulc lumje: “Kānd opazac k d zapad dāla more s nakupjaštje njeagri oblakurj, odma začec: ‘Osā fije nevrijeme’, š jaštje. ⁵⁵ A kānd suflā vāntu dāla jug voj začec: ‘Osā fije zāpuk!’ š jaštje zāpuk. ⁵⁶ Lumjo ku duavā licje! Putjec s ujtac pānglā voj će s dogodjaštje p pāmānt š p čerj š s protumačic znakurlje karje ānklo s vjadje. Dāče atunča nu putjec s protumačic događajurlje karje promatric aštja zuvje kānd sānt jo ku voj?†

⁵⁷ Š dāče nu putjec s prepoznajic čije binje d fukut? ⁵⁸ Pānd ku omu karje pāntruv tinje plječ la sud, pokušaštje, majdatā njego će s fije kasno, s t dogovorješt ku jel. Akā aja nu fač, jel osā vu prisiljaskā s stāc la intja alu sudaculuj, sudacu osā t sudjaskā š t predajaštje la izvršitelj, a jel osā ta runče ān

* **12:49** foku – Foku ān Biblije obično je metafora d sud ili d čistjalā (vjez Lk 3,9, 16-17; 9,54; 17,29). Ān amiždoj slučajurj rubjaštje d odvajalā d aja čije rov dāla binje. Muartja alu Isusuluj p kruče apobjedit sāla alu Sotonāj ruavā š aosigurit konačni sudu alu toc dušmani alu Dimizov. Čak š akuma aja će Isusu afukut uzrukujaštje odvajalā āntrā ālja karje p Isusu sljedjaštje š p ālja karje je dušmanji aluj. † **12:56** Afost dosta mintošj s prepoznajaskā znakurlje k vinje pluaje ili kald. Ali aodbit s prepoznajaskā k čuda š znakurlje alu Isusuluj aratā k je Isusu āla karje Dimizov atrimjes s spasaskā pāmāntu.

kisuarje. ⁵⁹ Istina je: nusã ješ d ãnklo pãnd god nu isplatja tuatã datorija ata, pãnla zadnja kovanicã.”‡

13

Isusu ãnvacã k toc mora s okrinjaskã dãla grešalã

¹ Æn vrijamjaja avinjit la Isusu njeki om karje ja rubit k rimski upravitelju Pilat anaredit p njeka lumje d regija Galileja s lji muarã pãnd duča žrtvã ãn Hram ãn Jeruzalem. ² A Isusu lja zãs: “Dal gãndic k lumja d regija Galileja aša afost umurãc daja ãa fost grešni maj mult d toc alcã lumje ãn regija Galileja? ³ Nipošto! Istina je, akã nu vu okrinic dãla grešalã, š voj isto osã propanic! ⁴ Š ãe gãndic d åštja optsprjaãe (18) p karje sa duburãt kula ãn Siloam ãn Jeruzalem š lja murãt? Dal gãndic k afost grešni maj mult d toc alcã lumja ãn Jeruzalem? ⁵ Nipošto! Istina je, akã nu vu okrinic dãla grešalã, š voj isto osã propanic!”

Isusu rubjaštje vorbã d ljemnu frzdã plod

⁶ Atunãa Isusu lji rubjaštje asta vorbã: “Njeki om avut smokvã karje asadit ãn vinograd aluj. Vinja ãn tot anu s vjadje dal arodit, ali na gãsãt p ja niãuna smokvã. ⁷ Azãs atunãa alu omu karje s pobrinjaštje d vinograd: ‘Jakã veã trje (3) aj viuv s vjed dal jaštje plod p smokvasta, ali nu l gãsãsk. Tajoj. Dããe s iscrpjaskã pãmãntu?’

⁸ A omula azãs: ‘Gospodarulje, las još u an. Osã surp š osã puj pãngl ja gnoju. ⁹ Akã aja fiãa la anu, možda osã rudjaskã smokva. Akã nu, atunãa osã utaj d tinje.’ ”

Isusu likujaštje p mujarje ãn sãmbãtã, svãntã zuvã alu židovilor

¹⁰ Isusu una sãmbãtã ãnvãca ãn sinagogã. ¹¹ Jakã, afost ãnklo una mujarje ãn karje afost optsprjaãe (18) aj sufljetu alu rov karje ufiãa bulnavã. Afost grbavã š nikako na putut s s ispravljackã. ¹² Kãnd Isusu avizut p ja, akimato la jel š ja zãs: “Mujarje, osloboditã ješt d bualasta!” ¹³ Atunãa apus mãnilje aluj p ja. Mujarja dãturdatã sa ispraviti š anciput s slavjaskã p Dimizov.

¹⁴ Omu karje vudjaštje sinagoga sa nikãžãt. Agãndit k Isusu prekršaštje zakonu alu Mojsije daja ãe likuja ãn sãmbãtã. Š azãs alu naroduluj: “Šasã (6) zãlje ãn duminikã zakonu alu nostru dopustjaštje s lukrizãm. Æn zuviljalja vinjic s likujic, a nu sãmbãtã!”*

¹⁵ Domnu Isusu ja zãs: “Voj lumjo karje avjec duavã licje! Š voj lukrizãc sãmbãtã. Toc voj dizljigãc ãn sãmbãtã p volu ili

‡ **12:59** Isusu azãs asta vorbã vjerovatno kašã usporedbã s upozorjaskã p lumja k trjebje s s pomirjaskã ku Dimizov maj datã njego ãe vinje vrijamja s lji sudjaskã jel. * **13:14** Vjez fusnota ãn 6,7.

p magaracu š l skutjec dān štalā la apā s bja, dal nu? ¹⁶ Asta mujarje karje je sāmānca alu Abraham karje Sotona acānāto ljigatā optsprjače (18) d aj. Dal stvarno gāndic k na atribut s fije dizljigatā ān sāmātā dāla asta bualā ku karje irja ljigatā?” ¹⁷ P vorbilje alu Isusuluj, sa posramit toc dušmani aluj, a toc alcā sa radujit d čudurj karje afukut Isusu.

Cara alu Dimizov kašā sāmānca mikā karje krjaštje š germa karje s širjaštje

(Mt 13,31-33; Mk 4,30-32)

¹⁸ Isusu azās: “Kum izglidjaštje cara alu Dimizov? Ku čaja s ju usporidjesk? ¹⁹ Cara alu Dimizov je kašā sāmānca mikā alu gorušice† karje omu asadit ān baštjava aluj. Aja krjaštje marje kašā ljemnu š puji vinje s gnizdjaštje ān krāči aluj.”

²⁰ Jar antribat: “Ku čaja s ju usporidjesk cara alu Dimizov? ²¹ Aja je kašā germa karje mujarja alato š amišāto ān marje količinā‡ d pjelm pānd tot zolu nu sa drikā.”

Isusu ānvacā k je grjev s untrje ān cara alu Dimizov

(Mt 7,13-14, 22-23; 8,11-12)

²² Isusu putuja ān Jeruzalem. Pānd triča p trgurj š p saturj š p drum ānvāca, ²³ njeko la antribat: “Domnulje, dal Dimizov samo osā spasaskā pucān lumje dāla sud?”

Isusu azās: ²⁴ “Cara alu Dimizov je kašā kasa karje arje ušā strāmtā. Trudicāvā s untrāc p ja. Istina je, mult lumje vrja s untrje, ali nusā puatā. ²⁵ Kānd toc ažuns š gospodaru sa skulat š ankis ušā, nusā kutizāc s untrāc. Atunča osā stāc afar š osā bātjec la ušā. Osā zāčec: ‘Domnulje, diškidje nuavā!’ A jel osā zākā: ‘Nu štuiuv činje ištjec š dundje vinjic.’

²⁶ Atunča osā rubic: ‘Noj ku tinje amānkat š abut, š tu nji ānvācaj p trgurje alji noštri!’

²⁷ A jel vuavā osā zākā: ‘Nu štuiuv činje ištjec š dundje vinjic. Fuđic dāla minje, toc voj lumjo karje fičec rov!’

²⁸ Ānklo osā plāndec š osā škracijic d dinc ān tugā kānd vidjec p Abraham, p Izak š p Jakov š p toc prorokurlje la gozbā ān cara alu Dimizov, k voj sāngurj afost putiric. ²⁹ Š osā vije lumja d tuatje pārc alu pāmāntuluj, čak š ālja karje nuje Židovj, š osā mālānče la gozbā ān cara alu Dimizov. ³⁰ Jakā njeki karje akuma s smatrjaštje k je maj mič osā fije atunča maj marje, a njeki karje akuma s smatrjaštje k je maj marje osā fije atunča maj mič.”

† **13:19** sāmānca mikā alu gorušice – Kānd Židovi avrut s opisaskā nješto jako mik, obično koristja asta poslovicā karje rubjaštje k je aja kašā sāmānca alu gorušica. Obično krjaštje ān marje grm pisti unu metar, ili njekad čak š pisti trje (3) mitjarje.

‡ **13:21** marje količinā – Ān grčki original skrije: “trje (3) mjerje” (otprilike duavāzāč š činč [25] kilje).

Isusu plände p Jeruzalem
(Mt 23,37-39)

³¹ Ān vřijamaja, känd Isusu azavršāt ku vorba, avinjīt la jel njeki farizeji š azās alu Isusuluj: “Fuđ da iča daja če Herodš vřja s t muarje!”

³² A Isusu lja zās: “Fuđic š zāčec alu aja lukavāj lisicāj: ‘Jakā, jo osā putirjesk p sufljeti alji rovj š likujaskā astāz š mǎnje š aldā trje (3) zālje osā dovršāsk lukru alu mjov.’ ³³ Da, astāz, mǎnje š dǎpā mǎnje mora s nastavjesk p drum. Dali nuje aja ān Jeruzalem undje umuarā p tot proroku? Kum aputja s mor bilo undje altu?”

³⁴ O Jeruzaleme, o Jeruzaleme, tu karje umorj p prorokurlje š umorj ku buluvanji p ālja karje Dimizov atrimjes la tinje! Kāt vorj avrut s strāng p lumja ata kum kloca sakupljaštje p puji š punje dusu ja, ali tu nu ma dat! ³⁵ Dimizov osā napustjaskā p tinje. * Istina je, nu maj m vjez više tot pǎnd nu vinje vřijamja pǎnd god nu zāčec: ‘Blagoslovit āla p karje Domnu atrimjes!’ ”✠

14

Isusu likujaštje ān sǎmbātā, svāntā zuvā alu židovilor

¹ Ān una sǎmbātā Isusu avinjīt ān kasa la unu vođe alu farizejolor s mǎlānče. Toc karje afost ān kasā s ujta s vjadā če Isusu osā fakā. ² Jakā, la intja alu Isusuluj irja njeki om karje avut apā ān jel. ³ Isusu antribat p farizeji š p učitelji alu zakonu alu Mojsije: “Dopustjaštje zakonu s s likujaskā ān sǎmbātā ili nu?”* ⁴ Jej atikut. Š Isusu apus mǎna p omu karje bulnav, la likujit š ja zās: “Poc s plječ.” ⁵ A alor azās: “Akā bijatu alu vostru ili volu kadje ān puc ān sǎmbātā, dal nusā l skutjec? Sigurno odma osā l skutjec, š akā je sǎmbātā!” ⁶ Jej na vut p aja če s zākā.

Isusu ānvacā k trjebje s s ponizaštje š s dja alu ālja karje nu puatje s āntuarkā

⁷ Pǎnd Isusu afost ačija, avizut k gostjamja d jej avrut s kuljadje maj bunj lokurj la domačin. Daja Isusu lja spus asta vorbā: ⁸ “Kānd njeko t kjamā la nutā, nu la maj bun lok la gozbā. Če akā je kimat njeko maj važniji d tinje? ⁹ Āla karje ta kimat p tinje š p jel osā vije s c zākā: ‘Skual š las loku alu omusta!’ Atunča mora s t skolj š s plječ la zadnji lok š osā fi sramotit.

Š 13:31 Herod - Vjez fusnota ān 3,1. * 13:35 p tinje - Ān grčki original skrije: “kasa avuastrā”. Aja rubjaštje d trg Jeruzalem, a možda posebno d Hramu, karje Rimljani p amiždoj auništīt šaptjezāč (70). aj majdatā d Krist. ✠ 13:35 Ps 118,26

* 14:3 Vjez fusnota ān 6,7.

¹⁰ Känd t njeko kjamă nu la maj bun lok la gozbă, njego ja zadnji lok. Atunča känd äla karje ta kimat t vidja, osă vije s c zăkă cije: ‘Ortakulje, vină š šăz la maj bun lok.’ Aša osă primještj čast la tuată lumja karje je la gozbă. ¹¹ Činje p jel sāngur adrikă, osă fije ponizăt, a äla karje sāngur p jel ponizaštje osă fije adrikat.”

¹² Atunča Isusu azăs alu farizeju p karje la kimat: “Känd kjem p gostjamja la ručak ili la vičeră, nu kima samo p ortači alji tej, p fracă, p familija nič komšiji alji bugac, k š jej p tinje osă kjamă š aša c äntuarče zajamu. ¹³ Njego känd fač gozbă kjamă š p lumja karje je sărač, invalidj, p älja karje nu puatje s umblje š p lumja vuarbă ¹⁴karje nu puatje s t kjamje la gozbă s c äntuarkă zajamu. Atunča osă fi zaista blagoslovit, k Dimizov osă c äntuarkă zajamu, la zuvă karje vinje s uskrisnjaskă toc pravedni lumje dăla morc.”

*Isusu rubjaštje d gozbă ân cara alu Dimizov
(Mt 22,1-14)*

¹⁵ Känd unu dăla alcă gostjamje karje afost la astal ku Isusu auzăt kum Isusu asta arubit, jel azăs: “Blago alu tot äla karje osă mälăncj la gozbă ân cara alu Dimizov!”

¹⁶ Isusu ja zăs: “Njeki om afukut marje gozbă š akimat p mulc lumje. ¹⁷ Känd vičera afost sprimită, atrimjes p argatu aluj s zăkă alu gostjamje p karje akimat: ‘Tot je gata. Vinjic!’ ¹⁸ Ali tot äla ančiput s zăkă k nu puatje s vije. Unu azăs alu argatuluj: ‘Amkumprat njeka njivă š mora s pljek jar s m ujt. Mărog d tinje, oprostjaštjem.’ ¹⁹ Altu azăs alu argatuluj: ‘Amkumprat činč (5) parurj d volurj š pljek s vjed kum orjaštje. Mărog d tinje, oprostjaštjem.’ ²⁰ Aldă trje (3) azăs alu argatuluj: ‘Akuma ma surat, š daja nu pot s viuv.’

²¹ Argatu sa tors š arubit alu gospodaru aluj aja če jej azăs. Gospodaru p aja sa nikăžăt š azăs alu argatuluj: ‘Fuđ odma p larđj š p uskje ulic ân tot trgu š duj aiča p sărači š p invalidj, p lumja vuarbă, š p älja karje nu puatje s umblje.’ ²² Känd aša afukut, argatu azăs: ‘Gospodarulje, amfukut aja če zapovjedit tu š jaštje još lok.’ ²³ Azăs gospodaru alu argatu aluj: ‘Fuđ afar dăn trg š kată p drumurj š p stazje š natirjaštij s vije s m napunjaskă kasa. ²⁴ Istina je ničunu d älja prvi p karje akimat nusă mälănk nimika d gozba amja!’ ”

*Isusu upozorjaštje k nu s fije ušurje s fije učeniku aluj
(Mt 10,37-38; 5,13; Mk 9,50)*

²⁵ Pănd Isusu anastavit drumu aluj ân Jeruzalem, la sljedit jako multă lumje. Isusu sa okrinit š azăs alor: ²⁶ “Akă njeko vrja s m sljedjaskă, nu puatje s fije učeniku alu mjov akă vrja bilo p činje maj mult njego p minje. Ân usporedbă ku ljubavu

aluj kãtri minje, jel mora s mrzaskã š p tatusov, p mumusa, p mujarja, p kupi, š p fracã, p surorilje, čak š p životu aluj. ²⁷ Činje nu ja kruča aluj š nu pljakã dãpã minje, nu puatje s fije učeniku alu mjov.†

²⁸ Akã njeko dãla voj vrja s sagradještj kulã, nusã šãz prvo š s procinještj kãt kuštjaštje s vjadã arje dãstul banj s u završaskã? ²⁹ Inače možda osã c nistanjaskã banj dãpã aja će završãštj samo temelju, a atunča toc karje aja vjadje osã rãdã d tinje. ³⁰ Osã zãkã: ‘Åsta om ančiput s gradjaskã, a na putut s završaskã!’

³¹ Isto aša, dal vrja bilo karje car s krinjaskã ãn rat ku altu car, akã na gãndit dal puatje s pobidjaskã? Dal prvo nusã s sastajaskã ku savjetnici aluj š s rubjaskã ku jel dal puatje ku aluj zjače mij (10.000) d vuastje s savladjaskã p ãla karje p jel vinje ku duavãžãč mij (20.000) d vuastje? ³² A akã shvatjaštje k nusã puatã s pobidjaskã p altu car, osã trimjatã p poslanikurlje la dušmanu aluj pãnd je još maj dãpartje. Osã ãntrjabe p altu car će vrja dãla jel s puatã s fije miru ãntrã jej.

³³ Isto aša, gãndic d cjenã s m sljedic. Nimilja dãla voj nu puatje s fije učeniku alu mjov, akã nu lasã tot će arje. ³⁴ Ålja karje je uistinu učenikurlje alji mjeje je kašã sarja. Sarja je bunã, ali akã apurdut okusu, će osã fač jar s fije bunã? ³⁵ Sarja karje apurdut okusu aluj s izbacaštje. Aja nuje bun d pãmãnt, a nuje bun čak š d hrpã d biljigarj. Toc činje arje urjekj s audã, trjebje s puje urjajke š s razumjaskã!”

15

*Isusu rubjaštje vorbã d vuaje karje sa purdut
(Mt 18,12-14)*

¹ Zuviljaštja mulc carinikurj š alcã grešnikurj vinje la Isusu kum apunja urjajke la ãnvãcala aluj. ² Daja farizeji š učitelj d zakonu alu Mojsije prigovorja: “Isusu s družaštje ku grešnikurlje! Čak š mãlãnkã ku jej!”

³ Isusu d aja arubit asta vorbã: ⁴ “Akã njeko dãla voj arje usutã (100) d voj š pjardje una dãla vuaje, će osã fakã? Dal nu lasã nuavãžãč š nuavã (99) p pijanã š s pljače s ukatje š p aja una karje apurduto pãnd nu ugãsaštje? ⁵ Sigurno! Š kãnd ugãsaštje, upunje p umirje tot vjasãl ⁶ š aduã akas. Atunča kjamã p ortači š p komšiji š lji zãče: ‘Veselcãvã ku minje! Angãšãt p vuaja karje sa purdut!’ ⁷ Istina je k p čerj isto s fije maj mult radost d unu grešnik karje s okrinjaštje dãla grešalã njego d nuavãžãč š nuavã (99) lumje karje je pravedni š veã sa okrinit la Dimizov.”

† 14:27 Vjez fusnota ãn 9,23.

Isusu rubjaštje vorbă d banj karje sa purdut

⁸ Atunča Isusu azăs: “Takoder, akă njeka mujarje arje zjače (10) kovanic d arđint* š una pjardje, če osă fakă? Dal nu prindje lampa, s mătără kasa š s ukatje binje? ⁹ Sigurno! Š kănd ugăsaštje, kjamă p prijateljicilje š p komšinicilje š začē: ‘Veseljčāvă ku minje! Angăsăt banji karje apurdut!’ ¹⁰ Istina je, isto aša, Dimizov š anđelurlje aluj s radujaštje d unu grešnik karje s okrinjaštje la Dimizov.”

Isusu rubjaštje vorbă d bijat karje sa purdut

¹¹ Atunča Isusu arubit asta vorbă: “Afost unu om karje avut doj (2) fičorj. ¹² Fičoru alu tănăr azăs alu tatusov: ‘Tato, vrjauv talu alu mjov d imanja ata akuma majdată če osă morj.’ Aša tata apodjelit imanja, a alu maj tănăr fičor adat talu aluj.

¹³ Kănd atrikut duavă trje zălje fičoru alu tănăr avindut tot, apljikat dăn kasă, š apljikat dăpartje ân alta državă š ânklo atrijit frzdă minc š rasipja tuatje banji p jel. ¹⁴ Kănd apotrošăt tuatje banji aluj, ân pămăntula karje irja afost marje fuamje š na vut če s mălănčje. ¹⁵ Aša apljikat š sa zaposlit la unu om karje afost stanovniku alu pămăntula p karje atrimjes ân pijană s păzaskă porči.† ¹⁶ Jel afost atăta flămănd k avrut čak s mălănčje mănkarja ku karje s rănjaštje porči, ali nimilja nu ja dat.

¹⁷ Kănd fičoru alu tănăr napokon ashvatit ča fukut, agăndit: Toc radniči karje lukrjază d tatimjov arje mănkarje maj mult njego čije dosta d mănkat, a jo aiča mor d fuamje! ¹⁸ Măduk da iča, pljek la tatimjov š osă ji zăk: ‘Tato, ampogrešăt păntruv Dimizov š păntruv tinje. ¹⁹ Nu sânt više vrjedan s mikjem bijatu alu tov. Mărog d tinje, primjaštimă s lukrjez la tinje ka radniku alu tov.’

²⁰ Apljikat d lokula š sa dus la tatusov. Kănd još irja d partje, tatusov la vizut sa žalostit, adat fuga la jel, la zagrlit š la surutat. ²¹ Azăs bijatu: ‘Tato, ampogrešăt păntruv Dimizov š păntruv tinje! Nu sânt više vrjedan s mikjem bijatu alu tov.’

²² Ali tata azăs alu argacă aluj: ‘Majdată dučec aljina,‡ aja karje maj măndră, š l brkăčălej! Punjec aluj injelu p mănă š sandaljilje p pičuarje! ²³ Š dučec maj bun mjel. Tăjecălăj s priredim gozbă š s nji veselim. ²⁴ Daja če âsta bijatu alu mjov irja mort, a akuma je viuv! Irja purdut, a akuma je găsăt!’ Š ančiput s s veseljaskă.

* **15:8** zjače (10) kovanic d arđint – Ân grčki original: “zjače (10) drahmi”. Drahma irja kovanica d arđint karje vridja una dnevnică. † **15:15** D Židovj porči irja nečisti pa na putut s mălănčje karnja d pork (vjez ZakPon 14,8). Židovi na putut s zamisljaskă maj marje rušanje s ranjaskă p porči. ‡ **15:22** aljina – Asta afost lung ogrtač karje s duča pisti altje cualje ân važne dogadžajurj.

²⁵ D vrijamaja fičoru maj bătärn alukrizat än polje. Känd sa tors dän polje š avinjit aupruapje la kasä, auzät k nontru kăntä š žuakä. ²⁶ Akimat la jel p unu d argat s äntrjabje če s dogodjaštje aja. ²⁷ Argatu ja zäs: ‘C sa tors fratutov. Tatutov adat s tijem maj bun mjel s proslavjaskä če nuavä sa tors bijatu viuv š zdravän.’

²⁸ Ali maj bătärn fičor sa nikăžät š aodbit s untrje än kasä. Aša tatusov aišät afar s s ruadje mult d jel s uträ än kasä. ²⁹ A fičoru ja zäs: ‘Jakä, jo atäta aj c služăšk š nikad na odbit s fak aja če maj zäs, ali mi je nikad nu madat čak š krapä d gozba amikä ku ortači alji mjej. ³⁰ Ali känd sa tors ästa bijatu alu tov karje ku prostitutkilje arasipit imanja ata, a tu adat s taje maj bun mjel š apriridit gozba d jel!’

³¹ Tatusov ja zäs: ‘Fičoru alu mjov, tu ješt stalno ku minje. Tot če am pripadnjaštje cije. ³² Ali trjebje s proslavim š s nji radujim daja če ästa fratutov irja mort, a akuma je viuv! Irja purdut, a akuma je gäsät!’ ”

16

Isusu rubjaštje vorbä d upravitelju karje je nepošten

¹ Isusu arubit alu učenikolor asta vorbä: “Afost unu om karje irja bugat š avut om karje upravlja ku bugucija aluj. Una zuvä njeko azäs alu bogatašuluj kum upravitelju rasipjaštje imanja aluj. ² Bogatašu akimat la jel p omula karje upravljaštje ku imanja aluj š ja zäs: ‘Kum aputut aja s mi fač? Nu poc više s upravlještj ku bugacija amja. Pripremjaštje papirulje än karje skrij tuatä imanja amja š činje če dugujaštje.’

³ Upravitelju p aja azäs sāngur aluj: ‘Gospodaru osä m lasä. Kum akuma osä priživjesk? Nu sānt capän s surp, š m rušanje s prosăsk.’ ⁴ Štiuv če osä fak känd gospodaru m lăsa, osä fak aša k lumja osä m primjaskä än kasä alor š s pobrinjaskä d minje.

⁵ Atunča akimat unu kăti unu p dužnikurlje alu gospodaruluj. P prvi antribat: ‘Kät ješt datorj alu gospodaru alu mjov?’

⁶ Dužniku ja zäs: ‘Usutä (100) d bătöjurj d ulje.’ Upravitelju ja zäs: ‘Jakä računu p karje skrije k ajzäs k osä platještj usutä (100). Šăz š majdatä skrije još unu račun. Prominjaštje iznosu karje duguještj p činzäč (50).’*

⁷ Atunča upravitelju p altu antribat: ‘Kät ješt tu datorj?’ Dužniku ja zäs: ‘Usutä (100) d košarje d gruv.’ Upravitelju ja zäs: ‘Jakä računu p karje skrije k ajzäs k osä platještj usutä (100). Šăz š majdatä skrije još unu račun. Prominjaštje iznosu karje duguještj p optzäč (80).’† ⁸ Känd gospodaru auzät aja ča

* **16:6** Usutä (100) d bătöjurj ... činzäč (50) – Asta je njeđe 3.000 d litjarje š njeđe 1.500 d litjarje. † **16:7** Usutä (100) d košarje ... optzäč (80) – Asta je njeđe 20.000 d kilje š njeđe 16.000 d kilje.

fukut nepošteni upravitelju, la pohvalit ča fost aša d snalažljiv. Istina je k lumja p pământusta jaštje mult snalažljivi pând s pripremaštje d životu alor ân pământusta. Jej jaštje maj mult snalažjivi dâla lumje karje trijaštje ân lumină pând s pripremaštje d životu alor p pământ karje vinje.‡ 9 Aša punjec binje urjajke: Koristic bugacija alu pământusta s ažitac alu alcilor ș steknic ortačj ân čerj. Atunča kând osă fic morc ș lăsac bugacija alu pământusta, osă primjaskă p voj ân vječna kasă. 10 Činje god je vjeran ân mič stvarurj, osă fije vjeran ș ân maj marj stvarurj, a činje god je nepošten ân mič stvarurj, osă fije nepošten ș ân maj marj stvarurj. 11 Akă nu ištjec vjerni ân bugacija alu pământusta, činje osă vu dja bugacije p čerj? 12 Š akă vuavă nu puatje s povirjaskă aja će pripadnjaštje alu njeko altuluj, činje osă vu dja aja će vuavă osă pripadnjaskă? 13 Ničunu argat nu puatje s služaskă p doj (2) gospodarurj. P unu osă mrzaskă, a p altu osă vrja, ili alu unu osă fije vjeran, a p altu osă prezirjaskă. Nu putjec s služac ș alu Dimizov ș alu bugacije.”

14 Farizeji, karje avrut banji, la tot asta apus urjajke ș sa ljigat d Isusu. 15 Atunča Isusu lja zăs: “Voj la intja alu lumjej fičec k ištjec pravedni, ali Dimizov kunaštje inimilje alji vuaštje. Aja će lumja smatruaštje k je bun, aja Dimizov smatruaštje k nu vridjaštje nimika.”

*Zakonu ș cara alu Dimizov
(Mt 11,12-13; 5,18, 31-32)*

16 “Pâna vřijamjaja kând avinjit Ivan karje bătjază, Dimizov arătat planu aluj pisti Zakonu alu Mojsije ș knjigilje karje prorokurlje askris. Da tunča noj rubim Bună vorbă d cara alu Dimizov ș nagovorim tuată lumje s untrje ân jel. 17 Tot čije skris ân Zakon osă s ispunjaskă. Maj ušurje osă nistanjaskă čerju ș pământu njego s nu s ispunjaskă ș maj mikă slovă d Zakon. 18 Na primjer: činje god s rastavjaštje d mujarje ș s suară dăpă alta fače preljub, ș činje god s suară dăpă mujarje karje irja rastavită fače preljub.”

Isusu rubjaštje vorbă d bogataș ș d sarak

19 Isusu arubit asta vorbă: “Afost unu bogataș karje s ânbrka ân skumpje cualje, ș tuată zuva amănkat maj bună mănkarje.

‡ 16:8 Istina je k lumja p pământusta jaštje mult snalažljivi pând s pripremaštje d životu alor ân pământusta. Jej jaštje maj mult snalažjivi dâla lumje karje trijaštje ân lumină pând s pripremaštje d životu alor p pământ karje vinje – Ân grčki original skrije: “k kupi d vřijamjasta maj mudri kătri naraštaju alor njego kupi d lumină.” “Kupi d vřijamjasta” rubjaštje d lumje karje nu krjadje. Maj mult je mudri d lumje karje krjadje (“kupi d lumină”) k păzaštje p jej ântră narodu alor. Lumja karje krjadje trjebje s ânvacă dâla jej k trjebje s s pripremjaskă d budućnost alor p čerj. Mulc inș aja fače akă mudro koristjaštje bugucija karje arje ân životu alor p pământ.

²⁰ A pänglä uša aluj azukut sāraku karje sa kimat Lazar, karje afost pljin d čirurj. ²¹ Lazar afost atāta flāmānd k avrut s mālānčje čak š puškāji karje kādja dāpā astal alu bogatašuluj. Još maj rov, vinja kānji š lindža čirurlje aluj. ²² Una zuvā amurit sāraku š anđeli la dus pānla lok d čast pänglä Abraham. Š Maj ānklo amurit š bogatašu š la āngrupat. ²³ Š bogatašu apljikat ānklo undje loku d kaznit.* Pānd s muča, sa ujtat ān sus, š avizut d dāpartje p Lazar ku Abraham.

²⁴ Bogatašu astrigat: ‘Tato Abrahame, smilujaštje mitje š trimjatje p Lazar s umučaskā vrhu alu dājštiluj ān apā š s vije aiča s m ričaskā ljimba daja če mult patjesk ān fokusta!’

²⁵ A Abraham ja zās: ‘Bijatu alu mjov, dātje d gānd k tu ajdobidit bunje stvarurj pānd atrijit p pāmānt, a Lazar rov. Akuma jel aiča utješāt, a tu t mučeštj. ²⁶ Osim d aja, āntrā noj jaštje marje provalije. Ālja karje avrja da iča s trjakā la voj nu puatje s fakā aja, a nič d partja avuastrā karje avrja s vije la noj nu puatje s trjakā aiča.’

²⁷⁻²⁸ Bogatašu ja zās p aja: ‘Tato Abrahame, am činč (5) frac. Mārog d tinje, trimjatālāj atunča p Lazar ān kasa alu tatimjov s lji opominjaskā s nu vije jej ān lokusta undje trpjesk marje mukā.’

²⁹ Ali azās Abraham alu bogatašuluj: ‘Nu vrjauv. Fracā alji tej arje p zakonu alu Mojsije š knjigilje karje prorokurlje d mult askris s lji opominjaskā. Trjebje alor s krjadā š s okrinjaskā dāla rov!’

³⁰ A bogatašu ja zās: ‘Nu vrja, tato Abrahame! Ali akā lji vinja njeko dāla morc, osā okrinjaštje dāla rov.’

³¹ Ali Abraham azās alu bogatašuluj: ‘Akā nu krjadje alu Mojsije š alu prorokurj, nusā s uvirjaskā čak š akā njeko s skualā dāla morc.’”

17

Isusu ānvacā p učenikurlje aluj s nu navadjaskā p alcā s grešaskā š s oprostjaskā alu alcilor karje grešaštje pāntruv jej (Mt 18,6-7; 15; 21-22; Mk 9,42)

¹ Atunča Isusu azās alu učenikurlje aluj: “Lumja sigurno osā fakā stvarurj d karje p alcā navadjaštje p grešalā. Ali grjev alu toc karje natirjaštje p njeko altu s grešaskā. ² Alu omula arfi

Š 16:22 pānla lok d čast pänglä Abraham – Ān grčki original skrije: “P tjeptu alu Abraham”. Grčka ljimbā koristjaštje izrazusta karje značaštje k Lazar s naslonaštje p tjeptu alu Abraham. Aja aratā k Lazar afost bliski ān zajedništvo ku Abraham, ku sāmānca amarje alu tot narodu alu Dimizov š la lok la marje čast. Lumja karje auzāt asta vorbā vjerovatno arazumit k je Lazar pänglä Abraham la marje gozbā p čerj, kānd tot narodu osā slavjaskā vinjala alu cara alu Dimizov (vjez 13,28-29).

* 16:23 ānklo undje loku d kaznit – Ān grčki original skrije: “Had”. Vjez rječniku, “loku d kaznit, Had, Šeol”.

majbinje njeko s la runče än apã ku marje buluvan* pãnglä gät, njego s navadjaskã p grešalã p una dãla maj mik om. ³ Pa pãzãcãvã çe fićec. Akã grešaštje još unu dãla ućeniku alu mjov, zi k aja ča fukut k nuje binje š jartãj akã s okrinja dãla grešalã aluj. ⁴ Čak š akã d šaptje (7) vorj p zuvã grešaštje pãntruv tinje š šaptje (7) vorj s äntuarčje š priznajaštje aja ča fukut k nuje binje, jartãj!”

Isusu änvacã p ućenikurlje aluj d snagã alu vjerej š jej trjebje s ji služaskã ponizno

⁵ Atunča apostoli azãs alu Domnuluj Isusuluj: “Ažutãnje s kridjem maj mult!”

⁶ A Domnu Isusu lja zãs: “Akã avjec vjerã atãta pucãn kašã sãmãnca alu goruščicã, aputja s zãčec alu dudusta: ‘Skuatitje ku korijenu d pãmãnt š posadjaštite än apã’, š apunja urjajke la voj.

⁷ Zãčem k njeko dãla voj arje argat karje lukrjazã än polje ili s brinjaštje d voj. Kãnd argatu s äntuarčje d polje, dali gospodaru iziča: ‘Vinã akuma, šãz š mãlãnkã?’ Nu ji zãčel! ⁸ Umjesto aja, osã zãkã gospodaru aša: ‘Priredjaštjem vićera! Dãzbrakitje š poslužaštje p minje ku mãnkarja š ku bjarja! A kãnd jo završa, poc tu s mãlãnč š s bjaj.’ ⁹ Dali gospodaru dugujaštje alu argatuluj s ji zahvaljaskã daja ča fukut aja çe irja azapovjedit aluj? Nu! ¹⁰ Aša š voj, kãnd fićec aja tot çe vuavã Dimizov azapovjedit, zãčec: ‘Noj ištjem samo argac š nu zaslužãm pohvalje k samo fićem dužnost alu nostru.’”

Isusu likujaštje p zjače (10) lumje karje arje bualã p pjalje

¹¹ Pãnd Isusu još uvijek pljika kãtri Jeruzalem š putuja pãnglä granicã alu regije Samarije š alu regije Galileje, ¹² avinjit pãnla njeki sat. Pãnd untra än sat, la vizut zjače (10) lumje karje avja gubã, zarazna bualã p pjalje.† Jej astat majdãpartje ¹³ š anćiput s stridje dãn tot glasu: “Isusulje, gospodarulje, smilujaštite p noj!”

¹⁴ Kãnd Isusu lja vizut, lja zãs: “Fuđic š pokazãcãvã la popje s puatje jej s vu pregledjaskã!”‡ Pãnd apljikat kãtri popje, sa likujit d gubã.

* **17:2** marje buluvan – Än grčki original skrije: “mlinski buluvan”, karje afost d sus dãla doj (2) marje ravne buluvanaj karje mãčinja gruvu än pjelm. Buluvanu d sus afost obično okrugli ku rupã än mižlok än karje s turna gruvu. † **17:12** gubã, zarazna bualã p pjalje – Vjez fusnota än 4,27. ‡ **17:14** Zapovjedu alu Isusuluj afost kašã obečala k osã s likujaskã, a aja ča skultat, apokazãt k akrizut alu Isusuluj. Popilje lji prigljidja s potvridjaskã k jej više narje gubã, pa lja zapovjedit s fakã aja çe zakonu alu Mojsije aćirut (Lev 14,1-32; Lk 5,12-14).

¹⁵ Känd unu d jej avizut k je likujit, sa tors š aslavit p Dimizov p tot glasu. ¹⁶ Akázut la intja alu Isusuluj ku fälči kättri pämänt š ja zahvaljit. Afost omula d Samarija.Š

¹⁷ P aja Isusu antribat p älja karje afost ku jel: “Dali Dimizov na likujit p zjače (10) lumje? Undje älja alanc nuavä (9)? ¹⁸ Kum puatje s fije k omusta karje nuje Židov jedini karje sa tors mije š azahvaljit alu Dimizov?” ¹⁹ A alu omula atunča Isusu azäs: “Skual š fuđ. Tu taj likujit daja čaj krizut.”

Isusu začē alu učēnikurlje aluj k cara alu Dimizov osā vije känd jej nu očēkujā

(Mt 24,23-51)

²⁰ Ān una zuvä farizeji antribat p Isusu: “Känd vinje cara alu Dimizov?”

Isusu lja zäs: “Omu nu puatje s predvidjaskä känd vinja cara ān znakurj karje promatrjaštje. ²¹ Lumja nusä puatä s zäkä: ‘Jakälāj aiča je!’, ili: ‘Jatälāj ānklo je!’ Jakä cara alu Dimizov akuma ānträ voj.”

²² Atunča alu učēnikurlje aluj azäs: “Vinje vrijamja känd s fic žaljnič s vidjec zuva känd jo, Bijatu alu Omuluj, s m pojavjesk,* ali nusä putjec. ²³ A lumja s vu zäkä: ‘Jatälāj ānklo je’, š: ‘Jakälāj aiča je!’, ali nu dāc fuga dāpä jej s m kätāc. ²⁴ K kum š toc vjadje munja känd s pojavjaštje aša s fije ān zuvaja känd jo, Bijatu alu Omuluj, s m pojavjesk. ²⁵ Ali majdatā trjebje mult s trpjesk š lumja ān asta vrijamje trjebje s m odbacaskä.”

²⁶ Š isto aša, kum afost ān zuvilje känd Noa afost viuv š aša osā fije ān zuvilje majdatā känd jo, Bijatu alu Omuluj, osā m pojavjesk: ²⁷ Kašā uvijek nastavja s mälānče š s bja, s s ānsuarje š s miritje, tot pānla zuvä känd Noa auntrat ān marje brod.✱ A atunča avinjit potopu š p toc lja uništīt karje na fost ān marje brod.

²⁸ Š isto aša kum afost ān zuvilje känd Lot afost viuv:✱ lumja ān asta regija kašā uvijek nastavja s mälānče š s bja, s kumprje š s vindā, s obradjaskä pämāntu š s gradjaskä. ²⁹ Ali ān zuvaja känd Lot aišāt dān trg Sodoma ān karje atrijit, atunča dān čerj foku ku buluvanji karje ardje akázut ka pluaja p jej š aumurāt p tuatā lumja ān aja regija. ³⁰ Isto aša osā fije š ān zuvä känd osā m pojavjesk jo, Bijatu alu Omuluj. ³¹ Činje god ān zuvaja p krovu alu kasāj,† a stvarulje alor je ān nontru, s nu s dja ān zos ān kasā la stvarurj aluj! Činje god s gāsaštje ān pijanā, s

Š 17:16 Samarija – Židovi mrza p lumja d Samarija. D maj mult informacije, vjez “Samarija” ān rječnik. * 17:22 s vidjec zuva känd jo, Bijatu alu Omuluj, s m pojavjesk – Ān grčki original skrije: “s vidjec š una zuvä p Bijatu alu Omuluj”. ✱ 17:27 Post 7,6-24 ✱ 17:28 Post 19,1-29 † 17:31 Lumja ān dobaja često s odmurja š s družā p krov karje je ravan, a posebno nuaptja känd irja maj ričalā.

nu s äntuarkä ändrät s ja stvarulje aluj! ³² Däcävä d gänd če sa dogodit känd mujarja alu Lot sa ujtat ändrät än Sodoma š apoginjit![†]☆ ³³ Činje god pokušaštje s pžaskä životu aluj, osä l pjargä, a činje god spreman s lasä životu aluj, osä l pžaskä. ³⁴ Istina je, än nuaptaja känd osä m pojavjesk, doj (2) lumje karje s skulkä än isti pat, p unu osä ja, a p altu osä l lasä. ³⁵ Däla duavä (2) mujerj karje zajedno än mlin mačinä, p una osä ja, a p alta osä l lasä.

³⁶⁻³⁷ ŠUčenikurlje aluj l änrjabä: “Domnulje, undje asta osä fije?”

Isusu lji začē: “Undje začē lumja muartä, änklo s sakupjaštje lešinari.”*†☆

18

Vorba d udovicä karje irja uporna än molitvä

¹ Isusu rubja alu učenikurlje aluj asta vorbä s lji änvacä kum trjebje uvijek s s ruagä š nikad s nu odustanjaskä: ² “Irja än njeki trg unu sudac. Nič k irja aluj frikä d Dimizov nič ka marit d lumje. ³ A än trgula irja š njeka udovicä karje stalno vinja la jel š s ruga d jel: ‘Adäm pravdä päntruv dušmanu alu mjov!’ ⁴ Sudacu d mult na marit d aja, ali napokon agändit: ‘Š akä numi frikä d Dimizov š nu marjesk d lumje, ⁵ osä dauv pravdä alu asta udovicä daja če m stalno zmitjaštje, s nu vije stalno s m dosadjaskä!’ ”

⁶ Zäčē Domnu Isusu: “Ästa sudac irja nepravedan, ali obratic pažnja p aja če jel ipak aodlučit! ⁷ Dali nusä dja Dimizov pravdä alu lumja aluj karje akuljes š karje zuva š nuaptja pländē la jel? Dali Dimizov osä odgodjaskä s lja žutä? ⁸ Istina je, änpripä Dimizov osä lji dja pravdä. Ali känd jo, Bijatu alu Omuluj, mätorc p pämänt, dal osä gäsäsk p lumje karje aša krjadje än Dimizov?”

Vorba d farizej š d poreznik

⁹ Isusu rubja asta vorbä alu lumjej karje s uzdja än jej k je pravedni, š gändja k je maj bunj d alcä: ¹⁰ “Doj (2) lumje avinjit än Hram s s ruađje. Unu afost farizej karje lumja l poštuja, a altu om irja carinik karje lumja l mräza. ¹¹ Farizeju astat š sa rugat d jel: ‘Dimizovulje, fala cije če nu sänt kašä alcä lumje:

‡ **17:32** Ja sa ujtat ändrät kätri Sodomä š Dimizov akaznito una ku lumja d Sodomä. ☆ **17:32** Post 19,16 Š **17:36-37** Njeki grčki rukopisurj arje ästa odlomaku kašä än 36. stih “Doj (2) inš osä fije än polje, p unu osä ja, a p altu osä l lasä.”

* **17:36-37** lešinari je marj puji karje mälänkä karnja d životinj karje amurit. Puatje s vjadä kum kružaštje p čerj undje god jaštje muartje životinje. † **17:36-37** Känd lumja vjadje p lešinari kum s s strändē, štije k änklo tjela muartä. Isto aša, känd s dogudja äštja stvarurj, toc osä štije k avinjit kraju. ☆ **17:36-37** Job 39,30

lopovj, aštja karje nuje pravedni kãtri lumje, preljubnikurj ili kašã carinikusta. ¹² Dadavorj ãn duminikã pustjesk š d tot če stiknjesk zdaup cijje unu tal.’*

¹³ A cariniku astat maj d partje š nu sa osudit s s ujtje ãn çerj. Jel tuguja š s bãtja ãn tjept š rubja: ‘Dimizovolje, smilujaštje mije karje sãnt om rov!’ ¹⁴ Istina je, Dimizov afost zadovoljan ku rugala alu poreznikuluj š da tunča Dimizov la smatrit k je bun om. Ali p farizeju, Dimizov la smatrit k nuje bun om. K činje p jel sãngur adrikã, Dimizov osã l ponizaskã, a činje p jel sãngur ponizaštje, Dimizov osã l adrikã.”

Isusu blagoslovjaštje p kupi
(Mt 19,13-15; Mk 10,13-16)

¹⁵ Jej duča alu Isusuluj š maj mič kupi s puje mãna p jej š sa rugat s lji blagoslovjaskã Dimizov. Kãnd učenikurlje aja opazãt, jej lja zabranit s adukã kupi. ¹⁶ Ali Isusu avrut s vije kupi š zãče: “Lãsãc kupi s vije la minje š nu lji putiric k cara alu Dimizovoluj pripadnjaštje alu ãlja karje kašã kupištja! ¹⁷ Istina je zãk vuavã, akã njeko vrja s primjaskã cara alu Dimizovoluj jel mora s postanjaskã kašã kupilu. Inãe nikad nusã untrje ãn jel!”†

Grjev alu bogatašuluj s utrje ãn cara alu Dimizovoluj
(Mt 19,16-30; Mk 10,17-31)

¹⁸ Njeki poglavar ãntrijabã p Isusu: “Uãiteljulje alu bun, če mora s fakã s primjesk vjeãni Źivot ku Dimizov?”

¹⁹ Isusu l ãntrijabã: “Dãče m kjem k sãnt bun?‡ Bun je samo Dimizov. ²⁰ Zakonu alu Mojsije štã: ‘Nu fiãa preljub’, ‘Nu umura’, ‘Nu fura’, ‘Nu optuŹuja ku minãunurlje’, š ‘Poštujãštje p tatutov š p mumuta!’ ”§

²¹ Omu azãs: “Poštujesk tuatje aštja zapovjedi alu Mojsije još kãnd irjam tãnãr.”

²² Isusu zãče alu omuluj: “Još nještã c faljaštje. Fuã š vindje tot če aj, a banji podiljaštje alu lumje karje sãraã š osã aj blago p çerj. A atunã vinã š pratjaštã!” ²³ Åla om irja mult bogat š mult sa Źalostit kãnd auzãt aja če ja zãs Isusu.

²⁴ Kãnd Isusu la vizut kãt je Źalostit, jel azãs: “Kum je grjev alu bogatašilor s untrã ãn cara alu Dimizov! ²⁵ Maj usurje

* **18:12** unu tal – ãn grãki original skrije: “desetina” (vjez Lev 27,30-32). † **18:17** Dimizov katã dãla lumje s prihvatjaskã vlastu aluj p jej ku pouzãjala š ku ponizala. Ku altje vorbje: “ãinje god vrja s utrje ãn cara alu Dimizovoluj mora s l primjaskã ku pouzãjala š ku ponizala kašã kupilu.” ‡ **18:19** bun – Isusu postavljãštje pitanje s vjadã dali omu binje razumjaštje k Isusu je Dimizov. Š akã omu p Isusu prihvatjaštje k je Dimizov, jel atunã prihvatjaštje pozivu alu Isusuluj š vindã tot če arje š s l sljedjaskã. § **18:20** Iš 20,12-16; ZakPon 5,16-20

arfi alu devāj s s provučaskā p rupā alu akuluj njego alu bogatašuluj s untrā ān cara alu Dimizov!”

²⁶ Ālja karje aja auzāt antribat: “Pa činje atunča puatje s spasaskā?”Š

²⁷ Isusu lja zās: “Aja če lumje nu puatje s fakā, Dimizov puatje.”

²⁸ Petar zāče: “Jakā, noj tot alu nostru alāsat š t sljedim.”

²⁹ A Isusu lja zās: “Istina je zāk vuavā, tot āla karje alāsat kasa aluj, ili p mujarja, ili p fracā, ili p roditelji, ili p kupi d cara alu Dimizov ³⁰ već akuma p āsta pāmānt osā primjaskā maj mult njego ča lāsāt, a p āla pāmānt karje vinje osā primjaskā vječni život.”

Isusu jar rubjaštje d muartja aluj š d uskrisnjalā

(Mt 20,17-19; Mk 10,32-34)

³¹ Isusu astrāns p duavāsprjače (12) apostolurj š lja zās: “Jakā untrām ān trg Jeruzalem. Ānklo osā s ispunjaskā tot če prorokurlje askris ān Svāntā pismā d minje, d Bijatu alu Omuluj. ³² Osā m predajaskā alu lumjej karje narje frikā d Dimizov,* osā sprdujaskā d minje, osā m zlostavljaskā š osā škupje p minje. ³³ Š jej osā m batā ku biču š osā m umuarā, ali d trje (3) zālje jo osā m skualā dāla morc.”

³⁴ Ali učenikurlje na štijut d čaja Isusu rubjaštje. Na aputut s razumjaskā k aštja stvarurj osā ispunjaskā vorbilje alu prorokuluj. Daja jej na putut s shvatjaskā če Isusu alor azās.

Isusu āntuarče vidu alu omuluj karje nu vidja

(Mt 20,29-34; Mk 10,46-52)

³⁵ Kānd Isusu avinjit la uprapje d trg Jerihon, pānglā drum šadje njeki om karje nu vidja š prusa. ³⁶ Kānd vorbu auzāt p mulc lumje karje vinja kātri jel, āntriba činje aja. ³⁷ Jej ja zās: “Jakā vinje Isusu dān Nazaret.” ³⁸ Jel p aja astrigat: “Isusulje, Bijatu alu David,† smilujaštije mije!” ³⁹ Lumja karje afost la intje ja zās s takā, ali jel samo još maj tarje strigā: “Bijatu alu David, smilujaštije mije!”

⁴⁰ Kānd Isusu auzāt, astat š zapovjedit alu lumjej s dukā omu la jel. Kānd vorbu avinjit maj uprapje, Isusu la tribat: ⁴¹ “Če

Š 18:26 Ān vrijamjaja mulc Židovj gāndja akā je omu bugat, aja značaštje k je Dimizov zadovoljan ku jel d aja čije āla om posebno bun. Pa kānd aštja lumje auzāt p Isusu kum zāče k je alu om bugat nemoguće s utrje ān cara alu Dimizov, agāndit k aja značaštje k nimilja nu puatje s s nadjaskā s utrje ān vara alu Dimizov. * 18:32 alu lumjej karje narje frikā d Dimizov – Ān grčki original skrije: “Lumja karje nuje Židovj”. Njekad asta s koristjaštje d lumja rovā karje na vut frikā d Dimizov. Aiča Isusu rubja d Rimljanulor. † 18:38 Isusu irja Bijatu alu David. David afost maj preči caru ān Izrael. Ān vrijamajaja lumja koristja “Bijatu alu David” kānd rubja d Mesija.

vrjaj s fak d tinje?" Omu karje je vorb ja zäs: "Vrjauv s m torč vidu, Domnulje!"

⁴² A Isusu ja zäs: "Vjez! Tu ta likujit daja ča krizut."

⁴³ Omu karje nu vidja däturdatä avizut š apljikat p drum dăpä Isusu š slavja p Dimizov. Š tot narodu karje avizut aja zahvaljit alu Dimizovuluj.

19

Isusu š Zakej

¹ Isusu auntrat än Jerihon. Pänd jel atrikut p trgula, ² afost änklo unu om karje sa kimat Zakej. Jel irja glavni porezniku än aja regija d Rim š mult bogat om. ³ Apokušät s vjadä p Isusu činje je jel, ali afost mik š nu putja s l vjadä pisti multä lumje. ⁴ Jel daja adat fuga la intje s s urče p smokvä pänglä karje atribja Isusu s trjače s puatä p ja s l vjadä.

⁵ Känd Isusu ažuns pänla smokvä, sa ujtat än sus š ja zäs aluj: "Zakeju, majdatä dätje än zos! Astäz mora s viuv la tinje än gostjamje."

⁶ Zakej majdatä sa dat än zos š la primit p Isusu än gostjamje, tot bukurat. ⁷ Ali tuatä lumja karje avizut aja ančiput s čakaljaskä: "Nu trjebje s pljače än gostjamje la omu rov!"*

⁸ A maj änklo Zakej saskulat š začē alu Domnuluj Isusuluj: "Jakä pola d imanja amja dau alu lumjej karje je särakä, a p tot äla p karje la šälat s ji tork d patru (4) vorj kätä amlat dälä jel."

⁹ Isusu azäs p aja: "Astäz än kasasta avinjit spasjala† k š omusta je prava sāmānca alu Abraham!‡ ¹⁰ Jo, Bijatu alu Omuluj, amvinjit s kat š s spasäsk p lumja karje je purdutä."§

Caru š argacä aluj

(Mt 25,14-30)

¹¹ Pänd lumje apus urjajke la Isusu, daja če irja la upru-apje d Jeruzalem š jej agändit k s cara alu Dimizov akuma

* **19:7** Än äšta pämänt poreznikurlje irja Židovj karje lukriza d vlada alu rimuluj. Njeki poreznikurj alat maj mult porez njego ča tribut, a viška d porez cänja d jej. D aja lumja lji mrza š lji smatnja k je izdajice d vjera š d narod alor. † **19:9** än kasasta avinjit spasjala – Ku altje vorbje: "Dimizov aspasät p lumja karje trijaštje än kasasta" ‡ **19:9** omusta je prava sāmānca alu Abraham – Zakej irja Židov š daja irja potomaku alu Abraham. Ali Isusu aiča avrut s zäkä k Zakej irja bun Židov kašä Abraham. Abraham irja predak amarje alu Židovilor, karje afost konuskut p vjera aluj än Dimizov š daja če trija kum azäs Dimizov. § **19:10** lumja karje je purdutä – Asta značaštje lumja karje nu kridja än Dimizov š na vurut s puje urjajke alu vorbilje aluj. Aša lumje maj mult lji opisjaštje kašä älja karje odlutit š više nuje p bun drum. Tot äla karje narje odnos ku Dimizov ku vjera än Isusu Kristu purdut je (Iv 14,6).

s pojavjaštje,* Isusu lja spus asta vorbă: ¹² “Njeki om dān familjije bunā sa sprimit s putujaskā p dāpartje pāmānt. Jel atribut s pljače ānklo s dobidjaskā vlastu dāla caru marje. Atunča s āntuarče ān pāmāntu aluj s puatā s vladjaskā ka caru.† ¹³ Majdatā njego ča pljikat akimat p zjače (10) argac aluj, adat alu tot usutā (100) kovanic d arđint‡ š lja zās: ‘Trgugijc pānā god jo nu vinja.’ ¹⁴ Ali lumja d pāmāntula aluj l mrza š atrimjes la caru alu marje p poslanikurlje s zākā: ‘Nu vřjem jel s carujaskā p noj.’

¹⁵ Ali jel adobidit vlastu s fije car. Š kānd sa tors akasā, azapovidit s kjamje p argacā alu karje jel adat banji. Avrut s štije kāt tot āla zaradit d jel. ¹⁶ Prvi argat avinjit š zāče: ‘Gospodarulje amkoristit banjišta karje maj dat š afukut zaradā d zjače (10) vorj maj mult.’ ¹⁷ Zāče caru: ‘Bun lukru! Bun ješt argat. Daja ča fost vjeran ān maj mikā, c dau s vladješt p zjače (10) trgurj.’

¹⁸ Altu argat avinjit š zāče: ‘Gospodarulje, amkoristit banjišta karje maj dat š afukut zaradā d još činč (5) vorj maj mult.’ ¹⁹ Š p aja caru zāče: ‘Tu osā vladjaštje p činč (5) trgurj.’

²⁰ Ali aldā trje (3) argat avinjit frzdā zaradā š ji zāče: ‘Gospodarulje, jakāc arđintu. Lam cānut skuns ān maramicā. ²¹ Ma fost frikā d tinje daja če ješt strog om. Jaj tuatā zaradā dāla āla če alcā uložāt d tinje š cāj tuatā bugacija dāla jej karje lukrizat d tinje.’Š

²² Caru ja zās: ‘Argatulje alu rov! C sudjesk p aja ča zās tu. Tu zāč k sānt strog. Tu zāč jo jav tuatā zarada dāla āla če alcā auložāt d minje š jo cāv tuatā bugacija dāla jej karje lukrizat

* **19:11** cara alu Dimizov akuma s pojavjaštje – Židovi kridja k Mesija una zuvā osā vije š osā fakā cara alu Dimizov p pāmāntusta kum jel aputja s vladjaskā p pāmāntusta d trg Jeruzalem. Multā lumje agāndit k Isusu kašā Mesija akuma pljakā ān Jeruzalem s fakā upravo aja. † **19:12** Ān vřijamaja afost doj trje židovj d različitā familjije karje je bogatā karje pljika ān Rim s katā pravo s vladjaskā narodu aluj ān pāmāntu aluj. Caru alu Rimuluj lja dat pravo, ali atribut s rāmāje vjerni š snaga alor afost ograničitje. Daja situacije karje Isusu opisaštje ān asta vorbā binje irja konuskutā alu Židovilor. ‡ **19:13** usutā (100) kovanic d arđint – Ān grčki original skrije: “mina” (š ān aštja stihurj: 16, 18, 20, 24, 25). Una minā ān vřijamjaja afost isto če omu aputut s zaradjaskā akā lukrjazā usutā (100) d zālje.

Š **19:21** Jaj tuatā zaradā dāla āla če alcā uložāt d tinje š cāj tuatā bugacija dāla jej karje lukrizat d tinje – Ān grčki original skrije: “Jaj aja če naj ulužāt š pokupješt aja če na sadit.” Asta je poslovičā karje opisaštje p omu karje irja lakum š nu podiljaštje dobit aluj d ulaganja š d lukru aluj ku ālja karje lukrjazā d jej. Ān vorbasta āsta argat ja fost frikā d načinula p karje s ujta p car. Vjerovatno gāndja k akā pjardje banji, mora sāntuarkā banji alu carula, a akā zaradjaštje maj mult banj, caru osā l zadržaskā d jel. Daja če, na fukut nimika.

d minje!*

²³ Dāče atunča na pus banji alji mje p bankă?† Aša barem adobidja kamatje.’

²⁴ Atunča caru zāče alu lumje karje afost aiča upruapje: ‘Lăcāj dāla jel usută (100) kovanic d arđint š dăcāj alu āla karje zaradit zjače (10) vorj maj mult!’

²⁵ Jej azās: ‘Ali, gospodarulje, jel arje mij (1.000) kovanic d arđint!’

²⁶ Caru azās, ‘Istina je tot āla karje koristjaštje binilje aja ča dobidit, osā dobidjaskā još maj mult, a toc karje nu koristjaštje binilje aja ča dobidit, osā s s ja š aja če arje.’

²⁷ Ali ālja dušmani alji mjej, karje na vurut s lji fiuv caru, dučecālje aiča š lji umurāc la intja amja.’”

Isusu untră ān Jeruzalem ka caru
(Mt 21,1-11; Mk 11,1-11; Iv 12,12-19)

²⁸ Dăpă aja če Isusu azās, nastavit s pljače la intja alor kătri Jeruzalem.

²⁹ Kănd avinjit la upruapje d saturj Betfaga š Betanija maj upruapje p djal Maslina, atrimjes la intje p doj (2) učenikurj.

³⁰ Lja zās: “Fuđic ān satula la intja avuastră.‡ Š čim untrăc, osā vidjec p magaracu alu tănăr karje je ljigat karje nimilja nu la jahit. § Dizljigăcălāj š dučecălāj aiča.

³¹ Akă āntrijabă njeko p voj: ‘Dăče dizljigăc p magaracu alu tănăr?’ Zăcec samo: ‘Trjebje alu Domnuluj.’”

³² Jej apljikat š angăsăt toto kum lja zăs Isusu.

³³ Pănd jej adizljigat, lumja alu činje magaracu lja tribat: “Dăče dizljigăc p magaracu alu tănăr?”

³⁴ Jej lja zăs: “Alu Domnuluj āntrjabje.”

³⁵ Jej adus p magaracu alu tănăr la Isusu š prebacăt pisti jel ogrtači alor š apus p Isusu p magarac s šagă.

³⁶ Pănd Isusu pljika mulc lumje raširit alor ogrtačurlje p drum la intja alu Isusuluj s ji pokazaskă častu.

³⁷ Kănd Isusu sa približăt undje drumu s slubadje dăpă djal Maslina, učenikurj š mulcă lumje karje kridja ān Isusu ančiput p tot glasu s s radujaskă š s slavjaskă p Dimizov d tuată čuda karje avizut če Isusu majdată afukut.

³⁸ Jej rubja:

“Blagoslovit p caru

p karje Domnu atrimjes!

Hvaljic p Dimizov karje dă miru!

* **19:22** jo cāv tuată bugacija dāla jej karje lukrizat d minje – Ān grčki original skrije: “jauv aja če nam uluzăt š pokupjesk aja če na sadit.” † **19:23** bankă – Ān grčki original rubjaštje d om karje alu alcilor posudjaštje banj. Ān aja dobă na vut bankje, ali lumjaja lukriza kašă bankilje. ‡ **19:30** satula la intja avuastră – Vjerovatno Betfaga. § **19:30** karje nimilja nu la jahit – Židovi smatrja k žvutinilje karje nikad na fost zajaštje ili koristitje d lukru majbinje d služală alu Dimizov ili caru alu lor (na primjer, vidjec Br 19,2; ZakPon 21,3; 1. Sam 6,7).

Slava alu Dimizov karje vladjaštje p čerj!”*☆

³⁹ Ali njeke farizeje karje irja ānklo azās: “Učiteljulje, zapovidjaštje alu učenikurlje alji tej s takā!”

⁴⁰ Isusu začē: “Akā jej osā takā, istina je, š buluvanji p tot glasu osā s radujaskā!”

Isusu plānde p Jeruzalem

⁴¹ Kānd Isusu avinjit la upruapje la Jeruzalem š avizut trgu, plāndja dāpā lumjaja ān trgula ⁴² š azās: “Kānd barem samo s štijec če vuavā osā adukā miru!† Ali akuma je vuavā skuns.

⁴³ K vinje vrijamja kānd dušmani alji voštri s gradjaskā kulje pānglā zidu alu trguluj s vu napadjaskā d tuatje pārcā, vuastja alor osā vu okuljaskā š nu putjec s fuđic. ⁴⁴ Nusā s lasā ān trgu alu vostru nič unu buluvan p buluvan. Jej osā uništjaskā tot trgu alu vostru š tot čije ān jel voj daja če na prepoznajit asta vrijamje kānd Dimizov p voj avinjit s vu spasaskā.”‡

Isusu putirjaštje p lumja karje vindje ān Hram

(Mt 21,12-17; Mk 11,15-19; Iv 2,13-22)

⁴⁵ Kānd auntrat ān dvorištja alu Hramuluj, Isusu ančiput dān jel s putirjaskā p tuatā lumja karje ānklo vindje.Š ⁴⁶ Isusu lja zās: “Skris je ān Svāntā pismā: ‘Alu mjov Hramu s fije loku d rugalā’,☆ a voj pretvorit ān lok undje s strānde lopovi!”☆

⁴⁷ Dāpā aja Isusu tuatā zuva ānvāca ān dvorištja alu Hramuluj. Glavni popurlje š učitelji d zakonu alu Mojsije š alcā vođe alu židovilor s ujta kum s l apučē p Isusu š s l osudjaskā p muartje. ⁴⁸ Ali jej nu ja putut nimika s ji fakā daja če tot narodu upija tuatā vorba karje Isusu rubja.

20

Vodilje alu židovilor izazivjaštje p Isusu činje aluj ja dat vlast (Mt 21,23-27; Mk 11,27-33)

* **19:38** Hvaljic p Dimizov karje dā miru! Slava alu Dimizov karje vladjaštje p čerj – Ān grčki original skrije: “Miru p čerj š slava p visina!” ☆ **19:38** Ps 118,25-26; Ps 148,1 † **19:42** Isusu aratā tuga, daja narodu d Jeruzalem maj ānklo osā l odbacaskā kašā caru karje Dimizov akuljes š daja jej osā najbje mir ku Dimizov, već sudu. ‡ **19:44** Aštja stihurj (43-44) opisjaštje p opsada, undje vuastje okružjaštje trgu karje arje zidurj pānglā jel. A fače kulje kum aputja s piznjaskā pisti zidurj š kulje kum aputja s s urče pisti zidurj. Kānd vuastja opkuljaštje trgu, lumja nu puatje s jašā d jel š nimilja nu lji puatje s lja žutje. Isusu avizut k osā dogodjaskā ān Jeruzalem ān budučnosti, š sa dogodit. Ān 70 d aj. maj ānklo d Kristu, vuastja alu rimuluj okolit Jeruzalem š ānklo amurāt multā lumje. § **19:45** lumja karje ānklo vindje – Aja s odnosaštje p Židovj karje vindja žvutinj š altej stvarurj karje lumja atribja s poštujim p Dimizov s ji prinsaskā žrtvā. Lumja vindje iskorištja p lumja š ji naplatja mult banji d stvaruštja. Majdāpartje, lumja karje vindā afar p dvorištja alu Hramuluj, karje irja jedini lok p karje alu lumjej karje nuje židovj afost dopustic s utrje, a aja lji spričja s s ruadje š s poštujaskā p Dimizov. ☆ **19:46** Iz 56,7 ☆ **19:46** Jr 7,11

¹ Ān una zuvā kānd Isusu ānvāca ān dvorištja alu Hramuluj š rubja alu lumjej Bunā vorbā d Dimizov avinjit upruapje la jel glavni popurlje š učitelji d zakonu alu Mojsije š vođilje. ² Š jej la antribat: “Zi nuavā, dundjec pravo s fač aštja stvarurj? Činje ca dat vlast d asta?”

³ A Isusu lja zās alor: “Š jo osā āntrijeb p voj. Zāčec mije ⁴činje adat vlast alu Ivan karje bātjazā s rubjaskā š s fakā aja ča fukut, Dimizov ili lumja?”

⁵ Jej raspravlja āntrā jej če s zākā alu Isusuluj. Jej azās: “Akā zāčem: ‘Dimizov’, osā nji āntrjabā: ‘Dāče atunča nu ja krizut?’ ⁶ A akā zāčem: ‘Lumja’, tuatā lumja osā arunče buluvanji š osā nji muarā daja če je uvjeric k je Ivan proroku.” ⁷ Atunča jej zāče alu Isusuluj k jej nu štije činje adat vlast alu Ivan.

⁸ A Isusu lja zās: “Kum voj mije nu zāčec činje alu Ivan adat vlast, š jo nu zāk vuavā činje mije adat vlast!”

*Vorba d om karje aiznajmit vinogradu aluj alu lumje rovj
(Mt 21,33-46; Mk 12,1-12)*

⁹ Atunča Isusu lji spunje asta vorbā alu lumjej: “Njeki om asadit vinograd š adat ān zajam alu omuluj karje lukrjazā ku vinogradu. Atunča omula apljikat š na vinjit mult lunj. ¹⁰ Kānd avinjit vrijamja d strugurj s lja dunā, atrimjes gazda alu vinograduluj p argatu aluj s ja talu aluj d berbā. Ali lumja karje lukrjazā ān vinograd je la butut p argatu š la trimjes āndrāt ku mānilje gualje. ¹¹ Atrimjes omu p altu argat, ali š p jel la butut š la dat d rušunje š la trimjes āndrāt ku mānilje gualje. ¹² Gazda alu vinograduluj atrimjes aldā trje (3) argat, ali jej p jel la ranit š la putirit.

¹³ Atunča gazda alu vinograduluj zāče: ‘Če s fakā? Osā trimjet p bijatu mjov karje jo vrjauv. Vjerovatno p jel osā l poštujaskā.’

¹⁴ Ali kānd lumja dān vinograd avizut p bijatu, sa dogovorit š azās: ‘Āsta osā nasljedjaskā imanja. L umurām š atunča imanja osā fije nostru!’ ¹⁵ La putirit dān vinograd š la umurāt.

Če gāndic k osā fakā gazda alu vinograduluj kānd osā audā ča fost? ¹⁶ Osā vije š osā umuarā p lumja dān vinograd, a vinogradu osā dja ān najam alu alcilor.”

Lumja karje punje urjajke la Isusu, ja zās: “Nikad nu fičem nješto aša rov!”

¹⁷ Atunča Isusu binje s ujtā p jej š zāče: “A če značaštje atunča aja čije skrisā ān Svāntā pismā:

‘Buluvan karje graditelji arunkat
postanit glavni buluvan alu zgradej’?*

18 Toc karje kadje p buluvanula osă spardje kašă găvanu d glină, š akă kadje āla buluvanū p njeko osă fije māčinat.”

19 Učitelji d zakonu alu Mojsije š glavni popurlje avrut odma s la puče p Isusu d aja k jej binje aštijut k Isusu rubjaštje aja vorbă d jej. Ali na fukut aja k lji irja frikă k lumja osă okrunjaskă pāntruv jej.

Popurlje pokušaštje s ānšală p Isusu s zăkă nješto će nuje binje (Mt 22,15-22; Mk 12,13-17)

20 Učitelji d zakon alu Mojsije š glavni popurlje la sljedit p Isusu š atrimjes dăpă jel špijunurj karje sa fukut k je iskreni. Avrut s apuče p Isusu k azăs nješto rov kum s l predajaskă alu upravitelj alu rimuluj ān asta regija kum aputja s kaznjaskă p Isusu. 21 Špijunurlje azăs alu Isusuluj, “Učiteljulje, štijem k rubješt š ānvăc istină š k nu ješt naklon alu unu om maj mult d altu, već ispravno ānvăc p lumja s trijaskă aša kum Dimizov vrja s jej trijaskă. 22 Spunje nuavă dali je dopustit s platim porezu alu caru alu Rimuluj ili nuje.”*

23 Ali Isusu avizut k pokuša s l puče ān zamkă š lja zăs: 24 “Rătăcăm kovanica d arđint† ku karje s platjaštje porezu. Alu činje je slikaja š alu činje lumje p ja?”

Jej aodgovorit: “Alu caruluj.”

25 Isusu lji zăča: “Atunča dăc alu caru čije alu caruluj, ali alu Dimizov dăc čije alu Dimizovuluj.” 26 Daja na putut p Isusu pānglă toc s l optužaskă k azăs nješto će nuje binje, već atikut š sa mirat la vorbaja.

Saduceji pokušaštje s ānšală p Isusu s zăkă nješto će nuje binje (Mt 22,23-33; Mk 12,18-27)

27 Atunča avinjit la Isusu njeki saduceji.‡ Saduceji nu kridja k lumja s skuală dăla morc, daja jej azăs alu Isusu: 28 “Učiteljulje, Mojsije askris ān zakonu alu nostru k akă njeki om amurit š alăsat dăpă jel mujarja ali na vut kupi, fratilje aluj mora s ānsuarje p mujarja alu fratusov kum ja aputja s fakă bijat. Āla bijat osă fije nasljedniku alu pāmāntuluj alu omula karje amurit š s adukă lumje aluj.Š☆ 29 Udată afost šaptje (7)

* **20:22** Jej sa nadit k Isusu osă zăkă ili “da” ili “nu”. Akă zăče “da”, atunča židovi arfi nikăžăc p jel će lja rubit k mora s platjaskă porezu alu altă vlast. Akă zăče “nu”, atunča vodilje aputja s zăkă alu Rimljanilor k Isusu ānvăcă p lumja s prekršaskă zakonu alu rimuluj. † **20:24** kovanica d arđint – Ān grčki original skrije: “denari”. Denar afost banji d arđint alu rimulor. Vridja kašă dnevnica d obični radnik. ‡ **20:27** saduceji – Saduceji afost važne grupă alu židovilor ān bătărn pāmănt Palestina. D razlikă d farizeji, jej nu prihvatja usmena vāncală, već samo čije skris ān knjige alu Mojsije. Također nu kridja ān uskrisnjală (vjez “Saduceji” ān rječnik). § **20:28** kum ja aputja s fakă bijat. Āla bijat osă fije nasljedniku alu pāmāntuluj alu omula karje amurit š s adukă lumje aluj – Ān grčki original skrije: “adrikă porodu alu fratusov.” ☆ **20:28** ZakPon 25,5

frac. Prvi fratje sa änsurat š amurit frzdä kupi. ³⁰ Atunča altu fratje sa änsurat ku mujarja alu fratusov karje amurit, ali š jel amurit. ³¹ Isto aša aldä trje (3) fratje sa änsurat š amurit. Š toc fracä karje arämas sa änsurat ku ja š toc d šaptje (7) frac amurit frzdä kupi. ³² Maj änklo amurit š mujarja. ³³ Akä una zuvä toc morcä osä skualje, alu činje ja osä fije mujarja än zuvaja känd irja märtatä däpä toc šaptje (7) frac?”

³⁴ Isusu lja zäs: “Lumja p pämantusta s suarä š s märitä. ³⁵ Ali lumja karje s skualä däla morc trijaštje p pämantu alu nov. Š p älja karje Dimizov smatraštje k je dostojni s trijaskä p pämantula, nusä änsuarä nič s miritje. ³⁶ Osä fije kašä andeli daja če nikad nusä muarä. Jej jaštje kupi alu Dimizov daja če Dimizov lja tors däla morc. ³⁷ Ali akuma, dal morcä osä skualje däla muartje? Čak š Mojsije apokazät k morcä osä skualje. Mojsije aja apokazät än odlomaku d grmu karje ardje undje Mojsije azäs k Domnu jaštje ‘Dimizov alu Abraham š alu Izak š alu Jakov.’[☆]* A jej amurit mult aj majdatä Mojsije azäs aja. ³⁸ A Dimizov nuje Dimizov alu älja karje rämänje morc, već Dimizov alu lumje karje vije! Dimizov p tuatä lumja smatraštje k jej vij.”[†]

³⁹ Atunča azäs njeki učitelji d zakonu alu Mojsije: “Učiteljulje, binje ajzäs!”[‡] ⁴⁰ Däpä aja nu sa osudit s äntrijabä p Isusu aša pitanja.

Mesija je bijatu alu David
(Mt 22,41–46; Mk 12,35–37)

⁴¹ Atunča Isusu lja tribat p lumja: “Däče učitelji začē k je Kristu bijatu alu Caru David? ⁴² K David sängur začē än knjigä alu Psalam undje askris:

‘Domnu azäs alu Domnuluj alu mjov:

Šaz p dirjaptä amja, s vladješt ku minje

⁴³ pänd nu puj p dušmanji alji tej kašä klupa dusu pičuarje alji tijaļje.’[☆]

[☆] 20:37 Iš 3,6 * 20:37 Än rječnik, vjez “Abraham”, “Izak” š “Jakov”. † 20:38 Abraham, Izak š Jakov amurit, ali na prestanit s postojaskä. Još afost vij š aštiptat zuva känd Dimizov osä lji dja nuavä tjela karje trijaštje frzdä muartje. ‡ 20:39 Večina učiteljurj d zakon alu Mojsije afost farizeji. D razlikä däla saduceji karje nu kridja k Dimizov una zuvä osä uskrisnjaskä p morcä, farizeji än aja akrizut pa sa složät ku odgovoru alu Isusuluj. ☆ 20:43 Ps 110,1

44 Jasno je k David p Mesija akimat 'Domnu alu mjov'. Kum atunča Mesija puatje s fije samo potomaku alu David?"Š

Isusu upozorjaštje p učenikurlje aluj s s pázaskä d učiteljurj d zakonu alu Mojsije

(Mt 23,1-36; Mk 12,38-40; Lk 11,37-54)

45 Pänd narodu apus urjajke, Isusu azäs alu učenikurlje aluj: 46 "Pázäcävä d učitelji d zakonu alu Mojsije! Jej vrja s umblje okolo ku aljinilje alji marj š lumja s lji pozdravjaskä ku marje poštujaš p ulic. Jej vrja s šagä p počasne lokurj än sinagogje š la nutje. 47 P prjevarä ja imanja alu udovicilor, a s ruagä mult s puatä lumja s lji vjadä. Jej osä fije kaznic maj rov d alcä lumje."

21

Udovica dä alu Dimizov tot če arje

(Mk 12,41-44)

1 Isusu än Hram avizut p bogataši kum ubacät banji än blagajnä alu hramuluj. 2 Atunča avizut š p njeka udovicä kum arunkä samo duavä (2) maj mič kovanic. 3 Isusu azäs alu učenikolor: "Punjec urjajke, k istina je, asta säarakä udovicä apus maj mult njego jej toc zajedno! 4 K toc jej adat ča vut viška, a ja, aša d säarakä, adat tot če arje."

Isusu rubjaštje d uništjala alu Hramuluj š d altje rovurj karje osä vije

(Mt 24,1-22; Mk 13,1-20)

5 Känd njeki učenikurlje alu Isusuluj arubit kum je Hramu sagradit d maj mändru buluvan š ukrasät ku maj mändri darurj karje lumja adat alu Dimizov, Isusu začë: 6 "Osä vije vrijamja känd nusä rämiye nič unu buluvan p buluvan d Hramusta če vu ujtac. Tot s fije duburät."

7 Š daja jej la antribat: "Učiteljulje, känd tot aja osä dogodjaštje? D karje znak osä najavljaskä d tot aja če vinje?"

Š 20:44 Än zavjetu alu Bätärn arje proročanstva d sämänca alu caru David karje una zuvä osä spasaskä p narodu Izrael däla dušmanji aluj š uspuštavjaštje pravdä p pämänt zauvjek (na primjer, vjez Iz 9,6-7; 11,1-5; 42,1-4; Jr 23,5-6). Maj änklo Židovi äla izbavitelj karje obečit akimat "Mesija" š "bijatu alu David". Pänd pämäntu alor afost alu rimuluj, mulc inš Židovi agändit k Mesija osä fije vladaru p pämäntusta karje osä lji oslobodjaskä patjalä däla abandī š dän jej jar osä stvorjaskä capän narod d karje afost än vrijamje alu caru David š alu bijatu alu Salomon. Isusu ispravljaštje aja če jej pogrešno ashvatit d Mesija. Dokazaštje k je Mesija njeko maj marje däla David, maj marje dän bilo karje vladar p pämäntusta. Aja lumja još na razumit.

⁸ Ja zäs Isusu: “Pžáčävã s nu vu äňšalje! Mulc osã vije š osã zãkã: ‘Jo sänt Mesija’* š osã zãkã avinjit kraju! Nu lji kridjec. ⁹ Kãnd audjec d raturj š d pobunã, na vjec frikã. Tot aja mora s dogodjaskã, ali kraju alu pãmãntuluj nusã vije još.” ¹⁰ Zãče još: “Narodu osã zaratjaskã pãntruv narod š cara pãntruv carã. ¹¹ Osã fije marj potresurj. Osã fije fuamja š kuga p altje lokurj. Osã fije događajurj d karje lumja osã fije frikã š znakurj p čerj k vinje nješto rov.

¹² Ali majdatã d aja če s fije, osã vu apukã š osã vu malte-tirjaskã. Osã vu dja äň sinagogã la sud š p voj osã trimjatã äň kisuarje. Osã vu dukã la intja alu carurj š la upraviteljurj daja če sljadic p minje. ¹³ Osã vu zadisaskã p voj s putjec s rubic svjedočala avuastrã d minje. ¹⁴ Nu vu brinic akuma če s zãcec d minje äň obranã ¹⁵ k jo osã vu dav vorbilje š mudrost karje ničunu alu voštri protivnikurj nusã puatã s odoljaskã nič s äntuarkã vorba. ¹⁶ Čak š roditelji, fracã, familija, š ortači osã vu predajaskã. Osã vu umuarã p njeko d voj. ¹⁷ Toc osã vu zamrzaskã daja če sljadic p minje. ¹⁸ Ali ničuna d äštja stvarurj vuavã stvarno nu puatje s vu naštítjaskã.† ¹⁹ Osã dobidic život akã mije rãminjec vjerni.”

Isusu rubjaštje d uništijala alu Jeruzalem
(Mt 24,15-21; Mk 13,14-19)

²⁰ “Kãnd vidjec k vuastja opkoljaštje Jeruzalemu, osã štijic k avinjit vrijamja d uništijala alu Jeruzalem. ²¹ Älja karje sa trefit äň Judeja atunča s fugã äň djãl. Činje je äň trg atunča s fugã dãn jel, a älja karje s gãsaštje äň okolicã atunča s nu untrã äň trg. ²² K aja osã fije zãljilje alu Dimizovuluj d kaznjãlã ku karje osã ispunjaskã tot če skrije äň Svãntã pismã d asta vrijamje. ²³ Grjev alu trudnicilor š alu mujerj karje dã s sugã äň vrijamjaja daja če osã vije marje rovu äň pãmãntusta š marje gnjev osã kadã p narodusta. ²⁴ Vuastja osã umuarje p njeka lumja š p alci osã lja dukã kašã p ratne zarobljenikurlje äň tot pãmãntu. Nežidovi osã gazaskã p Jeruzalemu pãnã god nu triča vrijamja alor.”

Isusu rubjaštje d äňtručala aluj p pãmãnt
(Mt 24,23-35; Mk 13,21-31)

* **21:8** Mulc osã vije š osã zãkã: ‘Jo sänt Mesija’ – Äň grčki original skrije: “Mulc osã vije äň lumilje alu mjov š osã zãkã: ‘Jo sänt.’ ” Aja puatje s značaskã k jej tvrdjaštje k je sängurj Isusu ili k arje autoritetu alu Isusuluj. † **21:18** Ali ničuna d äštja stvarurj vuavã stvarno nu puatje s vu naštítjaskã – Äň grčki original skrije: “Ali nusã kadã nič fir dãn kapu alu vostru”. Isusu rubjaštje d unu maj mik dio dãn tjelã alu omuluj. P načinula naglašaštje k nu lji trjebje s lji brinjaskã sigurnost alor. Š akã njeko dãla jej osã muarje daja če sljedbenikurlje aluj, tjela alor sigurno osã uskrisnjaskã äň vječni život p altu pãmãnt. Daja če sljedbenikurlje aluj čak š muartja nuje nješto d čaja trjebje s arje frikã.

²⁵ “Osă pojavjaskă čudne znakurj p suarje, p lună š p stjalje. A p pământ osă fije marje zbunjala, ka valurlje alu apaj antra marje oluje. Pntruv aja tot narodu osă fije mult zabrinic š ispunic ku frikă. ²⁶ Čak š stjaljilje p čerj osă skutirje. Lumja osă muarje d frikă š d marje užas karje osă vije p pământ. ²⁷ Atunča tuatã lumja osă vjadã p minje, Bijatu alu Omuluj, kum viuv p oblak[‡] an marje moć š an slavã. ²⁸ Kãnd aja tot ančapje s dogodjaskã, avjec inimã š fic plinj d nadã k Dimizov osã vu oslobodjaskã andatã.”

Isusu rubjaštje d smokvã
(Mt 24,32; Mk 13,28)

²⁹ Atunča Isusu lja rubit asta vorbã: “Ujtacãvã la smokvã ili bilo d karje ljemn. ³⁰ Kãnd vidjec pupu alu smokvãj atunča š sãngurj štijec k je vara apruapje. ³¹ Isto aša kãnd vidjec k vinje aja d čaja amrubit, atunča putjec s fic sigurni k je cara alu Dimizovuluj apruapje. ³² Istina je zãk vuavã, asta generacija nusã trjakã pãnd tot asta nu s dogudja. Š ³³ Čerju š pãmãntu osã trjakã, ali vorba amja s rãmãje zauvjek!”

Isusu anvacã p učenikurlje aluj s fije uvijek spremic d vinjala aluj
(Mt 24,36-51; Mk 13,32-37)

³⁴ Isusu azãs: “Pãzãcãvã š nu fic kašã lumja karje je tupavj d mamurluk š d bjarje ili briga alu životusta. Inãce, aja zuvã ruavã p voj osã iznenadjaskã ³⁵ kašã zamka. K osã vije p tuatã lumje karje stanujaštje p pãmãnt. ³⁶ An tuatã vrijamja pãzãcãvã š rugacãvã s putjec s avjec snagã s izdržic aštja stvarurj če vinje š fic spremic s stãc la intja amja, la intja alu Bijatu alu Omuluj.”

³⁷ Isusu tuatã zuvã anvãca an Hram, š sara pljika š provodja nuaptja p djal Masline. ³⁸ A tot narodu s skula dãnzorja š pljika an Hram s puje urjajke la Isusu.

‡ 21:27 viuv p oblak - Vjez Dn 7,13. § 21:32 Jaštje altje naćinurj s s razumjaskã ašta stih: 1. “asta generacija” rubjaštje d alja karje afost vij an vrijamjaja pãnd Isusu arubit, a aja znaćaštje k uništjala alu Jeruzalem š altje znakurj karje osã fije pãnla vinjala alu Kristuluj osã ančapje s fije aja pãnd jej d vij; 2. “asta generacija” rubjaštje d alta lumje karje je rov š s protivijaštje alu Isusuluj, a aja znaćaštje k uvijek osã vije lumja karje nu krjadje š s suprostavjaštje alu Isusuluj tot pãnla vrijamje kãnd jel s anturćja p pãmãnt; 3. “asta generacija” znaćaštje “asta rasã” š rubjaštje d Židovj, a aja znaćaštje k rasa alu židovilor osã trijaskã š kãnd Isusu osã antuarkã p pãmãnt; ili 4. “asta generacija” rubjaštje d lumja karje osã trijaskã an vrijamje kãnd vinja kraju, š aja znaćaštje k osã s dogodjaskã događajurlje karje s spominjaštje an stihurj 25-26, a aja znaćaštje k Isusu osã antuarkã p pãmãnt d život alu aja generacije.

22

Juda pristanjaštje s izdajaskä p Isusu

(Mt 26,1-5, 14-16; Mk 14,1-2, 10-11; Iv 11,45-53)

¹ S približa Prazniku d mälaj frzdä germä. Ästa praznik s kima š Pasha.* ² Glavni popurlje š učitelji d zakonu alu Mojsije kätä kum s l apuče p Isusu š s l osudjaskä p muartje, ali lja fost frikä d lumje s nusä bunjaskä.

³ Än vrijamaja Sotona auntrat än Juda Iškarriot karje je unu dän jej duaväsprjače (12) apostolurj. ⁴ Jel apljikat š sa dogovorit ku glavni popurlje š ku zapovidnikurlje alu stražäj d Hram kum s lja ažutje s apuče p Isusu. ⁵ Jej s raduja š ja obečit k ji dä banj. ⁶ Juda apristanit. Aša jel kätä bunä vrijamja s lji dja p Isusu känd lumje nusä fije upruapje.

Isusu trimjatje p doj (2) učenikurj s pripremjaskä vičera alu Pasha

(Mt 26,17-19; Mk 14,12-16)

⁷ Avinjit zuva s äncapje Prazniku d mälaj frzdä germä, känd s žrtvujaštje vuaje d vičerä alu Pasha. ⁸ Isusu atrimjes p Petar š p Ivan: “Fuđic š pripremic vičera alu Pasha s mänkäm una.”

⁹ Učenikurlje antribat p Isusu: “Undje vrjaj s mänkäm?”

¹⁰ Lji začē aša: “Čim untrāc än trg Jeruzalem, osä vu sret-njaskä unu om karje adučē apä än bukal. Fuđic dāpä jel än kasä karje untrā ¹¹ š začec alu domačinuluj: ‘Učitelju äntrijabä än karje sobä puatje s mälänče vičera alu Pasha ku učenikurlje aluj.’ ¹² Jel osä vu ratje marje sobä p kat, karje spremitā. Ačija pripremic vičera.” ¹³ Petar š Ivan sa dus än trg š jej angäsät tot kum Isusu lja zäs š ačija apriprimit vičera alu Pasha.

Isusu š učenikurlje mälänkä vičera alu Pasha

(Mt 26,20-30; Mk 14,17-26; Iv 13,21-30; 1 Kor 11,23-25)

¹⁴ Känd avinjit vrijamja d vičerä alu Pasha, Isusu alat loku la astal ku apostoli.† ¹⁵ Jel azäs: “Amčeznit ku tot sufljetu s mälänk ku voj asta vičera alu Pasha majdatä d muka amja. ¹⁶ Vu zäk k nu maj mälänk vičera alu Pasha pänd nu vinja zuva s s mälänče än cara alu Dimizov.”‡

* **22:1** Pasha je prazniku karje Židovi slavja än tot anu p zuvä majdatä s äncapje prazniku d mälajurj frzdä germje. Vorba Pasha maj mult s koristja d označalä d tuatje opt (8) zälje karje uključuja š zuva d Pasha š šaptje (7) zälje d praznik d mälajurj frzdä germje. † **22:14** apostoli – Äštja je duaväsprjače (12) d apostolurj maj upruapje d učenikurj karje Isusu akuljes (Vjez Lk 6,13). ‡ **22:16** pänd nu vinja zuva s s mälänče än cara alu Dimizov – Än grčki original skrije: “pänd god nusä ispunjaštje än cara alu Dimizovuluj”. Pasha lji da d gänd p narodu alu Izrael p aja kum Dimizov lja izbavit d Egipat undje afost roburj känd žrtvujit mjelu š apus sändilje aluj p ušilje alu käšilje alor. Isto aša, Isusu je mjelu alu Dimizovuluj š sändilje alu Isusuluj oslobodjaštje p narodu aluj d grešalä. Isusu jar osä vije š s vladjaskä kašä caru, a atunča lumja karje krjadje osä fakä nuntä š s slavjaskä k Dimizov lja izbavit.

¹⁷ Atunča alat paru ku vinu, azahvaljit alu Dimizov š začē: “Lăc š podjeljic vinu ănră voj. ¹⁸ Vu zăk d akuša nu maj bjav vin pând nu vinje cara alu Dimizovuluj.”

¹⁹ Atunča alat mălaju š zahvaljit alu Dimizov, la frănt š la dat alu učenikolor, š azăs: “Asta je tjela amja karje s predajaštje d voj. Mănkac asta mije d spomen.” ²⁰ Dăpă vičeră, aša alat š paru ku vinu š azăs: “Asta je sândilje alu mjov karje s varsă kašă žrtva d voj. Ku sândilje alu mjov Dimizov fače novi savez ku narodu aluj.

²¹ Pănglă tot jakă, izdajniku alu mjov šadje ku minje la astal. ²² Jo, Bijatu alu Omuluj, mora s mor kum je odredit, ali grjev alu ăla karje izdajaštje p minje!” ²³ Učenikurlje ăncapje ănră jej s ăntrjabă činje dăn jej putja s fakă aša rov.

Činje maj marje ăn cara alu Dimizov

(Mt 20,25-28; 19,28; Mk 10,42-45)

²⁴ Učenikurlje ančiput s s prepirjaskă d aja činje dăn jej arfi maj marje. ²⁵ Isusu azăs: “Carulje alu pămăntusta vladjaštje p narodu alor š provodjaštje vlastu p jej. Š ălja carurj vrja s lji faljaskă narodu k je maj bunj. ²⁶ Ali voj nu fičec kašă jej! Naprotiv, maj marje ănră voj s fije kašă ăla maj mik, a vođa kašă argatu. ²⁷ Mi začec, činje je maj marje, ăla karje šadje la astal ili ăla karje l služaštje? Ăla la astal, dănă? Ali nu ănră voj, k, jakă, jo sânt ănră voj kašă argatu.

²⁸ Voj afost pănglă minje ăn kušnjilje alji mjalje. ²⁹ Vu dauv s vladic ăn cara alu Dimizov, kašă Tatimjov ăn čerj če ma dat mije. ³⁰ Voj osă mănkăc š osă bijec la astalu mjov ăn cara amja. Osă šidjec p prijestolje š osă vladic p duavăsprjače (12) sămăncje alu Izrael.”

Isusu začē alu apostolurj osă lji vije kušnje š problemurj

(Mt 26,31-35; Mk 14,27-31; Iv 13,36-38)

³¹ Isusu azăs: “Šimune, Šimune, Sotona ačirut s puată s iskušaskă vjera avuastră kašă omu karje prosijaštje gruvu.Š ³² Ali mam rugat d tinje vjera ata s c nu nistanjaskă. Aša, kănd t torč mije, učvrstjaštje vjera alu alc učenikurlje!”

³³ Petar azăs: “Domnulje, jo sânt spremit s pljek ku tinje ăn tannică š ăn muartje!”

³⁴ Isusu azăs: “C zăk, Petre, majdată če kukošu mănje diminjacă kăntă, d trje (3) vorj osă t odriknještj k uopće m kunoštj.”

³⁵ Isusu lji ăntrjabă: “Kănd p voj atrimjes p drum frzdă banj, frzdă tašnă š sandalje, dali vuavă čiva afaljtit?”

Š 22:31 Gruvu s razdvaja ăn čur kum bobu s odvaja dăla pljavă karje afost mistikată ku jel. Daja če, asta metaforă rubjaštje d ispitujală vjera alu učenikolor kum s pokaza dal š majdăpartje kridja ăn Kristu ili osă s udaljaskă dăla jel.

Jej odgovorit: “Na faljit.”

³⁶ Isusu azās: “Ali akuša, činje arje banj, sāla dukā! Tašna isto! Činje narje mač, s vindā cualjilje š s kumprā d jel.* ³⁷ Kvu zāk, mora s ispunjaskā aja če d minje skrije ān Svāntā pismā: ‘L smatnja k je zločinac.’[✱] Tot če prorokurlje askris d minje uskoro osā s ispunjaskā.”

³⁸ Jej azās: “Domnulje, avjem ačija doj (2) mačurj!”

Isusu azās: “Dāstul je! Nu maj rubic d aja.”

Isusu s ruagā ān Getsemanija

(Mt 26,36-46; Mk 14,32-42)

³⁹ Atunča Isusu sa dus dān trg š apljikat, kašā obično, p Maslinskā gorā. Učenukurlje sa dus dāpā jel. ⁴⁰ Kānd ažuns, lji zāče: “Rugācāvā s nu kidjec ān kušnje!”

⁴¹ Sa udaljtit dāla jej otprilike kāt puatje buluvanu s s arunče. A kleknit š sa rugat: ⁴² “Tato, akā tu vrjaj, uklonjaštje asta dāla minje s nu bjav dān parusta d patjalā! Ipak, s fije kum vrjaj tu, a nu kum vrjauv jo.” ⁴³ Š atunča ji sa pokazāt anđelu š la fukut maj capān. ⁴⁴ Tot če maj tarije sa rugat, ān marje munkā, a znoju ji postanjaštje kašā kaplja dān sānde ča kązut p pāmānt.† ⁴⁵ Kānd azavršāt ku rugala sa skulat, sa tors la učenukurje š lja gāsāt kum s kulkā, iscrpic d žalost. ⁴⁶ Isusu lji āntrjaba: “Dāče vu kulkāc? Skulāc š rugācāvā s nu kidjec ān kušnje!”

Juda izdajaštje p Isusu š vođilje alu židovilor l pukā

(Mt 26,47-56; Mk 14,43-50; Iv 18,3-11)

⁴⁷ Pānd Isusu arubit, sa pojavit mult lumje, karje lja dus Juda, unu dān jej duavāsprače (12) apostolurj. S približa la Isusu š la pozdravit ku poljubacu ān falkā. ⁴⁸ Isusu aluj azās: “Juda, dali ku poljubacu izdaještj p minje, p Bijatu alu Omuluj?”

⁴⁹ Kānd učenukurlje avizut če s spremjaštje, jej azās: “Domnulje, s lji napadnim ku mačurlje?” ⁵⁰ Š unu dān jej aluvit p argatu alu marje popāj š ja tijat dirjapta urjajke.

⁵¹ Ali Isusu azās: “Lji dopustic! Nu vu odupiric više!” A dirit alu argatuluj urjajka š la iscjelit. ⁵² Atunča azās alu lumjej karje avinjit s la puče, alu glavni popilor, stražari alu hramuluj š vođilje alu židovilor: “Aspljikat p minje ku mačurlje š ku toljagurlje ka p pobunjenik! ⁵³ Dāče nu mas pukāt ān

* **22:36** Kānd učenukurlje majdatā ančiput s pripovidjaskā, na tribut nimika s adukā dāpā jej, k aputut s očekujaskā k njeka lumje dočekujaštje š s lji oskrbljaskā. Stvarulje sa prominjit učenukurlje nu trjebje s očekujaskā binje s lji primjaskā. Osā fije kašā omu karje pljakā p drum rov obično ku jel aduče banjī, tašna š maču. Isusu d aja rubja figurativno kum zāča k š jel š učenukurje aluj osā trjakā vrijamja d testiranje. Ali učenukurlje na razumit k Isusu rubjaštje figurativno š afost spremic d borbā (vjez22,38, 49-51). ✱ **22:37** Iz 53,12 † **22:44** Njeki grčki rukopisurj narje 43 š 44 redu.

Hram? Tuatã zuva irjam ånklo ku voj. Ali asta je trenutku alu vostru vrijamja kånd vladjaštje sãla alu nuaptjej.”‡

Petar s odriknjaštje d Isusu

(Mt 26,67-75; Mk 14,66-72; Iv 18,15-18, 25-27)

⁵⁴ P Isusu la apukat čuvari š la dus ån kasã alu marje popãj. A Petar lji pratja. ⁵⁵ Ån mižlokuluj d bãtuturã stražari aprins fok š jej karje irja aiča sa ånklãzãt pãnglã ja. Petar ašãžut ku jej. ⁵⁶ Njeka argata s ujtã kum jel šadje pãnglã fok, l sljedjaštje š zãče: “Š åsta irja ku omusta karje pukat!”

⁵⁷ A Petar sa odriknit: “Pa jo nič k l kunoskã, mujarjo!”

⁵⁸ Nješta maj ånklo, njeko altu la vizut š azãs: “Š tu ješt unu dãn jej!”

Petar aodgovorit: “Nu sãnt, omulje!”

⁵⁹ Dãpã otprilike unu sat, njeko altu tvrdja: “Åsta om zaista irja ku jel k jel je d regija Galileja, kasã š Isusu p karje la pukat!”

⁶⁰ Petar azãs: “Nu štiv d čaja rubještj, omulje!” Ån trenula, pãnd još arubit, akãntat kukošu. ⁶¹ Atunča Domnu Isusu s okrinjaštje š s ujtã p Petar, a Petar sa dat d gãnd kum ja zãs Isusu: “Ån diminjacã, majdatã će kukošu kãntã, d trje (3) vorj osã t odriknještj k uopće m kunoštj.” ⁶² Aišãt Petar dãn bãtuturã š aplãns amarã.

⁶³ Čuvari ančiput s s ljađe d Isusu š s l batã. ⁶⁴ Jej ja ånviljit vojki š ja zãs: “Tu ješt proroku. Spunje činje ta butut!” ⁶⁵ L vridja još maj mult ku altje vorbje urãtje.

Isusu je la intja alu vođilje alu židovilor

(Mt 26,59-66; Mk 14,55-64; Iv 18,19-24)

⁶⁶ Kånd sa spart zuva, sa strãns vječa amarje alu Židovilor. Aja afost vođilje alji bãtãrnj karje afost glavni popurlje š učitelji d zakonu alu Mojsije. Čuvari adus p Isusu la jej ⁶⁷ š ja zãs: “Spunje nuavã dali tu ješt Kristu.”

Isusu zãče: “Akã vu zãk k sãnt, nusã mi kridjec, ⁶⁸ akã vu åntrijeb nješta, osã nu mi zãčec.”* ⁶⁹ Ipak jo, Bijatu alu Omuluj, åndatã osã šãg p lok d čast š d moć pãnglã Dimizov.”*[†]

⁷⁰ Kånd auzãt aja, toc jej astrigat: “Dal tvrdješt k ješt Bijatu alu Dimizovuluj?”

Lja zãs: “Aša je kum voj aja zãčec.”

⁷¹ P aja jej azãs: “Če maj fičem ku još dokazurj? Aja sãngurj noj auzãt dãn gura aluj!”

‡ 22:53 vladjaštje sãla alu nuaptjej značaštje: “vrijamja s djelujaskã Sotona”.

* 22:68 Lk 20,1-8 † 22:69 Ps 110,1

23

Pilat, upravitelju alu rimuluj p regija Judeje, ispitujaštje p Isusu

(Mt 27,11-14; Mk 15,1-5; Iv 18,28-37)

¹ Atunča tuatä Vječa amarje sa skulat š jej adus p Isusu la Pilat karje je upravitelju alu rimuluj.* ² Ačija jej ančiput s l optužaskä: “Noj apukat p omusta kum vrja s stričje p lumja anuasträ. Rubjaštje nuavä s nu platim porezu alu caruluj alu Rimuluj, a d jel tvrdjaštje k je Kristu, caru.”

³ Pilat antribat p Isusu: “Ješt tu caru alu Židovilor?”

Isusu azäs: “Aša je kum tu aja zäch.”

⁴ Pilat atunča začje alu glavni popilor š alu naroduluj: “Jo nam gäsät k omusta na fukut nimika rov.”

⁵ Ali jej änčapje još maj mult s navaljaskä: “Jel änavacä p lumja än tot pämantu alu nostru† š lji navadjaštje p pobunä! Ančiput än Galileja š avinjit tot pänla aiča än Jeruzalem!”

⁶ Känd Pilat auzät aja, antribat: “Pa dali je jel d regija Galileja?” ⁷ Känd jej azäs: “Da”, Pilat atrimjes p Isusu la Herod, karje vladjaštje p Galileja.‡ Herod baš atunča sa gäsät än Jeruzalem.

Herod, vladaru p regija Galileja, ispitujaštje p Isusu

⁸ Känd Herod avizut p Isusu, mult sa bukurat d aja k d jel mult auzät. D multä vrijamje Herod avrut s l vjadä d aja če s nadja k pänglä jel osä fakä čudä. ⁹ Jel antribat p Isusu pitanje dăpä pitanje, ali Isusu p ničunu pitanje na odgovorit. ¹⁰ Glavni popurlje š učitelji d zakonu alu Mojsije astat ačija š ku nikižala la optužät. ¹¹ Herod š vuastja aluj s ljiga d Isusu š rädja d jel. L änbrakä än cualje d carurj š l trimjatje ändrät la Pilat. ¹² Herod š Pilat, karje irja dušmanj, än zuvaja apostanit ortač.

Pilat p Isusu l osudjaštje p muartje

(Mt 27,15-26; Mk 15,6-15; Iv 18,39-19,16)

¹³ Pilat akimat la jel p glavni popurlje, p vođilje alu židovilor š p lumja ¹⁴ š lja azäs: “Mas dus p omusta p optužbä k adrikat pobunä änrä lumja. Lam ispitujit pänglä voj, ali nam vizut divina d karje las optužät. ¹⁵ Nič Herod na gäsät divina aluj š aša la trimjes ändrät la noj. Ästa om na fukut nimika s zaslužaskä kaznä d muartje. ¹⁶ Atunča osä lji zäch s l batä ku biču, š atunča l las.”

* **23:1** Vođilje alu židovilor na vut vlast d muartje, pa adus p Isusu la upravitelju alu rimuluj, Pilat, karje avut vlast s umuarje p Isusu. † **23:5** p lumja än tot pämantu alu nostru – Än grčki original skrije: “än tuatä Judeja”. Vjez fusnota än 4,44. ‡ **23:7** Herod, karje vladjaštje p Galileja – Vjez fusnota än 3,1.

17-18 Š Ali toc ăn unu glas astrigat: “P jel umuară, a lasinje p Baraba!”¹⁹ Baraba irja ăn kisuarje daja ăe irja umješat ăn pobună ăn Jeruzalem š daja ăa murăt.²⁰ Pilat jar sa obratit alu toc k avrut s oslobodjaskă p Isusu.²¹ Ali jej astat s stridje: “Razapnjaštălăj! Razapnjaštălăj!”

²² Pilat sa obratit š d trje (3) vorj: “Ali d karje rov afukut? Nam utvrdit k afukut nimika ăe zaradjaštje kaznă d muartje. Zăk s l bată ku biču, š atunča l las.”

²³ Ali, jej š maj dăpartje astrigat š akătat s l razapnjaskă. Jej napokon adobidit aja ăe jej avrut.²⁴ Pilat aodlučit s fakă p voja alor.²⁵ Oslobodit p ăla karje afost ăn kisuarje dăn pobună š daja ăa murăt, k jel irja omu p karje avrut Pilat s l oslobodjaskă. A p Isusu la predajit la vuastja aluj s l umuarje kum toc avrut.

P Isusu l razapnjaštje

(Mt 27,32-44; Mk 15,21-32; Iv 19,17-27)

²⁶ Vuastja aduče p Isusu ku kruča p umirje aluj. Pănd jej pljika, apukat p njeki om dăn Cirena karje s kima Šimun karje sa tors d sat š ja pus p umirje kruča s la dukă dăpă Isusu.²⁷ Dăpă Isusu apljikat multă lumje š multă mujerj karje aplăns š tuguja.²⁸ Ali Isusu s okrinjaštje kătri jej š lja zăs: “Mujeri d Jeruzalem, nu plăndec d minje, njego d voj š d kupi alji voštri.²⁹ K vinje zăljlje* kănd osă s rubjaskă: ‘Blago alu mujerilor karje narje kupi. Blago alu mujerilor karje na fukut, š alu amižduavje tjepturj karje na sup!’†³⁰ ăn aja vrijamje lumja osă zăkă alu planinălor: ‘Kădijec p noj’ š alu djalulor: ‘Ăviljicănje!’*³¹ Akă ăn fok ardje ljemnu vjardje, kăt osă argă još ljemnu auskat?”‡

³² A vuastja aduče š p doj (2) kriminalcurj s lji razapnjaskă ku Isusu.³³ Kănd avinjit la lok karje s kjamă Lubanja, la razapinjit, a š ku jel š p doj (2) kriminalcurj, p unu p dirjaptă alu Isusuluj, a p altu p stăngă.

Š 23:17-18 Doj trje grčki rukopisurj dodajaštje aštja vorbje la ăncipjală kašă stihu 17: 17 “Avut običaj k p praznikusta upravitelju afost datorj s lasă p unu d kisuarje p slobodă.” (Vjez Mt 27,15; Mk 15,6.) * 23:29 Aša vrijamje avinjit šaptjezăč (70) d aj dăpă Kristu. Vuastja alu Rimuluj okolit š uništīt p Jeruzalem š amurăt mult židovurj (21,20-24). † 23:29 ăn aja vrijamje kupi ăn Jeruzalem osă trpjaskă marje patnje. Atunča narodu osă pomisljaskă k majbinje d lumje karje narje kupi. Narje tugă kănd vjadje kum kupi alor patjaštje š tugujaštje. * 23:30 Hoš 10,8 ‡ 23:31 Akă ăn fok ardje ljemnu vjardje, kăt osă argă još ljemnu auskat – ăn grčki original skrije: “K akă s fače aša d ljemn vjardje, ăe s fije d ljemnu auskat?” Ljemnu auskat ardje majdată njego alu vjerz. “Ardjala” s ja kašă metafora d patjală ili kaznă. Isusu afost kašă ljemnu alu vjardje karje na fost spremna. Isusu na zaslužăt s l kaznjaskă Dimizov k afost frzdă grešală. Lumja karje odbacăt p Isusu afost kašă ljemnu auskat karje afost spremīt s argă. Jej azaslužăt s lji kaznjaskă Dimizov d grešala alor.

³⁴ Isusu sa rugat: “Tato, oprostjaštälje k nu štije če fače!” Š Vuastja atunča arunkat kockä š aša podjeljaštje cualjilje alu Isusuluj änrä jej.*

³⁵ Lumja astat š toc s ujta, pänd poglavari alor sa ljigat d Isusu š lja zäs: “P alci jel aspasät. Akuša s spasaskä sängur p jel akä je stvarno Kristu, izabraniku alu Dimizovuluj!” ³⁶ Sa sträbat š vuastja d jel. Avinjit la jel š ji nudja akru vin.*[†] ³⁷ Jej azäs alu Isusuluj: “Spasaštje p tinje akä ješt caru alu Židovilor!” ³⁸ Däpä jel astat natpisu: “ÄSTA JE CARU ALU ŽIDOVILOR.”

³⁹ Unu dän kriminalcurj karje visja p kruče l uvridja ku vorbilje: “Tu ješt Kristu, dänä? Spasaštje atunča š p tinje š p noj!”

⁴⁰ Ali altu kriminalc la ukurit: “Dali nu c frikä d Dimizov? Trpještj ista kazna kašä jel. ⁴¹ Ali p pravdä je noj s trpim k noj zaslužäm kaznä d djela alu nostru. Ali omusta na fukut numik rov.” ⁴² Azäs atunča: “Isusulje, känd äncipja s vladješt ka caru, smilujaštitje p minje.”

⁴³ Isusu ja zäs: “Istinä c zäk: astäz osä fi äñ raj ku minje.”

Muartja alu Isusuluj

(Mt 27,45-56; Mk 15,33-41; Iv 19,28-30)

⁴⁴ Känd afost njeđe duaväsprjače (12) satje, suarilje aprestanit s sajaskä š nuaptja prekrijit tot pämäntu päñla trje (3) satje posljepodne. ⁴⁵ Lumina alu suarilje anistanit, š däturdatä firjanga alu Hramuluj† sa rupt p mižlok. ⁴⁶ Atunča Isusu äntarje strigä: “Tato, predajesk sufljetu alu mjov äñ mänilje alji tjalje!” Ćim azäs aja, aslubuzät sufljetu.

⁴⁷ Känd kapetanu alu rimuluj avizut ča fost, änciput s slavjaskä p Dimizov š zäča: “Omusta sigurno irja pravedan!” ⁴⁸ Maj änklo, lumja karje afost äcija š avizut če sa dogodit sa razilazät š s bätja äñ tjept d marje žalost. ⁴⁹ A toc karje äštijut p Isusu š mujerilje karje avinjit däpä jel dän Galileja astat maj däpartje š s ujta la tot če sa dogodit.

Isusu je ängrupat

(Mt 27,57-61; Mk 15,42-47; Iv 19,38-42)

⁵⁰⁻⁵² Š jakä njeki om, karje s kima Josip d Arimateja, trgu äñ Judeja, apljikat la Pilat š akätat s ji dja tjela alu Isusuluj. Jel afost članu d Vječa amarje alu Židovilor, ali nu sa slažät ku jej daja ča pukat š osudit p Isusu p muartje. Jel afost bun š

Š 23:34 Tato, oprostjaštälje k nu štije če fače – Äñ njeki grčki rukopisurj nu s nalazaštje äštja vorbje. * 23:34 Ps 22,18 * 23:36 Ji nudja akru vin, ali vuastja s ljiga d Isusu. S pretvarja k s ponašaštje kättri jel kašä kättri caru, ali ji da vinu karje nuje bun d car. † 23:36 Ps 69,21 † 23:45 firjanga alu Hramuluj – Ästa firjangä afost pisti 25 mitjarje d marje š odvaja loku karje irja maj svänt d altu lokurj äñ Hram.

pravedan om karje štipta cara alu Dimizov. ⁵³ Š Josip askinit tjela alu Isusuluj dăpă kruče, š l umotjaštje ân skumpă albă plahtă š l punje ân grupă isklesătă ân stijenă, ân karje još nimilja nuje ângrupat. ⁵⁴ Suarilje kădjă, š sâmbăta samo će na vinjit.‡

⁵⁵ Mujerilje karje avinjit ku Isusu dăn Galileja, apljikat dăpă Josip š avizut undje grupa š ča fukut ku tjela alu Isusuluj. ⁵⁶ Atunča sa tors akasă s pripremjaskă jarbilje š ulje karje miruasă d tjela. Sămbătă sa udinit, d aja k poštuja zakonu alu Mojsije.

24

*Isusu s skuală dăla morc
(Mt 28,1-10; Mk 16,1-8; Iv 20,1-9)*

¹ Dănzorja ân duminikă mujeri apljikat la grupă ku jarbilje š ku unturilje karje miruasă će lja pripremit. ² Kănd jalje ažuns, avizut k je buluvanu karje âvilja ulazu la grupă runkat ân partje.* ³ Auntrat ânontru, ali na găsăt tjela alu Domnuluj Isusuluj. ⁴ Pănd jalje aša astat zbunjtitje pântruv aja će sa dogodit, dăturdată pănglă jej sa pojavit doj (2) omurj ân cualje karje blistjaštje. ⁵ Mujerilje sa spirjat š sa poklonit ku lica kătri pămănt. Doj (2) omurj lja tribat: “Dăče kătăc p viuv ântră morc? ⁶ Nuje aiča. Auskrăsnit! Dali nu vu găndic će vam zăs još ân Galileja: ⁷ ‘Jo, Bijatu alu Omuluj, mora s fiuv predajit ân mănj alu grešnikolor š jej p minje osă m razapnjaskă, ali jo aldă trje (3) zălje osă m skol dăla morc.’”[✧]

⁸ Jalje sa dat d gănd k Isusu aja azăs. ⁹ Š sa tors dăla grupă s javjaskă alu unsprjače (11) apostolurj š alu toc alcilor. ¹⁰ Irja alja Marija d trg Magdala, Ivana š Marija, mama alu Jakov, š još njeke mujerj. Arubit tot alu apostolilor će sa dogodit, ¹¹ ali alu apostolilor sa spurut k tot aja mujerj aizmislit. Š nu lja krizut alu mujerilor. ¹² Ipak, Petar dă fuga pânla grupă. Kănd ažuns, s ujtă ânontru ali na vizut nimika osim skumpă albă plahtă ân karje irja Isusu. Apljikat dăla grupă š s ântriba će sa dogodit.

Isusu s ukazaštje alu učenicolor p drum ân Emaus

‡ **23:54** D Židovurj, zuva završaštje kănd suarilje kadje. Židovurle nu kutiza s lukrjasje sâmbătă š daja Josip s pripja s završaskă lukru majdată d zuvă d odmor, karje ânčipja ân vinjerj kănd kidja suarilje. * **24:2** buluvanu karje âvilja ulazu la grupă – Asta irja marje okrugli buluvan atăta d marje s zaklunjaskă skroz ulazu ân grupă. Afost potrebno doj trje omurj s l kotrljaskă. ✧ **24:7** Lk 9,22

¹³ Ān zuvaja doj (2) učenikurj alu Isusuluj pljakā ān sat Emaus, dāpartje d Jeruzalem njeđe unsprjače (11) kilomjatrje.† ¹⁴ P drum arubit d tot ča fost. ¹⁵ Pānd jej aša arubit š raspravlja āntrā jej, avinjit Isusu š pljakā ku jej. ¹⁶ Ali alu vojki alor irja skuns s l kunaskā.

¹⁷ Isusu lja antribat: “D čaja aja raspravljić pānd putujic?”

Jej astat pljinj d tugā. ¹⁸ Unu dān jej, karje s kjamā Kleofa, ja odgovorit: “Tu ješt jedini om karje avinjit d praznik ān Jeruzalem karje nu štije ča fost ān ziviljaštja.”

¹⁹ Isusu āntrijabā: “Če afost?”

Azās: “Pa aja ča fost ku Isusu dān Nazaret. Jel irja proroku š tuatā lumja aputut s vjadā ku vorbilje š ku djela aluj k la trimjes Dimizov. ²⁰ Pānglā aja glavni popurlje š alji noštri altje članurlje alu vječe Amarje la predajit s fije osudit p muartje š la dat s l razapnjaskā. ²¹ A noj njam nadit k jel āla karje osā spasaskā p narodu alu Izrael dāla dušmanu aluj, već atrikut trje (3) zālje d kānd je mort. ²² Ali aja nuje tot k š njeke mujeri karje l pratja ku toc noj, nja zbunjit p noj: čim asvanit zuva jalje apljikat la grupā, ²³ ali ačija na gāsāt tjela aluj. Avinjit š azās k lji sa pokazāt anđelurlje š lja zās k Isusu viuv. ²⁴ Njeki dān noj adat fuga la grupā š angāsāt k je grupa gualā baš kum azās mujerilje, ali na vizut p Isusu k je viuv.”

²⁵ P aja Isusu lja zās: “O kum ištjec nerazumni! Dāče vuavā grjev s kridjec ān aja ča zās prorokurlje? ²⁶ Dali nu tribja Kristu s trpjaskā tot majdatā njego če s ānčapje s vladjaskā p toc?” ²⁷ Aša Isusu lja objasnit tot če Mojsije š toc prorokurlje azās ān Svāntā pismā d jel.

²⁸ Kānd avinjit upruapje d sat undje pljakā, Isusu sa fukat k vrja s pljače maj dāpartje. ²⁹ Ali jej la nagovorit: “Rāmāj ku noj! Već je sara. Vinje nuaptja!” Aša auntrat ān kasā s rāmāje ku jej. ³⁰ Pānd afost ku jej la astal, Isusu alat mālaju, zahvaljit alu Dimizovuluj, la frānt š la dat alor. ³¹ Atunča alor sa diškis vojki š jej la kunuskut. Ali jel la vojki alor anistanit.

³² A jej azās unu alu altuluj: “Kum nja fost pljinje inimilje kānd p drum rubja ku noj š nji objasnja Svānta pisma!” ³³ Sa skulat š sa tors ān Jeruzalem. Apljikat la lok undje sa strāns unsprjače (11) apostolurj š p alcā sljedbenikurj alu Isusuluj. ³⁴ Jej začē: “Istina je, Domnu Isusu auskrisnit. Sa ukazāt alu Šimunuluj!” ³⁵ Atunča š āštja alji doj (2) rubja če sa dogodit p drum š kum akunuskut p Isusu pānd jel afrānt mālaju.

*Isusu s pojavjaštje pāngl učenikurj
(Iv 20,19-23)*

† **24:13** njeđe unsprjače (11) kilomjatrje – Ān grčki original skrīje: “šajžāč (60) stadia”.

³⁶ Pänd jej doj (2) rubja, Isusu daturdată astat ăntră jej toc. Lji zăče: “Mir vuavă!” ³⁷ Ali lja afost frikă daja če gândit k vjadje măroj. ³⁸ Š Isusu lji zăče: “Dăče vu frikă? Dăče ăn voj s fače sumnje ăn inimă?” ³⁹⁻⁴⁰ Atunča lja arătat mănjlje š pičuarilje š azăs: “Ujtačavă la rănjl! Jo sânt aja! Punjec mănjlje p minje š osă vidjec! Măroji narje karnje š vuasă kašă če lji am jo!”

⁴¹ A jej d radost na putut s krjadă alu vojki alor, njego sa mirat. Jel ăntrijabă: “Avjec čiva d mănkat?” ⁴² Ja dat krod d pjaštje pržăt, ⁴³ a jel l ja š mälănk pănglă jej.‡

⁴⁴ Atunča zăče: “Asta če sa dogodit upravo aja če vam zăs k osă dogodjaskă. Pänd majdată amfost ku voj, vam zăs: atribut s s ispunjaskă tot če skrije d minje ăn zakonu alu Mojsije, ăn knjige d prorokurj š ăn Psalmi.” ⁴⁵ Atunča lja žutat s razumjaskă čije skris ăn Svântă pismă. ⁴⁶ Kând azavršăt jel azăs: “Kašă kum vidjec, aša skrije ăn Svântă pismă k jo, Kristu, trjebje s trpjesk š s mor š aldă trje (3) zălje s m skol dăla morc ⁴⁷ š ku autoritetu alu mjov s rubjaskă alu tuată lumja k trjebje s s okrinjaskă dăla grešală š Dimizov osă lji oprostjaskă grešala. Osă ănčipjec ăn Jeruzalem ⁴⁸ s zăčec alu alcilor aja če voj auzăt š avizut dăla minje.

⁴⁹ A jo osă vu trimjet p Sufletu alu Svântuluj, p karje Tatimjov ăn čerj aobečit k vuavă osă vije. Răminjec ăn trg Jeruzalem pänd Dimizov nu trimjatje p voj săla d sus!”§

*Isusu s ăntuarčje p čerj
(Mk 16,19-20; Ap 1,9-11)*

⁵⁰ Isusu atunča askos p učenikurlje aluj d trg Jeruzalem pănla lok upruapje d sat Betanija. Ănklo adrikat mănjlje š sa rugat s lji blagoslovjaskă Dimizov. ⁵¹ Pänd lja blagoslovit, Isusu afost drikat p čerj tot pänd nu lja nistanit dăn voj. ⁵² Učenikurlje sa poklonit la Isusu, a atunča jej sa tors ku marje radost ăn Jeruzalem. ⁵³ Atunča irja stalno ăn Hram š slavja p Dimizov.

‡ **24:43** Aja afukut s lji pokazaskă k nuje suflet, k sufletu nu mälănkă. § **24:49** pänd Dimizov nu trimjatje p voj săla d sus - Ăn grčki original skrije: “pänd nu fic ănbrăkac ku săla dăpă sus”. Sufletu alu Dimizovuluj osă vije p jej kašă cualjlje če viljaštje p omu. Ku altje vorbje, osă primjaskă snaga alu Sufletu alu Svânt kum aputja s svedočaskă alu alcilor d Isusu.